

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 7 maj 2007*§ 3 Interpellation om ökad segregation på grund av utförsäljningen (nr 2007:9)*

Anförande nr 1

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag vill först tacka borgarrådet för svaret men jag blir lite konfunderad över det. Jag har inte alls målat upp någon niddbild av verkligheten. I interpellationen som handlar om segregation och den effekt som bostadsrättsomvandling får på segregationen hänvisar jag till två olika offentliga studier.

Den ena är en studie av Bengt Törner som då var vid Uppsala universitet. Han menar att ju mindre ett kommunalt bestånd är desto högre blir andelen socialt utslagna människor. Den andra är den utvärdering som staden själv låtit göra om ombildningarna mellan 1999 och 2004.

Borgarrådet hänvisar till en intern moderat undersökning och säger att 48 procent är intresserade av att ombilda. Man kan naturligtvis se ombildning ur flera perspektiv. När det gäller innerstaden kan man konstatera att man vore dum om man inte var med och ombildade.

Det mest aktuella är Stockholms hem. Där har man gjort en värdering av lägenheterna på Mariaberget. Värderingen sade att det skulle kosta 38 000 kronor per kvadratmeter. Om man gör en snabbsökning på Hemnet och tittar på lägenheterna på just Tavastgatan ligger utpriset någonstans mellan 45 000 och 50 000 kronor per kvadratmeter. Om man har en lägenhet på 100 kvadratmeter har man redan vid utpriset gjort en vinst på en miljon kronor. Om man sedan ser på den budgivning som pågår vid i princip alla lägenhetsförsäljningar är det faktiska priset definitivt inte någon dålig affär för den enskilde.

I stället för att fråga människor om de är intresserade av att ombilda kunde ni i er undersökning ha frågat vad som var viktigast. Är det erbjudandet att ombilda som är viktigast eller är det att utbudet av hyresrätter till rimliga kostnader är tillräckligt stort så att unga stockholmare kan flytta hemifrån, studenter kan flytta hit och tillväxten kan upprätthållas i staden? Om man hade ställt den frågan är jag säker på att svaren hade sett annorlunda ut.

Jag får inte något svar på om borgarrådet anser att segregationen minskar när innerstadens allmännyttiga hyresrätter försvinner. Borgarrådet hänvisar till andelen utrikes födda och gör segregationsproblematiken till någonting etniskt. Segregation och integration handlar ju snarare om sociala och ekonomiska skillnader och vad man kan göra för att bryta mönstren.

Jag betvivlar inte er ambition när det gäller att bygga nya hyresrätter i innerstaden. Men man ersätter tidigare hyresrätter som har hyfsat rimliga hyror med dyra bostadsrätter. De nybyggda hyresrätter som kommer blir garanterat bra mycket dyrare än de hyresrätter som fanns tidigare och som blir dyra bostadsrätter.

De nya lägenheter som kommer att byggas framöver blir ännu dyrare än de som kommer fram i dag eftersom den borgerliga regeringen på andra sidan vattnet tar bort räntesubventioner och investeringsstöd.

Konsekvensen av det ni gör – det är det interpellationen handlar om – är att segregationen kommer att öka. Staden kommer att bli ännu mer uppdelad. Det kommer aldrig att kunna rättas till. Det är tråkigt att borgarrådet inte vill prata om det som jag frågar om, nämligen konsekvensen av den politik ni för. Staden kommer att bli mer uppdelad. De fattiga kommer att få bo på ett ställe, de rika på ett annat. Innerstaden kommer för all framtid att vara ett reservat för de välbeställda.

Anförande nr 3

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Fullmäktige och Teres Lindberg! Jag pratar gärna om det som interpellationen handlar om. Jag pratar gärna om att ge många som bor i förorten och som inte tidigare har haft möjlighet att äga en möjlighet att göra det.

Jag pratar gärna om vad segregation och utanförskap har bidragit till här i staden. Segregation och utanförskap kan man ju prata om som två etiketter, men jag vill prata om de människor som i dagsläget befinner sig i ett utanförskap i Stockholm.

Du och den tidigare majoriteten har varit med och byggt ett Stockholm som tydligt är präglat av det som du själv kallar för utanförskap. En hel del av stadsdelarna runt Stockholms innerstad består till 90 eller 100 procent av kommunala hyresrätter.

Den nedåtgående spiralen i en hel del av områdena har varit tydlig och fått väldigt stora avtryck. Arbetslösheten är hög, bristen på kunskap i svenska språket är stor. Det är en del av den verklighet som många nya stockholmare befinner sig i. Du beskriver situationen för många av de svenskar som har vuxit upp i Sverige – de gamla svenskarna kan man kalla dem i stället för nysvenskar. De delar i mångt och mycket utanförskapet. De har inget jobb. De bor i en stadsdel som kanske inte står högst upp på listan över var man vill bo. Din majoritet har inte gjort något åt utvecklingen i en del av förortsområdena.

Om allmännyttans storlek är en garant för att segregation inte ska finnas borde vi i Stockholm vara världsbäst på att ha brutit segregationen. Vi är en av de kommuner i Sverige som har den största allmännyttan. 25 procent av dem som bor i Stockholm bor i den kommunala allmännyttan. I Malmö är det ungefär 15 procent.

Det är väldigt tydligt att du försöker ignorera den fråga som vi ställde till de boende i ytterstaden, nämligen om de skulle vilja äga sitt boende. Vi frågade inte dem som bor inne i staden, som du hävdar kan göra ett klipp. De gjorde förresten sitt klipp redan när de fick en hyreslägenhet i Stockholms innerstad. I Socialdemokraternas Sverige gör man klipp om man får en hyresrätt i innerstaden, inte på något annat sätt.

Du får det att låta som om en hyresrätt i innerstaden finns för Stina eller Muhammed från Bagarmossen. Så är det ju inte. Det bostadsstockholm som ni har skapat är inte ett öppet Stockholm. Du får det att låta som om du lämnade över en stad utan segregation och utan utanförskap. Så är det inte.

Anförande nr 4

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Du pratar som om ägande vore lösningen. Jag har inte något emot ägande. Det handlar ju om att ombilda till bostadsrätter. Det är ju ingen annan än en förening som kommer att äga fastigheten. Som enskild individ kommer du inte att vara ägare.

Under den förra mandatperioden inbjöd vi gruppledarna, inklusive din egen gruppleddare, att diskutera en långsiktig modell för stadens bostadspolitik. Vi var beredda att diskutera ombildning i Stockholms ytterstad. Ni var helt ointresserade. Problemet är att ni inte vill prata om att ni vill göra Stockholms innerstad till ett reservat för de rika. Det är det som är konsekvensen. Det rasar in intresseanmälningar från blivande bostadsrättsföreningar i innerstaden.

Om nu klippet blir 25 procent, oavsett om det är i innerstaden eller i ytterstaden, är det ändå en väsentlig skillnad. I Stockholms innerstad kanske 25 procent är 1 – 1½ miljon. Det täcker kostnaden för mäklare och dylikt när du ska sälja vidare. I ytterstaden kommer du ändå att få slanta upp mäklarkostnaden själv eftersom 25 procent där är mycket mindre pengar. Det är någon form av hyckleri där man försöker lura in människor i lånefällor via riskkapitalbolag som lånar ut pengar till högre kostnader. De fattiga får betala mer. Det är det det handlar om.

Vi borde på allvar ta tag i de stora upprustningsutmaningarna. I stället slängs våra bostadsbolag mellan två olika majoriteter. Å ena sidan är det en borgerligt styrd majoritet å andra sidan en vänsterstyrd majoritet. Varje gång som ni styr lägger man inte något engagemang på upprustning eftersom uppdraget är att sälja.

Jag tycker att 25 procent är för lite. Vi socialdemokrater har i snart hundra år drivit en politik där vi vill att en tredjedel av lägenheterna ska vara hyresrätter i allmännyttan, en tredjedel hyresrätter i privat regi och en tredjedel bostadsrätter. Det tycker vi är en bra balans. Jag tycker inte att 25 procent är för mycket, tvärtom.

Anförande nr 5

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Fullmäktige! Om Socialdemokraterna under den förra mandatperioden hade velat ombilda i förorten fanns det mig veterligen ingen av oss på högerkanten i den här salen som skulle ha röstat emot det. Det var bara att genomföra. Behövde ni förresten ha med oss på det? Ni kunde väl ha fattat beslut själva. Det var ju ni som hade majoritet.

Ni förvägrade faktiskt människor i Stockholms förorter att ombilda. Under början av er mandatperiod fick tusentals hyresgäster nej till att ombilda på grund av att en socialdemokratisk regering hade infört en stopplag. Ni lyckades inte övertyga era kompisar på andra sidan vattnet om att den där stopplagen skulle bort. Nu tar vi bort den. För första gången på ganska många år får ett antal människor, framför allt i för-

orten, möjlighet att ombilda och äga sitt boende. Det är en möjlighet som ni har förvägrat dem.

Jag tycker också att det är intressant att tala med människor som inte delar bakgrund med dem som man pratar om. Man har rätt att tala om för människor i miljonprogramsområden hur de ska leva och verka, men man bor inte där själv. Eller hur, Teres Lindberg? Om man bor i en villa i Bromma kan man ändå i en sådan här debatt lyssna till dem som bor i de områden som vi pratar om.

48 procent av dem som bor i den kommunala allmännyttan i förorter till Stockholm skulle gärna vilja ombilda. Vi märker att intresset är stort. Man vill tillsammans med sina grannar äga sitt boende och ha ett ökat boendeinflytande. Ni förvägrar dem det. Ni säger nej. Man kan förhålla sig till verkligheten på olika sätt. Nu är det så att nästan hälften skulle vilja äga sitt boende tillsammans med sina grannar. Då kan man antingen göra som Socialdemokraterna och säga: Nej vi är inte intresserade av att diskutera den här frågan. Vi är emot det.

Eller också kan man göra som vi på den borgerliga kanten. Vi öppnar upp och säger till hyresgästen: Det är ert val. Ni får välja. Om ni vill vara kvar som hyresgäster får ni gärna vara det.

Vi är beredda att utveckla hyresrätten i Stockholm. Vi är beredda att se till att den olagliga andrahandsuthyrningen blir mindre och på sikt försvinner så att flera lägenheter kommer till bostadsförmedlingen. Då kan fler människor få ett förstahandskontrakt. Vi är beredda att införa en köbonus för människor som bor i en del av förortsområdena för att de ska kunna konkurrera på bättre villkor med dem som har bott i Stockholm längre tid.

Man har också möjlighet att köpa huset tillsammans med sina grannar. Vi ger den valmöjligheten. Ni gör inte det.

Anförande nr 6

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Med er bostadspolitik, Kristina Alvendal, blir segregeringen i staden fast cementerad. Det kan du inte komma ifrån. Den bostadspolitik som ni står för är ett hårt slag mot integrationen i Stockholm. Med er bostadspolitik kommer hyresrätten att inom en snar framtid vara ett minne blott. Med er bostadspolitik är det inte långt till marknadshyror. Med er bostadspolitik kommer byggandet av hyresrätter mer eller mindre att upphöra. Vi kunde i dag läsa i en artikel i morgontidningen City att man inte har startat byggandet av en enda hyresrätt bland de kommunala bostadsbolagen. Det finns en privat byggherre som bygger hyresrätter i Sabbatsbergsområdet enligt tidningen och statistik som de har hämtat från USK.

Er bostadspolitik är djupt odemokratisk. De värden som människor har byggt upp under flera decennier raderas under en enda mandatperiod.

Vi kommer att opponera oss kraftfullt mot er ansvarslösa bostadspolitik. Vi menar att den är rent ideologiskt baserad. Den har inget att göra med att man vid en utförsäljning ska integrera människor. Hur många av de intresseanmälningar som du har fått

till Svenska Bostäder där du är ordförande kommer från ytterstadsområden? De flesta anmälningarna kommer från de attraktiva bostadsområdena. Det kan du inte förneka. Jag har papperen med mig. Vi har möte i morgon och ska då ta ställning till de här intresseanmälningarna.

Anförande nr 7

T e r e s L i n d b e r g (s): När argumenten tryter blir nivån på debatten låg.

Jag berättar gärna för dig varför jag bor i en villa i Bromma. Jag bor i en villa i Mariehäll, väldigt nära Bromma flygplats. Jag flyttade till Mariehäll därför att jag bor ihop med en man som har ett barn vars mamma bor i Sundbyberg. Barnet går i skola och vi bor ganska nära hans skola. Det fungerar ganska bra.

Vi flyttade till en privat hyresrätt. Hyresvärden korades av hyresgästföreningen till landets sämsta hyresvärd tre eller fyra gånger under den tid jag bodde där. Tvättmaskinen fungerade aldrig i tvättstugan. Lägenheten var för liten för att vi skulle få plats med en tvättmaskin. Jag väntade familjens tredje barn. Det började bli trångt i den trean så vi bytte den till en annan hyresrätt i samma område, ungefär 200 meter därifrån. Det var en hyresrätt på fyra rum och kök. Det var vad vi fick tag på. Den låg i det område där vi ville bo. Hyran var 12 000 kronor per månad. Det tyckte vi var mycket pengar för en hyresrätt. Det var en ganska bra hyresvärd.

Det var sedan ett hus till salu som var tillräckligt stort för att mina barn skulle få var sitt sovrum. Vi fick det till ett ganska bra pris, mycket beroende på att det bullrar ganska rejält i Bromma. Vår månadskostnad blev till och med lägre än i hyresrätten.

Så ser det ut för många. Detta är tre boenden som jag hade under loppet av ett år. Jag har nog bott på tio olika ställen. Jag är uppvuxen i förorten. Så du, som är uppvuxen i en villa i Mälarhöjden, kom inte och tala om för mig hur det är att bo i Stockholm. Det vet du ingenting om.

Under den förra mandatperioden sökte vi en uppgörelse. Det berättade jag för dig alldeles nyss, men du ville inte lyssna. Det ville ni inte då heller. Ni ville inte diskutera. För mig är bostadspolitik något som måste vara långsiktigt. Man måste vara ansvarsfull. Det är själva kärnan. Det som händer nu är inte ansvarsfullt och långsiktigt. De som inte passar in i ditt Stockholm, de som inte är tillräckligt förmögna och har tillräckligt mycket resurser måste flytta härifrån så att du slipper se dem på gatan. Det är det det handlar om. Det är den nivå du lägger på debatten. Det tycker jag är tråkigt.

Jag hoppas på mer sans och reson och mer ansvar i bostadspolitiken.

Anförande nr 8

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Vänsterpartiet är uppenbarligen av den åsikten att med den borgerliga majoritetens politik är hyresrätten ett minne blott. Vad vill Vänstern göra för att få flera hyresrätter i Stockholm? Ni säger nej till ombildning men har ingen politik i övrigt.

Vi är hyfsat överens om att vi ska bygga. Det är ungefär där enigheten slutar. Vi har en hel del andra förslag som jag inte har hört någon från Vänsterpartiet framföra. Det handlar om nybyggnation. Man ska inte alltid tro på allt som står i tidningarna, Mehdi. I de kommunala bostadsbolagen bygger vi just nu tusentals nya hyresrätter. För de kommande åren finns det planer för 8 000 nya hyresrätter. Det är en siffra som är levande. Stadsbyggnadskontoret brukar lägga till och dra bort på olika sätt i siffermaterialet när man väl kommer till projekten. Men planerna för 8 000 hyresrätter finns ändå.

I dagsläget har vi 105 000 kommunala hyresrätter och vi tänker bygga ganska många tusen till. Det finns i en del områden runt Stockholm människor som tidigare aldrig har tänkt tanken eller som, med den politik som har förts, aldrig har fått möjlighet att äga sitt boende tillsammans med sina grannar. Det upprörande är att du och dina partikamrater vill förvägra människor med små plånböcker att äga sitt boende och kunna göra en boendekarriär liknande den som vi fick målad för oss av Teres Lindberg.

Det handlar om att ge människor möjlighet att välja. Det finns ingen valfrihet i många förorter. Teres sade tidigare att Socialdemokraterna alltid har velat ha blandat boende, en tredjedel hyresrätter, en tredjedel bostadsrätter och en tredjedel småhus. Hur har ni lyckats? Det är en dominans av den kommunala hyresrätten i många av Stockholms förorter. Där finns ingen valfrihet. Om man vill köpa sitt boende måste man flytta från förorten. Barnen får byta skola och förskola. Man släpper hela sin sociala tillhörighet om man vill äga sitt boende i ert Stockholm. Det är ett Stockholm som ni har skapat.

I dagsläget är hälften av intresseanmälningarna från ytterstaden. Det är faktiskt just nu fifty-fifty. Hundratals människor kommer till våra informationsmöten för att få höra mer om hur det är att äga sitt boende i Stockholm. Det tycker jag är positivt. Det är en utveckling som vi ska bejaka för att få en mer blandad stad där alla ska kunna bo, oavsett vad era politiska pamfletter säger i den här interpellationsdebatten.

Anförande nr 9

A n n M a r i e E n g e l (v): Du frågade efter vår bostadspolitik, Kristina. Det är bra att jag får tillfälle att berätta att den bygger på att vi tar ett ansvar på nationell nivå. Vi anser att det behövs bostadssubventioner för att man ska kunna bygga hyresrätter som folk har råd att bo i. Vi tycker att det är oerhört olyckligt att man tar bort de subventioner som fanns. Vi vill återinföra dem. Vi har föreslagit inrättandet av en fond för bostadssubventioner. Vi vill att man inte ska sälja marken eftersom det blir dyrare för hyresgästerna. Vi vill att man ska kunna ha billigare tomträtt för hyresrätt – något som ni överklagade under den förra perioden. Vi vill behålla allmännyttans roll i bruksvärdessystemet. Det vet jag att ni vill avskaffa. När det gäller bostadsbolagen som vi tycker är stora och otympliga vill vi decentralisera så att man får lokala enheter. Då kan man ha styrelser med hyresgäster som får ett reellt inflytande över sitt boende.

Jag kan påminna om att vi faktiskt var med och byggde 20 000 nya lägenheter under den förra mandatperioden. Det var betydligt mer än vad som byggts tidigare. Det är bra att ni vill fortsätta det. Frågan är hur vi kan få fram billigare hyresrätter.

Jag hör er ofta säga att ni vill satsa på hyresrätter, men jag hör er aldrig säga att ni vill satsa på allmännyttan. För oss är det viktigt att det finns en stor och bra allmännytta för alla i Stockholm och att den har kvar sin roll i bruksvärdessystemet.

Jag ska korrigera det du säger om antalet anmälningar från ytterstaden. De allra flesta är ju från det vi kallar närförort.

Vi har en sammanhängande bostadspolitik på nationell och lokal nivå. Vi tror att politikerna måste ta sitt ansvar för bostadspolitik. Den får inte lämnas över till marknaden.

Anförande nr 10

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Kristina! Du kan inte förneka att effekten av er bostadspolitik är att ungdomar får ännu svårare att få ett hyreskontrakt. Det finns inga hyresrätter. Det är inte alla som har miljontals kronor på sina bankkonton att köpa bostadsrätt för.

Jag vill understryka att vi inte är emot vare sig bostadsrätter, småhus eller villor. Det är vi inte. Vi är för blandade upplåtelseformer. Det ska du ha klart för dig.

Det vi är emot är att ni rear ut allmännyttans bestånd. Det gjorde ni förra gången ni hade makten. Det gör ni i dag också. Det här är rent ideologiskt motiverade beslut som ni fattar i er, som vi tycker, bostadsansvarslösa politik.

Kan du tala om för mig hur många privata värdar som gav lägenheter till socialmyndigheten i Stockholm? Är inte allmännyttan en garant för att de människor som är mest utsatta får en rimlig chans att komma in på bostadsmarknaden?

Ni kommer tyvärr att bara erbjuda dessa människor härbärge för all framtid eftersom det inte finns några hyresrätter i staden.

§ 5 Interpellation om Centrumkompaniets hyresgäster (2007:11)

Anförande nr 11

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 12

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Borgarrådet Alvendal!

Jag skrev den här interpellationen eftersom jag blev kontaktad av flera hyresgäster i Centrumkompaniet som var oroliga över vad som skulle hända med deras boende och deras bostäder eftersom de inte fick någon information. Det var ett tag sedan.

Det känns som om frågan inte är så aktuell eftersom borgarrådet utlovar relevant information när försäljningen är klar. Det är nu i dagarna som avtalet kommer att tecknas mellan staden och den som kommer att köpa stadens centrumanläggningar. Man kan ändå konstatera att informationen till de boende inte har varit fullgod.

Ägaren, staden, ska kunna göra som man vill med det man äger utan att ens behöva informera hyresgästerna om planerna. Det är ganska skandalöst att lämna enskilda personer informationslösa om vad som kommer att hända med deras boende och hem.

Borgarrådet säger att försäljningen inte kommer att påverka den enskildes boende. Det är en avsevärd skillnad på att bo i allmännytta jämfört med privat hyresrätt. Allmännyttan har som mål att tjäna det allmänna och vara en god fastighetsförvaltare medan den privata fastighetsägaren oftast har ekonomisk avkastning som främsta drivkraft. Det är klart att det är stor skillnad.

Man tappat tillgången till den interna byteskön. Bostadsborgarrådet borde känna till att hyressystemet är uppbyggt på det sättet att hyresnivån för de privata ska vara följksam till den allmännyttiga. Risker är uppenbara att hyreshöjningar är att räkna med eftersom det är just Ringen och Fältöversten som man normalt provar hyror mot, inte tvärtom. Hyresgästerna får alltså räkna med ett påslag på hyran.

Bostadsborgarrådet borde också känna till att förutom ett undantag på en handfull är det bara de allmännyttiga bostadsföretagen som har ett boendeinflytandeavtal. Den enda rättighet som hyresgästen kommer att ha kvar är besittningsskyddet. Det är lagstiftat så det kan inte Kristina Alvendal plocka bort.

Borgarrådet lovar att försäljningen inte kommer att påverka den boendes rättigheter. Jag undrar därför om det är er avsikt att skriva särskilda boendeinflytande- och hyresnivåklausuler vid försäljningen. Är det avsikten? I så fall är svaret ganska bra, men det nämns ingenting om det så frågan kvarstår.

Anförande nr 13

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det är precis som Teres Lindberg säger. I veckan kommer vi att slutföra försäljningen av Centrumkompaniet

där bland annat Fältöversten ingår. Då kommer det självklart – det har varit planen från början – att skickas ut brev till alla hyresgäster, både bostadshyresgäster och lokalhyresgäster med information om vem den nya aktören är och vem man ska kontakta för frågor.

Det har fram till nu inte funnits någonting att informera om. Det är precis som du säger, Teres Lindberg, att det inte påverkar dem som bor i fastigheterna. Om man vill ombilda kan man göra det. Man kan köpa fastigheten tillsammans med sina grannar. Om man vill vara kvar som hyresgäst kommer man att kunna vara det. Vad ska man då skriva i ett informationsbrev? ”Ni kommer att kunna vara hyresgäster och ni kommer att kunna ombilda, allt kommer att vara som förut och förresten pågår det en försäljning.” Vi tror att ett sådant meddelande skapar mer frågor än det ger svar.

Däremot har jag varit oroad för de olika informationsinsatser som har skett i Fältöversten och Ringen där man från olika håll har spritt lögn om vad som händer med människorna och deras framtid som hyresgäster om staden säljer. Det tror jag har varit mer oroande för hyresgästerna än den information som kommer i veckan.

Det är inte något bra förhållningssätt av politiker i Stockholms stad att måla en bild av privata hyresvärdar som de värsta kriminella aktörer vi har i den här staden. När man lyssnar på Teres Lindberg låter det som om det är den organiserade brottsligheten som har tagit sig in på hyresrättsmarknaden i Stockholm när det gäller de privata aktörerna. Jag tycker att det är onödigt i en situation där vi har många duktiga privata hyresvärdar som tar stort ansvar för både boendinflytande och möjligheter för hyresgästerna att säga sitt.

Hyresgästföreningen kommer naturligtvis fortfarande att förhandla hyrorna i dialog med den nya aktören. Det är så förhandlingsordningen ser ut i Sverige. Hyressättningen sker genom förhandlingar med hyresgästföreningen. Så kommer det att vara även fortsättningsvis.

I veckan kommer det självklart att gå ut brev till alla de hyresgäster som finns i Centrumkompaniets bestånd.

Anförande nr 14

A n n M a r i E n g e l (v): Jag har ju ställt en liknande fråga till dig, Kristina, så vi får anledning att komma tillbaka till detta. Det här är en stor, viktig och principiell fråga som stockholmarna skulle behöva höra mer om.

Den här affären är framhastad utan någon rimlig konsekvensbeskrivning och utan att någon har fått information. Inte ens styrelsen för Centrumkompaniet har ju blivit informerad under vägen.

I dag diskuterar vi hur det påverkar hyresgästerna. Är du verkligen så naiv att du tror att det är ointressant för hyresgästerna om det är en anonym utländsk ägare eller om det är allmännyttan som äger deras bostäder? Den mesta information som hyresgästerna har fått var i Svenska Dagbladet i helgen. Där framgick att det som är aktuellt just nu är en utländsk ägare som är helt ointresserad av att äga hyreslägenheter. Därmed har du öppnat för det som väl var meningen, nämligen att hyresgästerna

bildar en bostadsrättsförening och köper sina bostäder. Om ett antal hyresgäster inte skulle vilja det är de ändå intvingade i den situationen. Något alternativ finns knappast.

Vad är det för utländsk ägare som inte är intresserad av hyreslägenheter som ska förhandla med Hyresgästföreningen, tror du? Du glömmer bort vad som ingår när du säger att det blir precis samma rättigheter. Att bo i allmännyttan betyder också ett visst periodiskt underhåll. Det innebär att man står i en internkö. För flera av bolagen gäller också att man har företrädesrätt till vissa lägenheter i vissa situationer.

Det viktiga är att man lever i fullständig ovisshet med en anonym ägare att döma av vad som framgår av pressen. Det är där man får skaffa sig information om de här frågorna, även om man sitter i Centrumkompaniets styrelse eller i den här salen. I pressen framgår att det handlar om en utländsk ägare som inte vill förvalta hyreslägenheter. Är det dina ansvarsfulla privata värdar, Kristina?

Anförande nr 15

T e r e s L i n d b e r g (s): Borgarrådet säger att det inte påverkar boendet för hyresgästen. Det var ju det jag redogjorde för. Det kommer att påverka hyran. Byteskän kommer att påverkas. Och boendeinflytandet kommer garanterat att påverkas.

Du säger att jag målar upp stadens privata fastighetsägare som kriminella aktörer. Det är helt befängt. Det var inte det jag sade. Jag sade att avkastning ofta är den främsta drivkraften. Ni är ju förespråkare för en marknadsekonomi. Det är vi på den här sidan som har lite mer planeekonomiska inslag. Jag kan inte annat än rekommendera borgarrådet en kurs i ekonomi för att hon ska förstå vad det handlar om.

Marknadsekonomin går ju ut på avkastning. Om den inte ger avkastning ska verksamheten inte finnas. Det är ganska enkelt. Plötsligt förstår du ingenting av det här. Dessutom säger du att det är kriminellt. Man blir full i skratt.

Det är tragiskt att du inte kan förstå att det är en brist att man inte har informerat hyresgästerna. Det handlar faktiskt om deras hem. Det är klart att man vill ha information om vad som ska hända. Det påverkar i allra högsta grad. Ägandet påverkar boendet. Det är en väsentlig skillnad mellan att bo i allmännyttan och att ha en privat fastighetsägare. Man vet inte vem som är ägaren. I det allmännyttiga finns det en garant; det finns en trygghet. Det är det offentliga som styr. Det är stor skillnad inte minst för de människor som bor där. Det var det jag försökte påtala.

Att ägandet justeras, oavsett om de bildar bostadsrättsföreningar eller inte, innebär att människor kommer att påverkas. Du skulle själv aldrig acceptera om du bodde i ett hus och någon sålde det utan att tala om det för dig. Det är en jätteviktig del i hur vi människor fungerar. Det borde du ha mycket större respekt för.

Anförande nr 16

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Fullmäktige! Nu i veckan kommer det information till alla hyresgäster – både till dem som hyr bostad och till dem som hyr lokal.

Jag tror att lyssnarna själva kan bedöma vilken typ av retorik som skrämmer hyresgästerna mest. Är det antikampanjerna från olika organisationer eller är det verkligheten?

I dagsläget vet vi att de flesta i Ringen och Fältöversten gärna vill ombilda. De vet att den möjligheten kommer att finnas kvar.

Ann Marie Engel behöver inte läsa tidningen. Hon kommer självklart att kunna få svar på alla sina frågor nu i veckan. När man gör en sådan här stor affär är det inte så lätt att ge alla uppgifter i en beslutsprocess, framför allt när det är så mycket pengar involverade. Jag kan försäkra dig att det, oavsett vad som står i Svenska Dagbladet, kommer att vara möjligt för hyresgäster som vill bo kvar som hyresgäster att göra det. Det kommer att vara möjligt för dem som vill ombilda och köpa fastigheten tillsammans med sina grannar att göra det. Den aktör som är aktuell har erfarenhet av att förvalta bostäder.

Alla de frågorna kommer att bli besvarade i veckan så att inga oroliga beslutsfattare i stadshuset eller eventuella oroliga hyresgäster eller lokalhyresgäster ska finnas när veckan är slut.

Anförande nr 17

A n n M a r i E n g e l (v): Vi vill gärna ha information, men först ett reellt beslut. Det som inte är möjligt för hyresgästerna är det som de själva har valt, nämligen att bo i allmännyttan.

§ 6 Interpellation om hyressättning i nyproduktion (2007:12)

Anförande nr 18

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 19

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag vill också hänvisa till det utdelade interpellationssvaret. Jag tycker att det finns en del saker som vi behöver reda ut i svaret på de frågor som jag har ställt.

Ni skriver att problemet tidigare var att för mycket lägenheter som då byggdes pressade upp priserna på byggmarknaden. Det tycker jag är väldigt konstigt. Ni har ju ungefär samma ambitionsnivå som vi. Vi sade 20 000 lägenheter, ni säger 15 000. Frågan är hur mycket priserna kommer att pressas upp med er politik.

Investeringsstöd var kostnadsdrivande och man tog byggbeslut utifrån att man fick bidrag och inte utifrån efterfrågan. Man kan då säga att det i dag inte finns några tomma lägenheter. Det var väl ändå ganska bra att investeringsstödet fanns för dem som byggde fastigheter.

Ni skriver att hyresnivån ska sättas på affärsmässiga grunder. Min fråga är då: Vem är det som ska bestämma vilka de affärsmässiga grunderna är? Är det marknaden eller finns det andra aktörer som ska vara med och bestämma?

Det är samma sak med era byggbeslut. Ni säger att ni ska bygga 15 000 nya lägenheter. Alla byggbeslut ska vara affärsmässiga. Jag tycker att det är en politik som visar hur man ser på nybyggnationen.

I ditt svar skriver du att man måste ha stabila spelregler. De spelreglerna tar man nu bort. Det måste ändå finnas en politisk ambition från politiska partier för hur man ska ha de olika subventionerna eller räntebidragen för att man ska få i gång ett bra bostadsbyggande.

Du säger att nya spelregler sätter press på bostadsbolagen och att det minskar byggkostnaderna. Det är också ett resonemang som jag inte håller med om. Man får inte en billigare nyproduktion genom att man tar bort investeringsstödet och räntebidragen. Det stämmer inte. Det är helt fel. Din slutsats är att man ska sänka byggmomsen ytterligare för att få ned kostnaderna i nyproduktion.

Hur kommer detta att utvecklas i framtiden? Man har ett låneunderlag och man har en subventionsränta, i dag 30 procent. Den ska ned till 20 procent. Nästa år är den 14 procent, året därefter 10 procent, året därefter 7 procent. Sedan ska den avtrappas ned till noll. Det kommer att innebära att det inte finns utrymme för låga hyror i en hyresrätt. De enda som vinner på detta på sikt är bostadsrätterna. Det innebär att även byggbranschen säger att de inte kommer att bygga några hyresrätter eftersom det blir för dyrt. Om man frågar byggbranschen svarar de att de inte vet hur

utvecklingen blir, vilken hyresnivå man kommer att sätta och vilka byggkostnader man kommer att ha.

Jag tror att det är en politik som innebär att hyresrätten på sikt kommer att helt försvinna. Det kommer inte att bli några nybyggnationer av hyresrätter eftersom det blir alldeles för dyrt.

Jag ska ge ett exempel.

När det gäller nyproduktion av bostadsrätter i en kranskommun var insatsen förra året ungefär 14 500 kronor och månadskostnaden var 600 kronor för dem som flyttade in. I dag är priset i samma fastighet 17 500 och 750 kronor per månad. Det är en direkt effekt av regeringens bostadspolitik.

Anförande nr 20

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! De tillfälliga toppar som vi har haft i Stockholms stad när det gäller bostadsbyggande är i sig ett problem för konkurrens och prissättning. Det är det som den första frågan handlar om. Under slutet av den förra mandatperioden ökade produktionskostnaderna i de kommunala bostadsbolagen med 10 procent.

Om man ska ut med väldigt många byggprojekt under väldigt kort tid blir det svårt att hitta bra byggentreprenörer. Det är ingen hemlighet att den förra majoriteten forcerade många projekt för att man skulle komma upp i 20 000 lägenheter. Vi kan diskutera om det var bra eller dåligt. Vi från den högra sidan stödde i princip alla de byggprojekten. Det var jättebra att ha en hög byggtakt. Det ska vi fortsätta att ha.

Ni tycker ju också att 15 000 nya lägenheter under den kommande mandatperioden är en bra nivå. Jag tror att det är viktigt att vi, gärna gemensamt, signalerar ut till byggmarknaden att vi fortsatt kommer att ha en hög byggtakt oavsett när valdagen är nästa gång. Det gör att byggbranschen kan ställa in sig på en långsiktighet i att bygga lägenheter i Stockholm. Det tror jag är bra.

Problemet under den förra mandatperioden var ju att vi i många fall fick in ett eller två anbud på byggprojekten. Där har vi ett förhoppningsvis gemensamt samarbetsprojekt att försöka jobba mer med konkurrensen och få fler aktörer att lägga anbud så att vi kan pressa byggkostnaderna.

Investeringsstödet har drivit upp byggkostnaderna. Det säger många i branschen. Kostnaderna har drivits upp på grund av att byggherrarna visste att staten skulle stå för en del av kostnaderna. Det var ju någon annan som skulle betala. Därför kunde man ta mer betalt.

Styrelserna fattar beslut om hyresnivåerna i de olika bostadsbolagen. Men det är viktigt att inte göra för stora nedskrivningar. Det gjordes under den förra mandatperioden. Vi har tidigare pratat om hyresrättens framtid här i Stockholm. De privata aktörerna på hyresmarknaden måste få en chans. Om vi från de kommunala bostadsbolagen gör så kraftiga nedskrivningar finns det till slut inga privata aktörer som vill

bygga hyresrätter, oavsett stöd eller inte. Kostnaderna för ett byggprojekt måste ligga till grund för den hyresnivå som sätts. Annars skjuter vi hela hyresmarknaden i sank.

Det handlar om att se till att göra det möjligt att bygga mer blandat, att bygga billigt och även kanske lite dyrare. Vi har ett oerhört standardiserat byggande i dag. Det finns egentligen inom hyresrätten väldigt lite valfrihet. Det är ett problem.

Anförande nr 21

M a l t e S i g e m a l m (s): Det är möjligt. Men man säger att man ska minska kostnaderna. Om ett byggföretag ska hålla kostnaderna nere och vet att subventionerna i form av räntebidrag och annat kommer att sjunka drastiskt för att om några år vara helt utfasade är frågan vad man kommer att ge avkall på för att få sin vinst på nyproduktionen.

Man har ett låneunderlag och en subventionsränta på i dag 30 procent. Fyra, fem år senare kommer det att vara noll. Med regeringens politik kommer det att bli väldigt mycket dyrare för ett byggföretag att bygga.

Jag tycker att du har lite fel. Under den förra majoriteten fick vi en mängd olika bostadsföretag som faktiskt byggde mycket billigare än de gamla traditionella. De hyror som de satte var 25 procent lägre eftersom man hade ett annat sätt att bygga och kanske också en annan filosofi när det gällde vinstmedel och dylikt. Det finns rapporter som visar det och det har också diskuterats här i fullmäktige.

Jag är djupt skeptisk till utvecklingen av byggnationen av nya bostadsrätter och nya hyresrätter i Stockholm.

Anförande nr 22

Borgarrådet A l v e n d a l (m): I den här salen ska man väl vara lite skeptisk till dem på den andra sidan. Det är okej. Det får du gärna vara.

Jag tror att vad vi behöver för att utveckla hyresrätten och hyresmarknaden i Stockholm är stabila spelregler för alla aktörer. Du pekar på problemet. När man inför ett stöd, oavsett om man kallar det för räntesubventioner, räntestöd eller investeringsstöd, tas de tillfälliga subventionerna ofta bort så småningom. Då händer det saker på marknaden.

Jag tycker att hyresrätten som boendeform förtjänar bättre än att vara beroende av tillfälliga stödformer från regering och riksdag. Vi behöver jobba fram ett regelverk som gör att privata aktörer i lika stor utsträckning som de kommunala känner att de vill bidra till att bygga flera hyresrätter. Det kan man bara göra om man har stabila spelregler och ett sunt hyressättningssystem som inte utarmas av att de kommunala bostadsbolagen hela tiden jobbar med nedskrivningar.

Det är väldigt få privata aktörer som har byggt hyresrätter under de senare åren. Det beror bland annat på att det i dagsläget är väldigt svårt att få ekonomi i det. Det som den förra regeringen – den socialdemokratiskt märkta – gick med på var att öppna

upp för den partsöverenskommelse som gjordes på bostadsmarknaden. Hyressättningen i nyproduktionen skulle vara lite friare.

Det har inte tillämpats - inte ens av de kommunala bostadsbolagen, vilket i sin tur har gjort det väldigt problematiskt för de privata aktörerna.

Som jag sade avslutningsvis i mitt förra inlägg har vi i dag en väldigt standardiserad hyresmarknad i Sverige. Det är svårt att hitta ett billigt boende om man vill ha en hyresrätt. Varför ska det vara det? Vi har fortfarande en massa byggnormer som gör att det blir dyrt att bygga. Vi måste ha en viss längd på diskbänken. En diskbänk måste fortfarande år 2007 vara ett visst antal centimeter hög. En massa liknande normer gör att det blir dyrt.

Vi har inte heller den något dyrare hyresrätten som finns i andra länder. Vi behöver få en bredare spännvidd. Vi har en standardiserad hyresrätt. Jag tror att man kan göra mycket, men då krävs en del lagändringar och de kommunala bostadsbolagen måste aktivt ta del i det. Jag tror att det är en bra framtid för hyresrätten om man ökar valfriheten för dem som föredrar att bo i hyresrätt. Det är en jättebra boendeform som jag tycker att vi ska bejaka.

Anförande nr 23

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag vill bara kort kommentera det.

När man byggde i de kommunala bostadsbolagen i Stockholm tittade man tidigare på hela beståndet och satte hyrorna utifrån det. I dag tittar man på varje objekt och sätter hyrorna efter det objektet. Det blir naturligtvis skillnad.

Det kanske finns en del byggnormer som man kan se över, men de byggnormer vi har är ju för att hålla en viss standard. Den som är funktionshindrad till exempel ska smidigt kunna komma in och ut i lägenheten. Vi har en viss höjd på diskbänken och så vidare.

Det var först på 40-talet som man fick en riktig standard i bostadsproduktionen. Man gjorde en ny standard på 60-talet. Det var för att säkerställa att alla lägenheter skulle ha bra standard så att alla skulle kunna nyttja dem.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Västbodaskolan*

Anförande nr 24

T o m a s R u d i n (s): Lotta! Det gäller Västbodaskolan, som var uppmärksam-
mad häromveckan i samband med att stadsdelsnämnden fattade ett nedläggningsbe-
slut. Jag är lite upprörd över hur nedläggningsbeslutet fattades, men det är egentligen
inte det som min fråga rör. Det har gått till så att man har fått väldigt konstig
information. Från det att information gavs till dess att beslut fattades gick det 13
dagar.

Det här har skapat mycket stor oro ute i hela Farsta. Västbodaskolans nedläggning
medför en omflyttning av elever mellan ett flertal skolor. Massor med föräldrar är nu
fundersamma över hur de ska göra med sina barn till i höst. Inte mindre än 12 000
personer har skrivit under en protestlista ute i Farsta mot nedläggningen. Som har
synts i tidningarna har vi haft en demonstration där massor med barn, säkert 1 000,
och föräldrar var med och demonstrerade. Oron handlar om var barnen ska gå i höst.

Min fråga till dig gäller det avknopningsärende som anhängiggjordes i samband
med stadsdelsnämndens nedläggningsbeslut, då personalen hade begärt att få
avknoppa skolan. Fullmäktige har fattat beslut om att sådana ärenden ska prövas
skyndsamt. Jag vill veta på vilket sätt borgarrådet avser säkerställa att avknopnings-
ärendet kommer att prövas så att föräldrarna får möjlighet att välja Västbodaskolan
som alternativ till hösten.

Anförande nr 25

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det är naturligtvis svårt när man
måste fatta den här typen av beslut. Bakgrunden är att Farsta är en av de stadsdelar i
staden som har en åldrande befolkning, vilket Tomas Rudin så klart är medveten om.
Det finns helt enkelt för många platser i Farstas skolor. Därför valde
stadsdelsnämnden att fatta det här beslutet.

Avknopningsärendet får utbildningsnämnden ta ställning till efter den 1 juli, såvitt
jag kan förstå. Jag vet inte om man innan dess hade kommit in med någon förfrågan
om att få bilda friskola. Det måste naturligtvis i så fall finnas ett sådant tillstånd i
botten innan man kan knoppa av skolan. Man måste ha en rättighet att bilda och
driva friskola i Sverige. Annars kan man inte få göra det. Det är svaret på frågan än
så länge, i varje fall.

Anförande nr 26

T o m a s R u d i n (s): Då skulle jag vilja föreslå att du faktiskt försöker riva upp
stadsdelsnämndens beslut ute i Farsta, Lotta. Då kan du möjliggöra för föräldrarna
att välja det avknoppade alternativet efter sommaren. Detta är ett mycket seriöst
avknopningsärende som har anhängiggjorts från samtliga anställda på skolan i

samband med stadsdelsnämndens beslut innan beslutet fattades. Föräldrar har sagt att de vill välja det här alternativet.

Om du ser till att man helt enkelt bryter upp nedläggningsbeslutet kan du i lugn och ro få utreda frågan. Det här är en av de mest eftertraktade skolorna ute i Farsta, som du vet. Den har full beläggning. Den är kostnadseffektiv och fungerar hur bra som helst. Det finns mycket bra pedagoger på skolan, som vill ta över. De har gjort en mycket seriös anmälan om att få ta över skolan.

Det här är helt i linje med den politik som du säger dig vilja föra. Därför är det mycket viktigt att du tar ett initiativ, så att föräldrarna får besked före sommaren om hur de ska göra med sina barn. Annars kan jag inte tolka det på något annat sätt än att du avsiktligt vill störa ordningen så att de inte kan välja Västbodaskolan. Det skulle i så fall stå i kontrast till din politik. Det är bättre att du bryter upp beslutet och ser till att den process som du själv redogör för kan komma i gång. Då får man pröva om det är möjligt att avknoppa skolan eller inte.

Anförande nr 27

Borgarrådet E d h o l m (fp): Vi får naturligtvis granska det här nu när vi får över ansvaret för grundskolan. Men det är klart att Tomas Rudin också är ansvarig för den situation som har uppstått. Du var ordförande i stadsdelsnämnden i fyra år. Det finns 900 skolplatser för mycket i Farsta stadsdelsnämnd. Jag kan inte avgöra om det beslut som stadsdelsnämnden fattade var det riktiga. Sanningen är att skolsituationen i Farsta har diskuterats i årtal. Något måste i varje fall göras, och det skulle vara intressant att veta vilken skola Tomas Rudin skulle vilja lägga ned i stället.

Anförande nr 28

T o m a s R u d i n (s): Det är inte det jag frågar här. Vi har faktiskt ett förslag – ett alternativt förslag som vi har lagt fram i nämnden om vilka skolor man skulle kunna pröva i stället genom en helt annan konstruktion. Man kan nämligen flytta in stadsdelsnämndens förvaltningslokaler i Kvickentorpsskolan och flytta eleverna där till Farsta gymnasium. Det där borde du sätta dig in i, Lotta. Det finns ett seriöst förslag. Men det har man inte velat pröva i stadsdelsnämnden.

Min fråga här gäller Västbodaskolan, som är en mycket väl belagd skola där pedagogiken fungerar och där personalen vill ta över. Det står helt i linje med den politik som du säger dig vilja föra. På vilket sätt garanterar du att föräldrarna och personalen får möjligheter att göra den här avknoppningen? Du måste svara på det, för de här föräldrarna är jätteoroliga och inte minst eleverna är oroliga. Nu gör de en seriös satsning här, och den är helt i linje med det du har sagt att du vill att man ska göra. Kommer de att få den här möjligheten eller inte? Kommer föräldrar, personal och elever att få besked före sommaren, eller tänker du mörka det hela och därmed låta skolan läggas ned i strid med din egen politik?

Anförande nr 29

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag har full förståelse för att Tomas Rudin inte vill diskutera skolsituationen i Farsta. Han har ju varit ansvarig för den i fyra år. Om alla

de här fantastiska alternativa förslagen fanns kan man undra varför du inte har använt dig av dem under de fyra år som du var ansvarig.

Jag säger här och nu att jag inte vet. Vi får granska alternativet. Men fram till den 1 juli är inte utbildningsnämnden ansvarig för grundskolan. Det är Farsta stadsdelsnämnd som är ansvarig. Det systemet är ju ni för. Ni tycker att det är bra att det är stadsdelsnämnden som är ansvarig för grundskolan. Vi tar inte över ansvaret förrän den 1 juli. Det är svaret på frågan. Vi får titta på alla de olika förslag som finns nu. Men vi kan i dag inte riva upp beslutet.

Fråga nr 2. Allvarliga brister på demensboende

Anförande nr 30

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Länsstyrelsen har riktad allvarlig kritik mot Attendo Care på demensboendet Ekholmen i Skärholmen vid en uppföljning av en tidigare inspektion från 2005. Då riktades allvarlig kritik mot att de äldre inte hade fått sina individuella behov om natten bedömda och dokumenterade. Därmed fanns också brister i rättssäkerheten.

Trots allvarlig kritik har ingenting hänt på två år. Oroliga äldre har låsts in för att inte störa andra trots att inlåsning är olagligt. Länsstyrelsen skriver i sitt pressmeddelande den 3 maj i år: Bakom de låsta dörrarna finns gamla personer som inte kan försvara sig, som sover med sänggrindar eller inte kan meddela sig eller ropa på hjälp. Skulden förefaller nu vältras över på personalen, som till exempel brist på dokumentation och datainläring. Cheferna har kommit och gått.

Anser borgarrådet att det behövs en allmän översyn av såväl demensboendena som personalens möjlighet att orka med sina arbetsuppgifter både vad gäller omvårdnad, dokumentation och till exempel datainläring?

Anförande nr 31

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är med största allvar som vi har läst den kritik som länsstyrelsen har framfört när det gäller det här äldreboendet. Det handlar om människor som inte kan föra sin egen talan och därför är i stort behov av fungerande verksamhet på äldreboendena. Det är klart att det är extra graverande, precis som du nämner, Eivor, när nu länsstyrelsen återkommer och man inte har åtgärdat det som tidigare har sagts.

Jag har själv sagt att jag kommer att åka ut och besöka det här äldreboendet för att få se det på egen hand. Samtidigt är det något märkligt med boenden. Det är ju människor som det handlar om, som man brukar säga. Jag har fått ett argt mejl från en make som har haft sin hustru på detta boende i flera år. Han är upprörd över det som har hänt i medierna när man har beskrivit hur det är på boendet, för han är oerhört nöjd. Därför känner jag att jag verkligen vill träffa både ledning och personal ute på det här boendet för att få en egen bild av det hela.

Anförande nr 32

E i v o r K a r l s s o n (mp): Jag vet att det kan variera på olika boenden och bland personal. På det här boendet finns det nio avdelningar och två våningsplan. Där bor 67 äldre med demenssjukdomar. Tre personer arbetar nattetid med att ha tillsyn över och ge hjälp till samtliga äldre.

Hur är det då med cheferna? En verksamhetschef började i december 2005 – ett halvår efter länsstyrelsens inspektion. Men hon tog inte tag i eller ansvar för det här. Regionchefen kan inte heller svara på varför ingenting har gjorts. Hon har haft sin nuvarande tjänst i två dagar, sade hon i DN den 4 maj. Länsstyrelsens beslut visar att konsekvenserna av dålig planering på demensboenden är allvarliga. Sådant måste tas på allvar. Jag hoppas att borgarrådet agerar på grund av detta.

Anförande nr 33

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag vill understryka igen att vi tar det här på största allvar. Samtidigt är det som du nu framför här, Eivor, sådant som du har läst i medierna eller möjligtvis hört i TV 4:s sändning i fredags morse. Jag känner därför att det är viktigt för mig att på plats få möta personalen men också cheferna och höra deras version av det hela.

Samtidigt vill jag understryka att våra egna äldreomsorgsinspektörer har lyft fram att vi behöver titta på bemanningen, inte gällande det här boendet men generellt sett när det gäller demensboenden. Särskilt gäller det när det som i det här fallet är ett boende i flera plan. Personalstyrkan får inte bli för liten. Det är högprioriterat.

Anförande nr 34

E i v o r K a r l s s o n (m): Jag hoppas att det blir ordnat. Jag hämtar mina uppgifter om verksamhetschefen från vad som stod i Dagens Nyheter. Resten av informationen kommer direkt ifrån länsstyrelsens pressmeddelande och dess flersidiga inlägg som är utskickat.

Anförande nr 35

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): För säkerhets skull säger jag det en gång till, Eivor. Lyssna på detta: Vi tar det här på största allvar och vi kommer att följa upp det hela!

Fråga nr 3. Västbodaskolan

Anförande nr 36

I n g e r S t a r k (v): Då blir det Västbodaskolan igen, Lotta! Det här är en oerhört viktig fråga. Framför allt handlar det om demokratin. Det handlar också om valfrihet. Alla förstår att det inte kan vara enbart en enskild stadsdelsnämnd som har fattat detta beslut. Samtidigt kom det ju också en konsultrapport.

Beslutet fattades alltså 13 dagar efter beskedet. Det kommer att få oerhört negativa konsekvenser för elever och föräldrar från både Västbodaskolan och Hästhagsskolan. Det är låg- och mellanstadiebarn det handlar om. På det extrainsatta nämndmötet i Farsta den 26 april ställde elever, föräldrar, lärare och oppositionspolitiker den högst relevanta frågan: Varför är det så bråttom? De fick inget svar.

Nu ställer jag den frågan till dig igen, Lotta. Du är ytterst ansvarig som skolborgarråd, så jag förväntar mig ett svar. Varför var det så bråttom att lägga ned Västbodaskolan?

Anförande nr 37

Borgarrådet E d h o l m (fp): Den som svarar bäst på den frågan är naturligtvis stadsdelsnämndens ordförande. Ett svar på frågan är förstås att den gamla majoriteten, som också Inger Stark ingick i, inte gjorde någonting åt de problem som har varit i Farsta. Det är ungefär 900 elever för lite i Farsta stadsdelsnämnds grundskolor i dag i förhållande till antalet platser. Om Inger Stark hade agerat för en förändrad situation så hade det inte alls varit särskilt bråttom.

Men sanningen är att om man inte fattar några nedläggningsbeslut alls så kommer alltmer av våra resurser att gå till halvtomma lokaler. Sedan kan man diskutera fördelar och nackdelar med att lägga ned just Västbodaskolan. Det här är inte ett problem som gäller lika över staden, utan det gäller i stor utsträckning i Farsta. Det gäller också i Kista och i en del andra av de förorter som i dag har en åldrande befolkning. De har helt enkelt färre barn, och man måste därför göra någonting åt situationen.

Det hade varit jättebra om Inger Stark hade gjort någonting under den tid som hon var ansvarig. Nu blev det ett väldigt snabbt beslut; det är jag medveten om. Men svaret på frågan är naturligtvis att det drabbar alla andra skolor i Farsta om man inte gör någonting alls.

Anförande nr 38

I n g e r S t a r k (v): Det här är en beskrivning som inte stämmer, Lotta Edholm. Det tror jag faktiskt att du vet. Förra våren gav vi i den majoritet som fanns då ett uppdrag till förvaltningen just när det handlade om hur vi skulle utnyttja våra lokaler på bästa sätt när det gäller skolor och förskolor. Det uppdraget fick förvaltningen. Vissa åtgärder vidtogs redan då. Vi hade fortsatt med det om vi hade haft kvar makten. Det där stämmer alltså inte.

Dessutom är det inte alls någon åldrande befolkning i Farsta. Det är inte alls rätt. Framför allt är det inte heller så i Kista. Jag bor i Farsta strand. Där ökar barnfamiljerna hela tiden. Den åldrande befolkningen flyttar ut, och det kommer in nya barnfamiljer. Det där stämmer alltså inte heller. Det kan inte vara det som är skälet till att det var så bråttom.

Dessutom fanns det andra alternativ. Om någon skola ska läggas ned kan man ju tänka sig att man lägger ned Kvickentorpsskolan och behåller Västbodaskolan och Hästhagsskolan och utvecklar dem. Man kan till exempel flytta in högstadiel eleverna

från Kvickentorpsskolan till Farsta gymnasium. Det hade varit ett mycket bättre alternativ om man ser till närhetsprincipen.

Anförande nr 39

Borgarrådet E d h o l m (fp): Men varför föreslog ni inte det, då? Det är det som i så fall borde ha gjorts för länge sedan.

Antalet barn i Farsta minskar under de kommande åren. Sedan kommer det säkert att öka igen. Stockholm växer som helhet. Men i en del bostadsområden är det färre barn. Då måste man agera, och det är det som stadsdelsnämnden gjorde. Det gjordes säkert till stor del mot bakgrund av att man tidigare hade fått de här utredningsuppgifterna. Stadsdelsnämndsförvaltningen såg att man hade ett uppdrag från den tidigare majoriteten och valde att lägga fram just det här beslutet.

Men av naturliga skäl kan jag inte beslutet i detalj. Jag är inte ansvarig för grundskolorna i Farsta än så länge. De här frågorna måste främst ställas till stadsdelsnämndens ordförande.

Anförande nr 40

I n g e r S t a r k (v): Du vet mycket väl att vi inte kan fråga Birgitta Holm eftersom hon inte är borgarråd. Därför frågar jag nu dig. Kvickentorpsskolan skulle ha kunnat vara ett alternativ till nedläggning. Men man har fått till svar att utbildningsförvaltningen vill behålla de lokalerna. Då måste man faktiskt fråga sig: Till vad då?

Jag har också en fråga om närhetsprincipen. Det här är låg- och mellanstadiebarn. Om man vet hur det ser ut i Farsta vet man också att skolvägen för de små barnen från Västbodaskolan till Hästhagsskolan kommer att bli rejält lång. Alla föräldrar har inte möjlighet att följa sina barn till skolan. Västbodaskolan låg nära och bra till, just efter den närhetsprincip som man har för mindre skolbarn. Skolvägen till Kvickentorpsskolan blir väldigt lång både för Västbodabarnen och för Hästhagsbarnen.

Hur man än vänder och vrider på detta är det ett fullständigt vansinnigt beslut. Och det är fattat på 13 dagar! Ingen av elever, föräldrar och lärare – det gäller alla inblandade – fick veta något förrän det var 13 dagar kvar till beslut. Hur kan du över huvud taget försvara något sådant?

Anförande nr 41

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det är som sagt svårt för mig att kommentera det här enskilda fallet, för jag har inte alla fakta på bordet. Utbildningsnämnden är faktiskt inte ansvarig för det här.

Däremot kan jag fortfarande bara konstatera att det hade varit bra om Inger Stark hade tagit sitt ansvar när hon uppenbarligen hade all kunskap redan under den förra mandatperioden.

Fråga nr 4. Skolnedläggningar

Anförande nr 42

B e r i t K r u s e (s): Ordförande! Västbodaskolan är ett avskräckande exempel på hur man inte ska jobba politiskt. Det vill jag säga inledningsvis.

Det finns en rapport som kom ut i början av april. Där beskriver man att så gott som alla stadsdelsnämnder ska lägga ned skolor; 14 stycken ska göra det. Om de inte ska läggas ned så ska de göras om på något sätt.

Jag har tre frågor till dig, Lotta Edholm. Jag tycker först och främst att det är konstigt att du inte känner något slags ansvar när det närmar sig för dig att ta över ansvaret för de beslut som fattas. Den första frågan är: Känner du till om det är fler snabba beslut som ska fattas i stadsdelsnämnderna i dag, innan ni tar över? Den andra frågan är: Hur kommer den demokratiska processen vid eventuella nedläggningar i framtiden att hanteras av den nu minimerade utbildningspolitiska nämnden? Den tredje frågan är: Är det borgarrådets uppfattning att barns och föräldrars valfrihet ökar och stimuleras om alla skolor blir så fulla att platserna endast räcker till de egna upptagningsområdena?

Anförande nr 43

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Nej, jag känner inte till om det finns några fler snabba beslut i några stadsdelsnämnder. Jag har inte hört talas om några sådana över huvud taget. Den demokratiska processen kommer att ske i utbildningsnämnden om vi ska fatta några fler beslut om nedläggningar eller förändringar av grundskolor. Det kanske ska in mer förskola i en del, mer grundskola i en del gymnasieskolor och så vidare. Den processen kommer att komma i gång under hösten. Då måste också utbildningsnämnden göra sina egna ställningstaganden. Det är viktigt.

Den sista frågan tycker jag är lite svårare att svara på. Ska man ha tomma platser i skolan för att det eventuellt kan komma elever från andra upptagningsområden? Det ska man kanske, men i så fall måste det vara rätt få, skulle jag vilja hävda. Man kan inte ha skolor som är byggda för kanske 450 elever där det går 200 elever år ut och år in. Det är klart att de tomma lokalerna kostar mycket pengar att hålla. Man måste hela tiden se till att vi betalar så lite som möjligt i hyra så att vi kan använda pengarna till verksamheten.

Jag ser framför mig att vi också måste bli mycket mer flexibla när det gäller hur vi utnyttjar våra lokaler. När vi bygger skolor i dag bygger vi skolor som kan användas på olika sätt. I dag föds det många barn i en del stadsdelar. Då kan man se till att skolorna i början används som förskola och så småningom går över till att bli grundskola. Det där tror jag att vi kan bli mycket bättre på i Stockholm än vad vi är i dag.

Anförande nr 44

B e r i t K r u s e (s): Jag måste säga att jag tycker att det är lite förvånande att skolborgarrådet inte känner något ansvar för staden redan nu. Det är några veckor kvar till dess att ni tar över. Jag tycker att det är viktigt att ni funderar mycket skarpt på hur den demokratiska processen ska gå till. Hur ska föräldrar och barn kunna få bestämma om de vill ha sin skola såsom den är eller inte?

Ni skriver i kommunfullmäktigebeslutet att ni ska utveckla demokratin genom att stärka den lokala demokratin och delaktigheten. Det flög sin kos. Det är mycket märkligt, tycker jag. Inom alliansen verkar man inte prata med varandra. Det här är ett praktexempel på detta. Den moderata ordföranden ute i Farsta har inte pratat med skolborgarrådet. Det är skrämmande inför framtiden.

Anförande nr 45

Borgarrådet E d h o l m (fp): Den demokratiska processen måste ha sin gång under hösten. Nu finns rapporten utlagd. Den kan läsas i alla stadsdelar. Man ska också komma ihåg att den rapporten, som ju är beställd av stadsledningskontoret, har arbetats fram med hjälp av stadsdelsförvaltningarna. Alla barn- och ungdomschefer har varit djupt involverade i den processen. Sedan kommer nästa steg, när vi politiker tar över alltihop. Men just nu är rapporten överskickad till utbildningsnämnden. Sedan får vi titta på den.

Anförande nr 46

B e r i t K r u s e (s): Jag vill bara ställa en sista fråga. Tycker du att processen som rör Västbodaskolan, med 13 dagar från början till slut, är en bra process? Eller kommer utbildningsnämnden nu med sina 13 ledamöter och 13 ersättare att ha möjlighet att gå ut och möta väljare, barn och föräldrar och på ett riktigt, ordentligt och demokratiskt sätt diskutera vad som behövs ute i stadsdelarna?

Anförande nr 47

Borgarrådet E d h o l m (fp): Självfallet måste man alltid ha en demokratisk process i sådant här. Vad jag förstod på Inger Stark alldeles nyss hade man redan gett det här uppdraget till stadsdelsnämnden. Stadsdelsnämndens barn- och ungdomschef har varit involverad i beslutsprocessen också. Den har pågått i flera år. Problemet är bara att ni aldrig någonsin kom till skott och föreslog någonting över huvud taget när det gäller Farsta.

Fråga nr 5. Partikelutsläppen och skolorna

Anförande nr 48

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Den här frågan är föranledd av att jag var på ett seminarium som alla vi politiker här i Stockholm, åtminstone vi i miljö- och trafiknämnden, var inbjudna till. Det var miljölandstingsborgarrådet och hans enhet för hälso- och arbetsmiljöarbetet i landstinget som bjöd in. Seminariet belyste hur det står till med partikelhalterna, det vill säga utsläppen av partiklar som är väldigt små

och går ned i lungorna. Det handlade om hälsoeffekterna för alla med nedsatt lungkapacitet, framför allt astmatiker, allergiker och äldre. Men även för barn och ungdomar, vars lungor utvecklas, är detta något som är väldigt allvarligt.

Nu visar det sig att en stor andel av de skolor och förskolor som ligger i Stockholm har en utomhusluft som ligger på mellan 35 och 50 pikogram per kubikmeter. Det är så man mäter det hela. Det är precis under det som är direkt olagligt. Det är över det nationella hälsomålet för detta. Det är en utomhusluft där risken för nedsättning av lungkapacitet är dubblerad jämfört med om man hade haft en bättre luft.

Jag undrar vad skolborgarrådet tänker göra för att utomhusluften vid gymnasier, skolor och förskolor i Stockholm ska bli bättre. Tänker hon kräva av sina allianskolleger att man minskar utsläppen av partiklar som huvudsakligen kommer från trafiken?

Anförande nr 49

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det här är framför allt en fråga för miljöborgarrådet att svara på, naturligtvis. Jag har varken befogenhet eller vilja att stänga några gator eller någonting sådant. Det viktiga är att man mäter ordentligt även runt skolor hur höga halterna är vid olika tillfällen. Den här rapporten byggde såvitt jag kan förstå på beräkningar som man gör. Den handlar om hur det skulle kunna vara vid vissa tidpunkter och inte om hur det verkligen står till. Men det är klart att det här är en del i beslutsunderlaget när det gäller var man väljer att placera en förskola eller en skola.

Vi planerar nu till exempel för kringfartsleder runt Stockholm, som kommer att avlasta innerstaden där det är som allra mest partiklar. Det tror jag är bra, men det antar jag att Åsa Romson inte tycker.

Anförande nr 50

Å s a R o m s o n (mp): Jag tycker att det är lite beklagligt att skolborgarrådet hänvisar till att hon inte har någonting med saken att göra. Jag tycker att det var lite tragiskt att en del skolpersonal eller folk på stadsdelsförvaltningarna när det här diskuterades i tidningarna förra veckan hänvisade till att det snarare är en fråga om att det är barnens fel – att de är på fel ställe – än att luften är så dålig. Det här är en fråga om vad man prioriterar.

Du säger ju själv att det är viktigt var man väljer att planera skolor, vilket jag antar att du känner dig närmast ansvarig för. Men är det inte farligt om vi börjar flytta barnen i stället för att göra någonting åt utsläppen? Jag tycker att det vore skönt att höra från din och alliansens sida vad Folkpartiet tycker i den frågan. Tycker ni att det är viktigare att låta bilarna ohämmat få fortsätta att släppa ut lika mycket som förut än att göra några förbättringar på den kanten? Ska vi låta barnen betala priset, och flytta? Kringfartsleder hjälper inte i det här fallet. Vi ser ju hur Essingeleden fungerar. Det är en jättestor partikelbomb som släpper ut väldigt mycket i de delar av Stockholm som den passerar.

Anförande nr 51

Borgarrådet E d h o l m (fp): Om vi hade byggt en västerled så hade en stor del av den här trafiken inte behövt gå på Essingeleden. Trafiken kommer att minska där om man bygger Västerleden, som Åsa Romson inte vill ha. Självfallet är det enormt viktigt att göra den här typen av mätningar. De mätningar som har gjorts visar att man inte överskrider de här normerna utanför våra skolor. Tvärtom ligger värdena under de normer som finns fastställda.

Naturligtvis måste man hela tiden jobba med att spola gator och så vidare för att se till att partikelhalten går ned. Vi har ett arbete i dag för att försöka minska användningen av dubbdäck, till exempel. Men när jag pratar om att planera skolor menade jag också nya skolor. Man måste se till att de ligger på bra ställen en bit från trafiken.

Anförande nr 52

Å s a R o m s o n (mp): Jag tror att det vore bra om skolborgarrådet satte sig in i det här. Jag tycker att det är bra att du tar in frågan, men jag tycker också att det vore bra om du satte dig in i frågan om vad orsaken är. Att spola gatorna har ingen bevisad verkan. Det var en av de slutsatser man drog av det här. Däremot har minskad dubbdäcksanvändning en stor betydelse. Men man förväntar sig endast mindre förändringar i beteenden bara med hjälp av information. Det krävs ekonomiska eller andra styrmedel för att få människor att byta till odubbade vinterdäck.

Det mätningar vi har är detaljrika. Att det är beräkningar betyder inte att det inte är korrekta uppgifter. Man kan gå in tydligt i modellberäkningarna och se att i Stockholm mäter vi betydligt mer exakt än man gör i många andra städer. De som jobbar med de här frågorna menar att de beräkningar man har nu visar vad det är för utsläpp man har generellt. Det skiftar naturligtvis med hur vindarna går, men det är sådant som ligger inne i beräkningsmodellerna. Det är inte fler mätningar som behövs innan man gör något, utan det behövs action från den sittande majoriteten.

Fråga nr 6. Luftkvalitet

Anförande nr 53

T o r h i l d L a m o (v): Det verkar som om det är många som har samma frågor i dag. Den förra frågan handlade om att det i förra veckan uppmärksammades i en rapport att luftkvaliteten i Stockholm är ganska dålig. 34 procent av stockholmarna bor i områden som har höga eller mycket höga partikelhalter. Det har bland annat visat sig att barn som växer upp i de här områdena riskerar att få sänkt lungfunktion. Vi vet också att det här är ett stort problem för de astmatiker som bor i staden. Vissa dagar kan de inte ens gå ut på gatan därför att föroreningarna är så svåra.

En av de stora bovarna i det här är dubbdäcken. Det har visserligen fattats beslut om en informationskampanj för att få folk att minska användandet av dubbdäck, och det är väl i och för sig bra. Men från Vänsterpartiet föreslog vi i vår budget att staden ska jobba för att man ska få möjlighet att införa dubbdäcksförbud i Stockholm. Det är

något som har genomförts i bland annat en rad norska storstäder med lyckat resultat.

Mina frågor till miljöborgarrådet är därför: Vilka åtgärder tänker du sätta in för att man ska komma åt problemen? Kan du tänka dig att jobba för att man också i Stockholm ska få möjlighet att införa dubbdäcksförbud?

Anförande nr 54

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Det är inte så att vi har dålig luft hela tiden i Stockholm. Vi har problem med luftkvaliteten i mars–april i samband med att vinter övergår till vår. Vissa år har vi också problem när hösten övergår till vinter. Det beror lite grann på hur klimatet är. I övrigt har vi väldigt bra luft.

Jag tycker att vi alla ska besinna vårt ansvar när det gäller hur vi presenterar de här frågorna. Det finns en uppenbar risk för att vi skrämmar upp stockholmarna på ett sätt som det inte finns fog för om man tittar på undersökningarna. Om man till exempel tittar på den karta som presenterades i DN i förra veckan ser man att den inte ger en korrekt bild av hur det ser ut dag från dag. Det var ett *worst case*-scenario som presenterades i den undersökningen. Det är inte så det ser ut från dag till dag utanför de olika skolorna och förskolorna och i övrigt runt om i Stockholm. Detta är baserat på hur det är när det är som värst i Stockholm, och det tycker jag är viktigt att komma ihåg.

En sak som experterna är ganska överens om är att en anledning till att partikelhalterna blir högre i luften i samband med att man går från vinter till vår är dubbdäcksanvändningen. Vi har sagt från majoritetens sida att vi inte är beredda att föreslå ett förbud för dubbdäck. Det är inte någon som förespråkar ett sådant förbud – inte ens Vägverket gör det.

Det vi har gjort i sammanhanget är att vi har skrivit ett brev till regeringen och sagt att vi tycker att det vore bra om man kunde förkorta den tidsperiod som man får använda dubbdäck i Stockholm från den 30 mars, som i dag. I dag såg jag till exempel en bil ute på stan som körde med dubbdäck. Det är helt oacceptabelt att man kör med dubbdäck när det är sådant här väglag. Det handlar om att varje enskild stockholmare måste förstå att i Stockholm kan man påverka luften genom att avstå från att köra med dubbdäck när det är torrt väglag.

Vi har vidtagit en mängd andra åtgärder också. Vi ser på spolning av gator och på möjligheten till kemisk behandling och så vidare. Vi jobbar alltså hela tiden med de här frågorna. Men påstå inte att det är dålig luft varje dag i Stockholm! Det är inte sant.

Anförande nr 55

T o r h i l d L a m o (v): Jag sade väl inte att det är dålig luft i staden varje dag. Jag sade däremot att detta är ett stort problem för många stockholmare. När jag säger förbud menar jag att man ska införa ett sådant system som jag beskrev att man har infört i norska storstäder. Där tar man ut en avgift, vilket har lett till att det numera bara är ungefär 20 procent som använder dubbdäck i städer som till exempel Oslo.

Man får pröjsa på liknande sätt som vid en trängselavgift; man får betala för att man använder dubbdäck. Jag tycker att det är en ganska bra insats, framför allt när man ser att det minskar användandet av dubbdäck så mycket.

Det är klart att det är ett problem när man redan i år har överskridit gränsen på 50 mikrogram under 50 dagar på Hornsgatan. Världshälsoorganisationen har satt måttet att det är skadligt för hälsan redan när man överskrider 20 mikrogram. Jag vet inte hur det ser ut i Stockholm en vanlig vardag, men jag kan gissa att det är i ganska många områden som man når upp till de här halterna vilken dag som helst under hela året.

Anförande nr 56

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Du använder ofta Oslo som exempel. Men Oslo har till skillnad från Stockholm kringfartsleder, så där kanske man inte behöver ha dubbdäck på samma sätt om man bara befinner sig i innerstaden. Jag tycker att det är en lite haltande jämförelse.

Om man tittar på partikelöverskridandena ser man att det var lika illa 2005 som det är nu, 2007. Det var en dags skillnad när det gäller partikelöverskridandena. Det är alltså inte heller helt sanningsenligt att utmåla året som mycket värre än tidigare. En dags skillnad är det.

Därmed inte sagt att det här inte är något problem. Det är just därför vi jobbar med de här frågorna – för att se till att försöka minska partikelhalten i luften. Men det är ett antal dagar i mars, april och möjligen någon dag i november som det handlar om. Det är det som jag vill påpeka; när man pratar om detta från oppositionens sida låter det precis som om det är hela tiden och varje dag som det är problem med luftkvaliteten. Det är inte sant. Vi har en bra luft i Stockholm de allra flesta dagarna. Men den är dålig vid vissa tillfällen bland annat på grund av att man använder dubbdäck vid fel tillfällen.

Vi hoppas att vi ska kunna komma till rätta med det här. Vi tittar också på möjligheten att använda tyst asfalt. Det är ett sätt att minska både bullret och partikelhalten i luften.

Anförande nr 57

T o r h i l d L a m o (v): Jag har bott i Oslo i sju åtta år, så jag tror att jag känner ganska väl till hur trafiken är utformad i Oslo. De flesta så kallade ringvägarna går rätt igenom staden – genom det som vi skulle kalla för närförorter här i Stockholm. Jag vet inte riktigt om din jämförelse håller.

Det som har lett till att man har fått ned partikelhalterna och dubbdäcksanvändandet har varit att man har infört avgiften. Den har gjort att det nu är ungefär 20 procent som använder dubbdäck i Oslo.

Jag har inte sagt att det har varit bättre eller sämre förut. Men jag tycker att det är rätt viktigt att vi tar upp de här frågorna när det kommer upp rapporter där man har gjort

mätningar. Jag tror att det här är någonting som stockholmarna bryr sig ganska mycket om.

Du tog upp det här med kringfartslederna. Vi vet att trafiken kommer att öka om vi bygger kringfartsleder. Det kommer att leda till ökade utsläpp. Det kan knappast vara något bra förslag. Om man tittar på den karta som fanns i DN ser man att detta inte bara gällde innerstaden, utan även förorterna. Även där har man de här höga halterna. Det räcker inte bara att säga att man möjligen skulle få en lite bättre situation i innerstaden, även om jag inte riktigt tror på det heller.

Anförande nr 58

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Miljökvalitetsnormerna baseras på två stycken olika mått. Dels är det de 35 dagar under vilka man inte får överskrida detta, dels finns det ett årsmedelvärde. Om man tittar på årsmedelvärdet ser man att Stockholm ligger långt under normerna i hela staden, även på Hornsgatan, Norrlandsgatan och Sveavägen. Det tycker jag är viktigt att komma ihåg i det här sammanhanget.

Men vi överskrider gränsen när det gäller 35-dagarsnormen. Det är viktigt att vi försöker komma till rätta med de problemen. Det jobbar vi också med. Vi jobbar med att vi ska spola gatorna. Vi jobbar med att informera folk om att man inte ska köra med dubbdäck när det är torrt väglag. Vi jobbar med olika typer av kemiska bekämpningar för att binda dammet. Vi har också begärt hos regeringen att förkorta tiden då man får använda dubbdäck i Stockholm.

Vi jobbar alltså för fullt med de här frågorna på ett sätt som förhoppningsvis leder till att vi kan få ned partikelhalterna under mars och april månad, när det är som värst. Men det är också jätteviktigt att stockholmarna blir medvetna om att de själva och deras eget agerande kan påverka. Det är helt oacceptabelt att man i april och maj månad, när det är helt torrt på vägarna, kör omkring med dubbdäck.

Fråga nr 7. Besparingar i skolan

Anförande nr 59

K a r i n H a n q v i s t (s): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Edholm! Det blir mycket skoldiskussion i kväll. Det kanske inte är så märkligt efter den rapport som vi tog del av för en tid sedan där man föreslår nedläggning av 14 grundskolor i Stockholm. Det är lite märkligt när vi vet att staden växer. Det flyttar in barnfamiljer. Antalet sexåringar och kommande elever kommer att öka kraftigt inom en snar framtid.

Man kan undra om nedläggningsförslagen är en del i en strategi att klara de besparingar som vi står inför när utbildningsförvaltningen nu tar över ansvaret. Ni säger att ni vill satsa på skolan. Men vi tycker att detta visar på det motsatta. Hur kan ni påstå att den här satsningen ska göras på skolan när nedläggningen av till exempel Västbodaskolan nu visar på någonting helt annat?

Anförande nr 60

Borgarrådet E d h o l m (fp): Självfallet gör vi stora satsningar på skolan. Budgeten från den 1 juli för grundskolan kommer att vara större än den var före den 1 juli. 72 procent av schablonen kommer att gå ut i skolpeng. Det som överstiger de 72 procenten kommer i huvudsak att gå till att betala skollokaler.

Om man tittar i de utredningar som finns om befolkningstillväxt ser man nu att antalet barn i grundskoleåldrarna sjunker något totalt i Stockholm. Men det sjunker och ökar väldigt olika över staden. Vi kommer att behöva bygga ett antal nya skolor i Stockholm under de kommande åren i de nya bostadsområden som planeras, och vi kanske måste lägga ned en del skolor i andra områden. Framför allt måste vi se till att planera lokalerna på ett bättre sätt än vad man gör i dag.

Det här beror på att ambitionen i en storstad som Stockholm alltid måste vara att lägga så mycket pengar som det går på verksamheten och så lite pengar som möjligt på glas och betong. Det gäller inte bara skolans verksamhet, utan det gäller alla verksamheter i staden. I en storstad tenderar lokalkostnader att hela tiden äta upp andra satsningar som man vill göra. Det är dyrt att bygga i staden. Det är dyrt att renovera. Det kommer ständiga påbud om att man måste byta ut hela ventilationen på skolor. Man måste göra verksamhetsförändringar och så vidare. Det här måste man hela tiden vara vaksam på så att lokalkostnaderna inte skenar i väg.

Anförande nr 61

K a r i n H a n q v i s t (s): Lotta Edholm! Det är inte bara vi socialdemokrater som har upptäckt att det blir en besparing på skolan trots att ni säger att ni gör satsningar. Det är flera skolledare och andra som har slagit larm om att de får mindre resurser till hösten. Jag undrar än en gång: Var finns er utlovade satsning på skolan? Är detta nedläggningsförslag en del i att klara det ni kallar för satsning? Var finns er satsning på skolan?

Anförande nr 62

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag kan bara konstatera att från och med den 1 juli kommer mer pengar att satsas på skolan än någonsin i den här staden tidigare med det nya resursfördelningssystemet. Det bygger ju på tanken att pengarna ska gå direkt härifrån fullmäktige. Vi ska fastställa pengnivåerna, och pengarna går ut till skolan. Skolorna får betalt för de elever som de har och inte de elever som de inte har, såsom systemet fungerar i dag. Pengar ska inte försvinna via stadsdelsnämnderna såsom sker i dag.

När man gör stora organisationsförändringar, som det här är, upptäcker man också stora olikheter i systemet. Det är det som också sker nu. Rektorerna måste till exempel börja se vilka elever man har, vad man har betalat för förut och vad man ska betala för i framtiden. Det här är naturligtvis en svår process. Den görs inte i en handvändning.

Fråga nr 8. Vårdighetsgarantin

Anförande nr 63

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag är hemskt ledsen för att jag helt enkelt inte hängde med nu när frågan kom upp. Jag har inte fått med mig mina papper. Det är inte bra att komma av sig så här direkt, men jag måste be om ursäkt – jag hittar inte riktigt vad jag ska säga. Jag måste be att få återkomma.

Anförande nr 64

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag antar att jag vet lite grann om den fråga du skulle ställa, och jag är jätteglad att du också ställer den. Vårdighetsgarantin är så spännande, tycker jag. Torbjörn Larsson, rektor på Ersta – en erkänd person i vida kretsar – har fått uppdraget av regeringen att se hur vi ska kunna utveckla en vårdighetsgaranti som gäller för hela Sverige. Vi tittar naturligtvis på det här särskilt i ett Stockholmsperspektiv. Jag har redan träffat Torbjörn vid flera tillfällen och har också bokat in möten framöver. Arbetet fortgår alltså. Vi har inte tidsplanen exakt fastlagd. Men Torbjörn ska redovisa till regeringen den sista mars nästa år, så det är snabba ryck. Vi vill ha fram det här så fort som möjligt.

Det vi framför allt vill titta på är det här att vi har varit så duktiga på att vara uppgiftsrelaterade – vi är duktiga på att servera mat, vi är duktiga på att bädda sängar till de äldre och så vidare. Men i relationen till de äldre finns det en del i övrigt att önska. Jag hoppas verkligen att det kommer att finnas med när vi sätter ned foten angående vårdighetsgarantin.

Anförande nr 65

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag undrar vad det här egentligen innebär mer konkret.

Anförande nr 66

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Uppdraget gäller att försöka sätta på papper vad vi kan tala om är värdigt utifrån den äldreomsorg som vi erbjuder i kommunens regi eller vilka krav vi ska ställa på de verksamheter som finns på entreprenad och i annan regi.

Som jag säger ska detta ske utifrån tanken på att vi redan i dag är duktiga på att klara av det uppgiftsrelaterade. Men vi behöver även se hur vi kan arbeta gentemot de äldre när man också ser på en relation. Det tar inte längre tid att bädda en säng med värme och omtanke eller att hjälpa en äldre att bli matad med värme och omtanke. Tyvärr finns det en del i övrigt att önska när det gäller den biten.

Anförande nr 67

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag undrar på vilket sätt ni tänker följa upp det här. Det kan ju vara godtyckligt – vad är egentligen ett värde och hur mäter man det? På vilket sätt gör man det?

Anförande nr 68

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Där är vi ju inte ännu, Margareta. Arbetet pågår. Vi ska först ta fram det som vi lägger i detta med värdighetsgaranti. I det arbetet ingår naturligtvis att vi ska tala om hur vi kan följa upp det hela.

Fråga nr 9. Försäljning av fastighet i Fatbursparken

Anförande nr 69

K a r i n W a n n g å r d (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har här ett segdraget ärende som har passerat de flesta nämnder. Det har nu blivit högaktuellt igen, och det beror på den revisionsrapport som kom förra veckan. Där granskades fastighets- och saluhallsnämndens verksamhetsår 2006. När man läser innantill i revisionsrapporten ser man att revisorerna är mycket frågande inför varför fastighets- och saluhallsnämnden ska sälja banmästarbostället i Fatbursparken på Södermalm.

Det här är en kåk som är 100–150 år gammal. Den ligger på parkmark på Söder. Vi har kritiserat länge att man ska sälja den. Den ska säljas för 1,2 miljoner. Det är ett kraftigt underpris. Detta har revisorerna ställt sig kritiska till. De anser också att det borde finnas starka skäl för att avstycka en bit parkmark i staden.

Min fråga till ansvarigt borgarråd blir: Anser borgarrådet att försäljningen ska ske trots revisorernas kritik?

Anförande nr 70

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Detta är ett mycket segdraget ärende. Karin valde att bara referera till något som har under 2006. Men revisorerna tar upp hela hanteringen av ärendet, som ju har sin grund i ett avtal där hyresgästen har en förmånlig hyra. Karins parti har i allra högsta grad varit involverat i hyressättningen.

Som jag ser det har det under många år och med skiftande majoriteter funnits ett löfte, senast manifesterat av Annika Billström under Socialdemokraterna och den borgerliga majoriteten i fastighetsnämnden, om att vi ska sälja. Jag tycker att man som politiker måste hålla fast vid de beslut som man har fattat. Därför är mitt svar på Karins fråga ja.

Anförande nr 71

K a r i n W a n n g å r d (s): Jag vill betona att Socialdemokraternas uppfattning i frågan är att vi ska behålla fastigheten i stadens ägo. Vi hade till och med fattat ett beslut om att föra över fastigheten till Stadsholmen. Det är med bestörtning jag noterar att majoriteten trots revisorernas kritik lite dumdristigt – eller ska man kalla det modigt – går vidare med försäljningen. Jag vill bara kraftfullt påpeka att jag inte tror att det är så klokt.

Anförande nr 72

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag vill bara konstatera att i det här fallet, som det har varit många olika turer i som jag har sagt tidigare, är det olika majoriteter som har förbundit sig gentemot den här företagaren att han ska få köpa fastigheten. Jag tycker att man måste sätta gränsen någonstans, och jag har därför för avsikt att fullfölja det muntliga avtal som vi har slutit med honom. Jag hoppas att det också blir ett skriftligt avtal.

Anförande nr 73

K a r i n W a n n g å r d (s): Det man kan betona i det här är den utförsäljningsiver ni har av ideologiska skäl. Ni säljer en lägenhet för 1,2 miljoner på parkmark på Södermalm i Stockholm. Man skulle inte ens kunna köpa en 30 kvadratmeters bostadsrätt för de pengarna. Ni säljer utifrån ideologiska skäl; det är det som det handlar om. Därutöver är detta en kulturfastighet på parkmark. Men om man nu ska sälja så måste man fatta beslut utifrån ett marknadsmässigt pris. Vi måste driva staden på en någorlunda ekonomiskt vettig grund.

Anförande nr 74

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Huset är värderat av en värderingsfirma. Anledningen till att priset är som det är är det väldigt förmånliga hyreskontrakt som en tidigare majoritet i den här salen har skrivit med den här företagaren. Det löper på många år. Priset är satt beroende på det hyreskontraktet och den väldigt låga hyra som han behöver betala. Det är det som är orsaken till det som sedan blir försäljningspriset för fastigheten.

§ 19 Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor, och Stockholms stadsbibliotek

Ett komplement till Bibliotek i rörelse. En strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2006-2010 (utl. 2007:56)

Anförande nr 75

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Ordförande, kära fullmäktigekolleger! Det här är ett viktigt ämne. Det handlar om att vi från politikerhåll säger att det är viktigt att skolorna och biblioteken samverkar. Det blir ett viktigt instrument för biblioteken när de närmar sig skolorna, och det blir också ett viktigt instrument för skolorna att närma sig biblioteken.

Det pågår en stor satsning i Stockholm på läsning som vi återupptar sedan förra perioden då vi hade makten. Biblioteken är nyckeln i detta. Vi gör en stor biblioteks-satsning, vilket bland annat leder till ökade öppettider. Det hoppas vi kommer många till del. Det är väldigt roligt när fullmäktige kommer att klubba igenom detta i dag.

Anförande nr 76

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett bra förslag som har växt fram under tiden för och tagits fram i kulturnämnden av den förra majoriteten. Jag tror att vi alla i salen pratar om hur viktigt det är med läsning för barn och unga. Det handlar om samverkan, och då är frågan vilka det är som ska samverka. Det bygger på att det finns bra kommunala bibliotek, att de är avgiftsfria, och det tror jag att vi är överens. Det är bara Moderaterna i dag som har öppnat för möjligheten att ta betalt för lån i biblioteken. Det är mycket oroväckande, men vi hoppas att de kommer att bli isolerade i den frågan.

Det bygger också på att biblioteken ska ha gott om resurser, så vi hoppas att de kommer att få det. Det finns lite oroväckande signaler som att de kommer att få problem framöver. Men det bygger också på att det finns bra skolbibliotek som når alla barn. Där är det så att sedan länge är det skolan som är grunden för den demokratiska kulturpolitiken. Där når man alla barn oavsett bakgrund. Så är det faktiskt inte längre i vår stad. Det är inte kommunen som bestämmer om barn ska få del av kultur, utan det är olika bolag och koncerner och privata ägare till skolorna.

Det är ganska slående när det gäller skolbiblioteken. Kulturförvaltningen hade siffror från 2006 som visar att det finns 146 kommunala grundskolor. 90 av dem har ett bibliotek som är bemannat med åtminstone en halvtidstjänst. Det är 62 procent. Det är inte bra, den siffran kan vi arbeta för att få upp. Det finns 80 fristående skolor, 20 av dem har bibliotek. Det är 25 procent. Det är ännu sämre. Den siffran kan vi inte påverka. 23 av 26 kommunala gymnasier har bibliotek, 12 av 53 fristående.

Det här var siffrorna från 2006, och tyvärr tror jag att de är ännu sämre för 2007. Vi inom Vänsterpartiet tycker att alla barn ska ha rätt till kultur och böcker och läsning. Tyvärr går majoritetens politik i motsatt riktning. Jag undrar: Vad tycker ni, Madeleine och Lotta?

Jag yrkar bifall till förslaget och hänvisar till vårt särskilda uttalande.

Anförande nr 77

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Vi i alliansmajoriteten är vi oerhört glada över den politik vi bedriver. Den har för första gången på många år inneburit plus på biblioteken, det vill säga att det är en stor satsning på biblioteken. Jag förstår att det kan kännas trist för er att ni inte lyckades genomföra det. Men det är det som nu sker, och vi är väldigt nöjda och glada över det. Det kommer att komma även skolorna till del, och det kommer att bli mycket bra, det kommer att leda till ökade öppettider och fler böcker och mer nöjda stockholmare.

Anförande nr 78

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag konstaterar att du inte kan svara på frågan. Jag tycker att det är ganska allvarligt om det är så att staden inte kan garantera alla skolbibliotek. Dessutom är det så att den satsning på bibliotek som du talar om visar sig inte finnas i verkligheten. Tvärtom har personalen sagt att de söndagsöppna biblioteken kommer de inte att kunna ha längre. Det finns inte anställda på grund av vakanta med anledning av pensioneringar. Det finns inte pengar för att tillsätta heltidstjänster. I stället får man lägre sysselsättningsgrad och minskade öppettider på biblioteken. Tyvärr. Jag vet att ambitionen är god, men verkligheten ser inte ut så. Det kommer att bli nedskärningar på biblioteken i staden redan i år.

Anförande nr 79

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag ska säga det riktigt långsamt och tydligt så kanske Ann Mari Engel möjligen förstår. Vi kommer inte att avgiftsfinansiera boklånen. Jag repeterar: Vi kommer inte att avgiftsfinansiera boklån. Om du dessutom lyssnade på Ekointervjun med kulturministern i lördags hörde du att hon säger att man till och med överväger förbud mot avgift för boklån.

Anförande nr 80

A n n M a r i E n g e l (v): Jag hänvisade till det kulturprogram som ditt parti har tagit fram. Vi vet att kulturministern förbluffande nog har sagt att hon inte har någon del i framtagnandet av detta program. Jag vet också att er partiledare före valet aviserade att det var tänkbart med avgifter i biblioteken. Men vad man har sagt är att kommunerna själva ska få avgöra, och man har förbluffande nog sagt att inköbspolicyn i offentliga bibliotek ska vara politiskt balanserad, vilket är häpnadsväckande. Det var citerat från Moderaternas kulturpolitiska program.

Anförande nr 81

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Ordförande, fullmäktige! Biblioteken är oerhört viktiga i dag. Eftersom det inte finns så många samlingslokaler kvar i våra förorter och i vår stad blir biblioteken än mer viktiga med att ha öppet och ha resurser att ha personal och böcker där.

Vi socialdemokrater hade velat fullfölja vår ambition att ha ett kulturcentrum i varje förort för barn och unga framför allt. Men det ser inte ut att bli så. Det beklagar vi oerhört mycket. Det är viktigt också att biblioteken samarbetar med skolorna, och det är faktiskt tragiskt att det är väldigt många skolor i förorterna som inte har något bibliotek. Därför är det också viktigt att samarbetet sker på ett mycket mer effektivt sätt än vad det gör i dag och mer utbrett.

Vi hoppas att man i alla fall något så när fullföljer den ambitionen att samarbeta och att vi får bibliotek till alla barn och ungdomar i våra förorter.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 82

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Vi är alla överens om bibliotekens oerhörda vikt i vår stad, och självklart borde biblioteken bli de samlingsplatser som man ofta talar om när det gäller biblioteken. Man talar om biblioteken som också möteslokaler. Det så som det nya stadsbibliotek som vi ska få vid Observatoriekullan planeras. Det är alltså oerhört viktigt.

En gång hade biblioteken också en annan roll, som vi i vårt parti har efterlyst. På Kulturhuset och bibliotek där hade man kopplat en konsumentrådgivningsverksamhet till biblioteket. Vi menar att biblioteken har många uppgifter, inte bara att förse oss med böcker utan också förse oss med information. Då vore det självklart att man åter gav medborgarna i Stockholms stad möjlighet att klara av sitt vardagsliv och sina vardagsfrågor som med den politik man nu bedriver blir svårare och svårare.

När man talar om biblioteken måste man också fundera över vilka andra roller ett bibliotek kan ha utöver det oerhört viktiga att förse oss med litteratur och böcker.

Anförande nr 83

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag ska fatta mig kort. Det är två saker. Det här är ett enigt ärende. Jag undrar vilka reservationer det är som Eva Louise yrkade bifall till vet jag inte. Däremot finns ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen, men såvitt jag vet kan man inte rösta på det.

Det andra är att inom det parti jag företräder har vi en demokratisk process där vi tar fram program och andra texter som är viktiga. Det innebär att man först tar fram ett förslag. Sedan diskuterar vi det, och sedan fattar partistämman beslut. Det dokument som Ann Mari Engel kallar för Moderaternas kulturpolitiska program är inte Moderaternas kulturpolitiska program. Det är ett förslag till vad ett sådant program skulle kunna innehålla. Det ska partistämman fatta beslut om, och det har den inte gjort än.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 84

A n n M a r i E n g e l (v): Det låter på sätt och vis lugnande när du säger att du och andra inte tänker införa några avgifter på bibliotek. Samtidigt är det oroväckande att många av era framstående företrädare i riksdagen inte vill avsvära sig möjligheten att göra det och säger att det får varje kommun bestämma för sig. Vi vet att vissa borgerliga kommuner har varit inne på det.

Självklart är det ett förslag till ett program, men jag ser fram emot att ni på er stämman enhälligt uttalar att det aldrig någonsin i någon kommun får införas några avgifter på bibliotek. Passa på att avskaffa ert förslag om att avskaffa bibliotekslagen, det är just det som den går ut på. Såvitt jag vet är det just det som ni föreslår i riksdagen.

Anförande nr 85

C e c i l i a B r i n c k (m): Nu hörde jag inte så mycket av vad Ann Mari sade, men en av de saker jag hörde tänker jag kommentera.

Vi har inte tankeförbud i mitt parti. Man får väcka tankar även om de är kontroversiella och även om de inte har väckts förut. Då får man vara beredd att de röstas ned i demokratisk ordning, och jag har starka misstankar om att det inte är riktigt så det går till i Vänsterpartiet.

Anförande nr 86

A n n M a r i E n g e l (v): Det sistnämnda behöver jag väl inte kommentera. Dina föreställningar om vårt parti ska jag lämna därhän. Vad vi pratade om är vad ert parti har föreslagit i sina skrifter och vad era företrädare har sagt när det gäller biblioteksverksamheten. Faktum är att ni har sagt både att ni kan tänka er att införa avgifter och att ni tycker att det ska vara en politisk inriktning på inköpen i biblioteken. Det tycker jag är otroligt häpnadsväckande, och det står i ert program, och det var det jag berörde.

Det här ärendet handlar om samverkan mellan biblioteken och skolbiblioteken, och det jag har varit orolig för är att det inte finns några skolbibliotek att samverka med därför att de privata skolorna inte inrättar några skolbibliotek. Det kan inte kommunen påverka, och det är det jag tycker är huvudproblemet. Jag har inte hört någon företrädare för den borgerliga sidan kommentera det.

*§ 20 Henriksdalshamnen etapp 1, Hammarby Sjöstad**Genomförandebeslut**Kompletterande inriktningsbeslut (utl. 2007:61)*

Anförande nr 87

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet är så glädjande att jag var tvungen att gå upp och yrka bifall till vårt förslag. Det är äntligen ett genomförandeärende rörande Hammarbyhamnen, Hammarby Sjöstad. Det handlar om 900 lägenheter som kommer att fördelas på 11 olika byggherrar. Det känns glädjande att vi har en hög takt i bostadsbyggandet och att vi i stora delar är överens om att driva de frågorna. Det är viktigt att hela tiden bygga ut vår vackra stad på ett positivt sätt.

Jag vill, herr ordförande, yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 88

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen.

För att för en gångs skull vara positiv tycker jag att det är glädjande att även den här majoriteten vill bygga bostäder i Stockholm. Det är givetvis glädjande för oss att majoriteten vill fortsätta att ha en hög byggnadstakt även under här mandatperioden. Att gå vidare med exploateringen i Hammarby Sjöstad är oerhört viktigt. Men exploateringen får ändå inte helt styras utifrån markkostnaderna. Vi är ändå relativt eniga om att bygga på redan exploaterad mark, till exempel industrimark, men kostnaderna kan ändå bli högre med tanke på de miljöskulder som det innebär. Vi anser givetvis att det är viktigt att inte ta grönmark i anspråk om det finns annan mark att bygga på. Människor behöver de gröna områdena för att må bra.

När vi bygger måste man också se till att försörja för service till medborgarna. Vår erfarenhet är att när man säljer marken, som borgarrådet vill, kan det också leda till ensidigt byggande och brist på den så viktiga servicen i form av offentlig servicekultur och allmänna ytor. Därför vill inte vi från vår sida sälja marken, oaktat om man bygger bostadsrätter eller hyresrätter. Utgångspunkten för markanvändandet måste vara att skapa, vårda och utveckla den goda staden. Utvecklingen av staden ska utgå från ett helhetsperspektiv, för Stockholms och stockholmarnas behov ska vara utgångspunkten. Så är det inte om man styr exploateringen utifrån markkostnaderna om de råkar bli höga på grund av de omständigheter som jag nämnt tidigare.

Anförande nr 89

J o a k i m L a r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det är glädjande att de flesta är överens om att utvecklingen av Hammarby Sjöstad bör fortgå. Vi har noterat dock att man är lite oense om de ekonomiska förutsättningarna och kalkylerna. Man kan konstatera att Hammarby Sjöstad i dag är halvfärdigt. Man kan inte tro det när man är i området att det faktiskt är hälften kvar. Därför är ett sådant här beslut som i dag väldigt roligt och viktigt att fatta med tanke på stadens utveckling.

Man kan inte bortse från den ekonomiska biten, och man kan inte bortse från att Hammarby Sjöstad har varit ett projekt som har kostat väldigt mycket pengar, och man behöver se över exploateringsgrad och annat. Det är viktigt att man har en ekonomiskt hållbar lösning att presentera, vilket man också från borgarrådets sida har skrivit i synpunkterna. Man måste titta på exploateringsgraden och se om man kan få ned den något. Men vi tycker att man ska ta ansvar för ekonomin.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 90

Mirja Räihä Järvinen (s): Ordförande, fullmäktige! Det som jag tycker är anmärkningsvärt är att man nu i sina synpunkter skriver att man ska sälja marken. Det är det som vi ytterst vänder oss emot. Man säljer den mark som Stockholms stad äger och förfogar över. Det är det vår reservation i första hand handlar om.

Anförande nr 91

Cecilia Obermüller (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Miljöpartiet ser också gärna bostadsbyggande i det här området, men till skillnad från de borgerliga partierna önskar vi inte öka exploateringsgraden utan snarare minska den. Därför önskar vi återremittera ärendet för vidare bearbetning, och vi hänvisar till vårt uttalande i borgarrådsberedningen. Där är det lagt ett förslag om återremiss.

Varför vill vi minska exploateringsgraden? Jo, därför att vi vill kunna skapa fler allmänna ytor som torg, park, utrymme för ytterligare förskola, idrottsmark etcetera. Dessutom måste vi skapa en större buffertzonen gentemot Henriksdals reningsverk. För det första måste vi få en bra boendemiljö. Exploateringsgraden är alldeles för hög för att det ska kunna bli en bra boendemiljö i den här delen av Hammarby Sjöstad. För det andra är det ett sätt att värna Sveriges största reningsverk och dess verksamhet och utvecklingsmöjligheter. Vi kan få till lite med parksamband längs Värmdöleden som nu byggs som ett slags bullerskärm. Det är tråkigt att man redan i dag låser utformningen av det som, när biltrafiken förhoppningsvis flyttas in i berget, skulle kunna bli ett mycket trevligt stadsstråk längs spårvagnslinjen.

Idrottshuset kan användas som bullerskärmar. Det skulle behövas mer av det här när ytorna är så få i området. För miljön och för människornas hälsa borde dessutom de förorenade sedimenten behandlas i samband med den här planeringen. Det är komplicerat och kostsamt, men på längre sikt är det, när det gäller att skapa en giftfri miljö, inte hållbart att lämna de här föroreningsmängderna kvar på det här sättet.

Därför önskar vi att man backar i processen och gör ett nytt plansamråd. Att utöka exploateringsgraden ger en dålig stadsmiljö, och dessutom får vi problem med Henriksdalsverket. Stockholms befolkning ökar, och då ökar belastningen på Henriksdals reningsverk. Man vill bygga alldeles för tätt inpå. Man kommer alldeles för nära alla skyddszoner. Det kommer att bli ett problem, jag är övertygad om det. Man kan prata hur mycket som helst om att man ska kapsla in och tömma. En gång per månad måste man öppna rötkanarna. Man säger sig kunna åtgärda det, men

samtidigt skär man ned på Stockholm Vatten, hela förvaltningen, enormt. Vad gör en rädd förvaltning? Ja, det säger ja och amen till allting som politikerna säger.

Anförande nr 92

J o a k i m L a r s s o n (m): Miljöpartiet har haft den här synpunkten ganska länge när det gäller ekonomi i liknande projekt, men jag tycker att man bör se vikten av att få så här projekt att gå ihop ekonomiskt, för det innebär att man kan genomföra större projekt på andra områden. Vi kan inte arbeta på samma sätt som på den tiden då Cecilia Obermüller och Miljöpartiet har haft ett avgörande inflytande. Men det är också så att när man pratar om utökad exploateringsgrad innebär det inte per automatik att boendemiljön blir sämre. Man kan titta på olika typer av utökad exploateringsgrad. Kanske kan man öka höjden på ett antal hus vid en viss del av projektet. Det är sådant man bör titta på. Det tycker vi är bara positivt. Flera idéer i ett sådant här projekt kommer att se till att vi kommer att få en mycket bra boendemiljö även i denna del av Hammarby Sjöstad, som för övrigt är ett fantastiskt område att leva och bo i.

Anförande nr 93

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Tyvärr får man säga att högre hus och större skala ofta innebär problem. Det blir ofta mindre trivsamma miljöer att leva i – högre hus och sämre ljusförhållanden, mindre av torg- och parkytor, mindre utrymmen för barn och ungdomar att leka på. Vi har redan i dag en brist på parkmark och idrottsytor i Hammarby Sjöstad. Det skulle behöva åtgärdas. Där tycker jag att Stockholm borde kunna satsa lite pengar. Vi har en hel del pengar som vi skulle kunna lägga på infrastrukturuområdet. Särskilt med tanke på era kommande utförsäljningar finns det en hel del pengar att lägga, och då kunde vi få till en mycket bra boendemiljö och fortsatt bra boendemiljö i Hammarby Sjöstad och inte göra det till ett otrivsamt område.

Som sagt behöver vi det här buffertområdet gentemot Henriksdals reningsverk. Jag är fullständigt övertygad om det.

Anförande nr 94

E r i k W a s s é n (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag ville bara säga till fullmäktiges ledamöter att man inte behöver hysa den oro som Cecilia Obermüller har. Vi har i styrelsen för Stockholm Vatten haft frågan uppe om Henriksdalsverkets behov och eventuella påverkan på omgivningen. Det som har redovisats där har inte föranlett några frågor från vår sida och inte heller från Miljöpartiets sida i styrelsen. Såvitt jag vet har Miljöpartiet under de år som ärendet varit uppe i bolagets styrelse aldrig sagt någonting som antyder det som Cecilia nu för fram.

Anförande nr 95

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jodå, jag har i stadsbyggnadssammanhang hela tiden haft den brasklappen att vi måste vara rädda om Henriksdalsverket, som är Sveriges största reningsverk. Det förekommer inte att större reningsverk har en drift utan någon som helst driftstörning, man måste räkna med driftstörningar. Det

kommer inte att förlöpa så lätt. Det handlar om hälso- och smittrisker förutom att det bli olägenheter. Dessutom borde vi ge möjlighet för verket att även utvecklas och öka sin kapacitet och växa. Det gör man inte när man bygger bostäder tätt intill.

Anförande nr 96

T o r h i l d L a m o (v): Ordförande, fullmäktige! Det är väldigt bra att man planerar för ytterligare byggande och nu går vidare med planerna för byggnation av Hammarby Sjöstad. Däremot ser vi att det fortfarande finns en del frågetecken som måste rätas ut när man planerar för nybyggnation. Dels handlar det om att man måste se till att det planeras för fritids- och rekreationsmöjligheter och för lekplatser, och samtidigt måste man planera lokaler för sådant som förskola, samlingslokaler och gruppboende och det måste finnas med från början i planerna.

Sedan är vattnet en av de stora attraktionerna i Stockholm. Men vi ser att vattnet kan bli ett problem. Vi vet att vattennivån kommer att stiga de närmaste 50—100 åren. Det måste vi ta med när vi planerar att bygga i ett sådant här område som ligger så nära vattnet.

Slutligen vill jag vända mig mot principen att marken ska säljas till exploatören. På det sättet minskar vi våra möjligheter att i framtiden påverka utvecklingen, hur områdena ska utvecklas och hur staden ska se ut.

Jag hänvisar till Vänsterpartiets särskilda uttalande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 97

E r i k W a s s é n (fp): Jag tänker inte förlänga debatten särskilt mycket, men jag begärde ordet för att förklara en sak. Henriksdalsverket är ett verk som är inne i berget, och ska det växa ytterligare ska det växa inne i berget och inte vid sidan. Cecilia Obermüllers partikamrat har i fyra år varit ordförande i Stockholm Vatten styrelse utan att ha några synpunkter på planerna för ytterligare exploatering av Hammarby Sjöstad.

Jag tror inte att man behöver vara så orolig för den etablering som kommer att ske i Hammarby Sjöstad. Det bor människor ovanför Henriksdalsberget, och dem är vi rädda om redan i dag. Nu tillhör de visserligen en annan kommun, men vi ska väl beakta deras intressen ändå.

Anförande nr 98

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag blev apostroferad så jag vill bemöta det. De normala skyddszonerna brukar vara 200 meter i sådana här stora verksamheter. Det är som sagt Sveriges största reningsverk, och befolkningen i Stockholm ökar och belastningen på reningsverket. Vi vet att när det sker översvämningar i Stockholm kommer det att bli enorma belastningar. Att tro att det kommer att gå fullständigt utan driftstörningar och störningar för folk är en chimär.

Jag tycker att man måste ge möjlighet för Henriksdalsverket att växa, men det kanske inte går att bara göra det i berget. Vi kommer att begränsa den möjligheten också

genom att köra vägtunneln igenom berget. Det är i och för sig trevligt att vi får bort trafiken från Värmdöleden som skulle komma att störa ett kommande bostadsområde.

Detta är ett dilemma, och jag tycker att vi ska lämna en buffertzona. Det är det vi säger och vill därför återremittera ärendet i enlighet med vad vi har sagt i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 99

E r i k W a s s é n (fp): Ordförande, fullmäktige! Henriksdalsverket är inte bara Sveriges största reningsverk, det är också Sveriges bästa reningsverk. Det är visserligen sant att det normalt ska vara en skyddszon på 200 meter normalt, men det bor redan människor ovanpå detta berg.

*§ 21 Danvikslösens infrastruktur och bostäder inom nordöstra Hammarby Sjöstad
Inriktningsbeslut (utl. 2007:62)*

Anförande nr 100

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett ärende som delvis hänger samman med det tidigare ärendet om att bygga bostäder i Hammarbyhamnen. Med det här ärendet, som också är väldigt positivt, går vi nu vidare i inriktningsbeslut genom att avsätta pengar och fortsätta utvecklingsarbete när det gäller Danvikslösen och en renovering av den gamla bron samt att fortsätta byggnationen av bostäder i Hammarbyhamnen. Hammarbyhamnen är faktiskt bebyggd med bara hälften av de bostäder som det ska bli innan det är klart.

Det finns en del oklarheter fortfarande när det gäller Danvikslösen i olika delar, vem som ska stå för vad. Vi förhandlar med landstinget och staten. Men vi anser och jag anser att det är så oerhört viktigt att vi får en lösning på trafikproblemen och fortsätter med bostadsbyggandet att vi väljer att våga fatta beslut om detta i kväll för att äntligen få till stånd ett beslut om Danvikslösen och fortsättningen av byggandet av Hammarby Sjöstad.

Herr ordförande! Jag har ingen yrkanderätt eftersom jag är utkvittad, men jag hoppas att kommunfullmäktige yrkar på kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 101

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte inte upprepa mig så mycket, för precis som Kristina sade hänger det här samman med det förra ärendet. Då blir det lätt upprepningar.

Jag vill givetvis börja med att yrka bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen, precis som i det tidigare ärendet. Anledningen är exakt densamma. Inte heller i det här fallet vill vi gå in i exploateringen med kravet att vi ska sälja marken, utan vi vill att marken ska användas som tomträtt som under vår tid.

Men det är ändå ganska vagt, beroende att vi är i början av det här ärendet. När man säger som borgarrådet, att byggnation måste ske med gott omdöme och politisk vilja, hade jag hoppats lite mer. Vad är det som är det goda omdömet? Jag hoppas att det blir även i det här området så att vi ser gröna parker, lekplatser för barn och framför allt att man bygger så att det är miljömässigt hållbart.

Anförande nr 102

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det blev lite fel när det gäller texterna. Vad vi förstår går det inte att åtgärda det i efterskott. Egentligen skulle vi önska hänvisa den reservation som finns till exploateringsnämnden. Det är det vi tycker i det här ärendet.

Det som vi är kritiska till när det gäller brobyggandet är att man vill utöka antalet körfält på bilbron. Man ska sätta i gång och rusta och bygga den. Det tycker vi är fel. Det som är det absolut primära i det här ärendet är att snabbt färdigställa tvärbanans utbyggnad till Slussen. Det är oerhört väsentligt för oss. Broalternativet tycks vara det ekonomiskt och tidsmässigt bästa förslaget. Men vi vill skicka med lite brasklappar och synpunkter när det gäller den framtida utformningen.

Vi måste verkligen få till en elegant och smäcker bro, eftersom läget är mycket känsligt i stadsbilden. Egentligen borde man ha en arkitekttävling om utformningen av bron, eftersom vi vet att SL inte alltid är så oerhört engagerat i utformningsfrågor.

Man måste ta väldigt stor hänsyn till det kulturhistoriska värdet vid utformningen och placeringen av stationen vid Londonviadukten. Vi är lite oroliga för intrång i Fåfångans berg och den lilla grönska som finns på Fåfångans sida och på Danvikssidan. Det gäller att verkligen få en snygg lösning.

Sedan är det naturligtvis viktigt med rekreationsmöjligheter och tillgängligheten till kollektivtrafiken vid det nya Danvikstorget. Sedan tycker vi inte att det är acceptabelt att man stänger av Saltsjöbanan i tre år. Det är inte bra, utan man måste försöka se till att avstängningstiden kortas, maximalt ett år. Sedan är vi definitivt inte intresserade av flera körbanor på bilbron.

Det är vad vi egentligen ville ha sagt i det här ärendet, men som sagt är texten lite fel. Nu får ni lyssna på vad jag säger och läsa protokollet i efterskott.

Anförande nr 103

J o a k i m L a r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det var väl just det om jag gjorde, Cecilia. Jag lyssnade på vad du sade.

Till att börja med yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag vill dock säga att den oro som Cecilia Obermüller och Miljöpartiet hyser i det här avseendet är möjligen, jag ska inte säga obefogad, men lite tidig. Vi är väldigt tidigt i planeringen. De planer man har vad gäller bron till exempel är det alldeles för tidigt att säga vad de kommer att utmynna i. Man har visat bilder på smäckra broar som jag tror har satt sig på näthinnan hos dem som har tittat på dem. Det ser väldigt fint och bra ut i och för sig. Men det är som sagt alldeles för tidigt att hysa oro över det.

Däremot håller jag absolut inte med Cecilia när det gäller antalet körbanor. Är de någonting som området har problem med redan i dag är det antalet körbanor. Vi ser en fantastisk utveckling i Nacka-Värmdö-området med ett stort antal boenden som byggs. Fler och fler kommer att söka sig till det området, liksom till Hammarby Sjöstad. Vi kommer att ha ett mycket stort behov av att tillgodose även dem som kör bil och de transporter som sker dagligen i området.

Detta kopplat till att kollektivtrafiken kommer att utvecklas på det vis som man har presenterat förslag på är glädjande. Den förgrening och den förändring som vi ser kommer att leda till att det blir en bra kollektivanslutning i området. Det kommer också att innebära att många slipper att ta bilen. Men det finns de som måste ta bilen, som vi vet. Av det skälet är vi glada åt att man planerar flera körbanor.

Som sagt, herr ordförande, är det lite tidigt med alla dessa orosmoment. Ärendet går att följa och påverka under tiden.

Anförande nr 104

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp). Nej, Joakim, är det något jag har lärt mig under mina åtta år i stadsbyggnadsnämnden är det att det aldrig är för tidigt att försöka påverka en utformning av en plan. Det gäller att komma in väldigt tidigt och tänka i förväg. Annars blir det inte alls som man har tänkt sig.

Därför tycker jag att det var viktigt att skicka med de här brasklapparna redan i dag om hur vi önskar att man tar hänsyn till kulturhistorisk miljö och de estetiska värdena i stadsbilden.

När det gäller trafiken från Nacka-Värmdö-hållet tycker vi att den rätta lösningen måste vara att förbättra kollektivtrafiken, både spårbunden och båttrafik. Det är den rätta lösningen, inte att ytterligare öka biltrafiken rakt in i staden. Det är jätteviktigt att vi försöker se till en snabb utbyggnad och förbättring av den spårbundna kollektivtrafiken från Nacka-Värmdö.

Anförande nr 105

J o a k i m L a r s s o n (m): Det pågår, Cecilia Obermüller, stora planer på utbyggnad av kollektivtrafiken. Det pågår diskussioner om allt ifrån tunnelbana ändå från Gustavsberg till förlängning och förbättring av befintlig tvärbana, och man ser över Saltsjöbanans kapacitet. Det är alltså mycket som förändras i och med ärendet och som detta ärende ger förutsättningar för att förändra. Det är därför som det här ärendet är så glädjande. Det här är en infrastruktursatsning som är viktig för staden för att vi ska kunna utvecklas, och den är viktig för Nacka-Värmdö.

Anförande nr 106

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag delar många av de åsikter som Cecilia hade när det gäller kollektivtrafiken. Men jag har ett par andra saker som jag vill understryka och som är väldigt viktiga för oss i Vänsterpartiet, och det gäller i många av de här ärendena. Vi vill inte, såsom borgarrådet skriver i sin inledning, att huvudregeln för exploateringen ska vara att man säljer marken. Då tappar vi kontrollen över infrastrukturen. Det är en invändning som vi har i många av dessa ärenden.

Det finns ett annat orosmoment som vi vill lyfta fram i den här salen. Det är att man pratar om att förbättra ekonomin. Då vill man öka andelen bostadsrätter, och med tanke på att de i det här området redan uppgår till 65 procent är vi bestämt emot att man bygger ännu fler bostadsrätter och att allmännyttan blir en väldigt liten del.

Anförande nr 107

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag satt i mitten av 90-talet i SL:s styrelse. Det var då vi beslutade om bron som nu kallas Oxhåls hamnen ner till Alvik. Från början tänkte SL göra en väldigt klumpig betongkonstruktion. Då hade

jag kontakt med kompetenta människor på stadsbyggnadskontoret som visade på andra betydligt vackrare och trevligare lösningar än SL, som hade tänkt bygga en bro ungefär som en vägbro, medan man på stadsbyggnadskontoret tyckte att det var viktigt att bron utformades så att det syntes att det är en spårvägsbro och inte en bilbro.

Man sade till mig att SL får göra som de vill och försökte ändå påverka det hela. Man kan säga att det blev något bättre, man delade på stöden så att det är fyra i stället för två väldigt tjocka. Man kan säga att det hela påverkades av stadsbyggnadskontoret. Sedan har vi haft diskussion om Årstabron, och den blev väldigt bra. Där tog man till kompetenta arkitekter, visserligen utrikes men ändå. Det blev en väldigt bra bro. Jag tycker att man ska lära av det och av gamla Oxhålsbron. Det måste vara någonting med mycket hög estetisk kvalitet som förs fram när det gäller den nya Danviksbron för spårvägen.

Jag tycker att det är viktigt att se till redan nu så att inte SL lägger fram en bilbroliknande lösning som vi kan påverka bara lite på ytan. Här ska det vara en arkitekttävling med kompetenta arkitekter som utformar bron. Det bör också vara några alternativ så att de kan diskuteras av oss politiker och andra.

Anförande nr 108

Stellan Hamrin (v): Ordförande, fullmäktige! Sedan kunskapen om klimatförändringen slagit igenom, som vi vet, får man ibland intrycket att Moderaterna och andra borgerliga partier tagit intryck av det. Men det är också viktigt att man gör det i sin planering. Jag skulle vilja fråga på vilket sätt den borgerliga sidan verkligen tagit hänsyn till den nu helt accepterade klimatförändringen i de två projekt som vi nu diskuterat. Man har till exempel bibehållit den vattennivå för de här bebyggelserna som ligger på 1,65 meter över havet som gräns mot nuvarande vattenstånd. Det har man alltid haft sedan många decennier tillbaka. Det är ingen förändring. Ser man ingen anledning att fundera över att höja den gränsen nu när man också vet vad som kommer att hända framöver?

Sedan vet vi också att vi, för att minska klimatförändringen, måste minska koldioxidutsläppen. Det är jättebra då att vi är överens om att bygga ut kollektivtrafik. Men poängen med det är att minska privatbilismen. Det är ingen idé att bygga fler kollektivtrafikmöjligheter och ännu fler körbanor för privatbilism, precis som Cecilia sade. I det här fallet bygger man ut för ökad bilism och ökade koldioxidutsläpp. Jag undrar i det fallet om man på den borgerliga sidan ser effekterna av klimatförändringen i sin planering. Jag kan inte se att man på något sätt har tagit hänsyn till den kunskapen.

Anförande nr 109

Per Andersjö (c): Ordförande, fullmäktige! Jag var inte säker om jag skulle gå upp i debatten eller inte, men så hörde jag Cecilia Obermüller och Eie Herlitz tala om det känsliga läget och den estetiska kvaliteten och så Stellan Hamrin om ekologi, och då tänkte jag att jag går upp och är lite visionär. Jag tänkte ta fasta på ett yttrande från exploateringsnämnden. Det handlar om att öka exploateringsgraden genom att bland annat tillåta högre hus.

I Centerpartiet tycker vi att det är dags att Stockholm växer upp och blir en riktig storstad. Det blir det inte bara med höga hus, men man ska inte underskatta värdet av symboler. Runt om i världen pågår en fantastiskt spännande utveckling när det gäller just skyskrapor. Det finns arkitekter som Ken Yeang, som är från Malaysia och som bygger ekologiska skyskrapor där man genom teknik och skyskrapans form och inte minst med solens hjälp skapar energieffektiva byggnader. Det handlar också om att ha andra levande organiska material och trädgårdar som en del av utformningen av byggnader. Om man inte gillar Ken Yeang och hans arkitektur, så finns det andra. Hela den utvecklingen går vi i Stockholm miste om så länge vi möter projekt som gäller högre hus än vårt stadshustorn med en stor portion skepsis.

Det finns numera höga hus i planerna för staden men ännu inte en riktig skyskrapa. Jag tycker att vi ska flera skyskrapor i Stockholm, och det här skulle vara en plats för en av dem. Jag hoppas att vi kan hålla öppet för en sådan utveckling i det här beslutet.

Jag har inget eget yrkande, men jag hoppas som sagt att min vision av det här slaget kan inrymmas i beslutet så att vi som stad kan sikta ännu högre.

Anförande nr 110

S t e l l a n F H a m r i n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag kan bara konstatera att man inte har några planer på att ändra sitt byggande efter kunskapen om klimatförändringen.

Anförande nr 111

J o a k i m L a r s s o n (m): Det är glädjande att höra Centerpartiet stödja den tanken och driva tanken på högre hus. Vi ser fram emot alla tänkbara förslag i den riktningen. När vi talar om en högre exploatering i området är det just det vi syftar till. Det skulle vara fantastiskt att se några områden i staden där man kunde bygga riktigt högt.

*§ 22 Utbyggnad av Annedal i Mariehäll
Genomförandebeslut (utl. 2007:63)*

Anförande nr 112

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Det är så trevligt att det händer så mycket nu på många håll i Stockholm. Det här gäller inte den södra sidan, eller vad man nu ska kalla Hammarby Sjöstad. Det här är ett område som i dag är väldigt outnyttjat men som har en fantastisk potential, nämligen området mellan Mariehäll, Brommafältet och Ulvsunda.

Detta som jag yrkar bifall till och som jag hoppas att fullmäktige ska besluta om är ett genomförandebeslut angående Annedal. Vilket innebär 1 850 lägenheter som kommer att byggas och fördelas på 19 olika byggherrar. Det innebär en byggnation och projektering av en skola och flera förskolor. Det innebär en marksanering i detta område som så väl behövs eftersom området är förorenat. Med dagens beslut kommer man att börja med en marksanering och även med att restaurera Bällstaån och till och med åstadkomma en strandpromenad.

Herr ordförande! Jag ser fram emot att fullmäktige får se Annedalsområdet bebyggas på ett trevligt sätt och en upprustning av Bällstaån. Det är ett väldigt förorenat område som kommer att få en stor betydelse för Stockholms utveckling.

Jag yrkar bifall till förslaget.

Anförande nr 113

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag minns färgen på vattnet i Bällstaån när jag som 17-åring kom till Stockholm. Den var väldigt otäck.

Givetvis är detta ett viktigt projekt, precis som borgarrådet påpekar. Alla de bostäderna kommer väl till pass. Jag hoppas ändå, med tanke på att området byggs särskilt för barnfamiljer, att barnfamiljer också får råd att flytta dit. Det är inte alltid så att det blir som vi vill. I Hammarby Sjöstad räknade man med att få barnfamiljer, men det finns inte så mycket barnfamiljer. Vi får hoppas att planerna och visionerna håller.

Vad jag skulle vilja göra i det här ärendet, vi har inte någon reservation från Socialdemokraterna i ärendet, är att yrka bifall till Vänsterpartiets att-sats nummer 2 om att följa programmet för miljöanpassat boende. Det är självklart att man inte kan avstå från att yrka på en sådan att-sats. Det borde vara självklart att man följer det även framöver.

Anförande nr 114

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är jättebra att det här området byggs. Det är den del av staden där jag själv bor. Jag ser verkligen

fram emot att få den här stadsdelen växa fram. Det behövs nya skolor och parker, som blir ett jätteviktigt tillskott.

Men jag önskar ta upp det som Mirja tog upp och som vi tycker är väldigt olyckligt, och fet är det här programmet för miljöanpassat boende som inte längre ska gälla. Jag tycker att det är sorgligt och ett stort steg bakåt att ni i den borgerliga majoriteten har tagit bort programmet. Det var ett samarbete mellan politiker och byggbranschen och mellan många involverade personer som gemensamt kom överens om det. Det är en förutsättning för att vi ska få en ekologiskt hållbar stad, som ju Stockholm ska bli berömt för.

Jag yrkar bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 115

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är ett mycket lämpligt bostadsbyggnadsprojekt. Det här kan bli ett väldigt sympatiskt och människovänligt område, i sympatisk skala utan några jättehöga hus där gammalt och nytt blandas med stort utrymme för natur och för barnen. Lite oro finns naturligtvis för Bällstaån och översvämningar, så det gäller att man bygger på ett så säkert sätt att husen tål översvämningar i bottenvåningarna, för den risken finns definitivt.

Område är som sagt bra, planeringen är i stort sett bra, men vi yrkar givetvis på den reservation i borgarrådsberedningen som har lagts om miljöanpassat byggande och stadens vattenstrategi som måste följas. Det finns ingen anledning att ha så höga parkeringsnormer, det är bara kostnadsdrivande, och det är helt fel ur miljöhänseende. Därför måste det bli en god kollektivtrafikförsörjning i området.

I mångt och mycket är det väldigt bra, men det finns vissa saker som vi skulle vilja ändra på.

Anförande nr 116

J o a k i m L a r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Till att börja med yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Det här är ett fantastiskt ärende. Det är lite trist att vissa på fullt allvar tror att företagen som i dag bygger i liknande områden inte har ett miljöanpassat byggande. Det är en svunnen tid ni lever i om ni tror att företag som etablerar sig på byggbranschen och som vill utveckla sådana här områden inte skulle ha ett miljöanpassat byggande. Det är en felaktig syn på verkligheten. I dag bygger man med ett miljöhänseende, och det är väldigt bra att ha det.

Området är tvärtom ett område som vi kommer att utveckla hela den miljö som är där. Det är ett tråkigt avsnitt när det gäller Bällstaån. Det ser bedrövligt ut, men nu kommer det att bli en fantastisk stadsdel för barnfamiljer och andra.

Vi kan dock konstatera att just därför att vi förväntar att det är barnfamiljer som kommer att flytta till det här området är det märkligt att Miljöpartiet och Vänsterpar-

tiet går ut och säger att man ska ha 0,7 eller mindre i parkeringsnorm. Är det någonting som projektet Hammarby Sjöstad har lärt oss är det att i områden där det flyttar in barnfamiljer är det fullständigt fel att planera för att de inte ska ha bil. Barnfamiljer har i dag ofta behov av bil, kanske bara en period av livet men ändå. Att planera för att de inte ska kunna parkera skapar bara svårigheter i området. Vi har sett det i Hammarby Sjöstad. Vi försöker att undvika att göra det misstag som man har gjort tidigare i denna stad.

Anförande nr 117

Borgarrådet L i v h (v): Joakim! Jag tror att det är många företag som vill bygga miljövänligt och ekologiskt. Det är just därför det är så tråkigt att ni tar bort det här programmet. När det togs fram var många företag med. Många inom byggbranschen var med och tog fram programmet och tyckte att det var ett bra stöd för det ekologiska byggandet. Detta är verkligen ingen misstro mot företagen. Snarare är det sorgligt att ni inte fortsätter samarbetet med företagen, tycker jag.

Anförande nr 118

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att vi måste klargöra vissa saker. Vi anklagas ofta för att misstänka och misstro företagare. Det är absolut inte det vi gör. Vi misstror majoriteten i detta fullmäktige, och det är en avsevärd skillnad. Det är därför vi i det här fallet inte tycker att det är helt okej att man tar bort ett sådant här program.

Jag skulle givetvis också vilja påminna den halvår gamla majoriteten om att det faktiskt var vi på den här sidan som tog fram projektet. Ni kanske ändå inte ska slå er för bröstet alltför mycket. Däremot har ni tagit bort vissa delar av projektet, som miljömässigt byggande.

Anförande nr 119

J o a k i m L a r s s o n (m): Jag var rädd för att någon skulle berätta om vem som är bäst i kategorin att bygga. Men eftersom du säger som du gör, Mirja, måste jag rätta dig. Ärendet påbörjades under den förrförra mandatperioden, under Mikael Söderlunds tid som stadsbyggnadsborgarråd.

Anförande nr 120

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Joakim och majoriteten! Om företagen i princip använder sig av programmet för miljöanpassat byggande– varför kan då inte staden använda sig av programmet? Är det lilla prefixet miljö så obehagligt? Gör det att ni alltid slår bakut? Det är underligt.

När det gäller parkeringarna har ni trissat upp p-normen utöver det som egentligen är hushållens behov. Det är enkom kostnadsdrivande. Det har visat sig i en färsk utredning att det inte finns ett parkeringsbehov av 1,0, som ni tvingar upp det till nu. Det leder bara till att det blir dyrare byggande och sämre kringmiljö därför att man sak göra en massa ytparkeringar. Det är destruktivt.

Anförande nr 121

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Annedal är ett intressant projekt. Vi kallade det för Mariehällstriangeln, då området är triangelformat – Bällstaån, Ulvsundaleden och Bällstavägen. Vi tog upp diskussionen och föreslog redan tidigt att man skulle försöka bygga lite mer stadslikt. Man skulle skapa storgårdskvarter, minns jag att jag skrev i något yttrande. Sedan blev det en arkitekttävlan. Det var Tovatts kontor som vann första pris. Det intressanta var att de föreslog just ett storgårdskvarter i området. Jag tror att det är viktigt att vi håller fast vid den tanken.

Om man tittar på stadsbyggnadshistoria ser man att man byggde bra för familjerna under 60- och 70-talen. Köken var ofta väl genomtänkta. Sedan gjorde man det bra för den stora mängden människor med kollektivtrafik och andra gemensamma saker. Det dröjde visserligen, men till slut kom kollektivtrafiken. Däremot har det alltid saknats någonting bra för den lilla gruppen, det vill säga möjligheter för folk att träffas inom ett begränsat område och där bestämma och göra saker tillsammans.

Det är det här jag tror att vi skulle satsa på när det gäller Annedal. Vi borde skapa ett eller två storgårdskvarter där man lägger ut marken och bygger det hela som kringbyggda kvarter. Hur marken ska användas och göras i ordning får de som flyttar in i kvarteret bestämma. Det blir inte som i dag, när allting är färdigt när man flyttar in och man inte kan påverka någonting av sin närmiljö. Jag tror att det skulle vara bra om de boende fick bestämma hur kvarteret ska användas inuti. Man kan till exempel ha gemensamma odlingar, som jag tror kommer att betyda ganska mycket i framtiden för människor. Man kan ha andra gemensamma ytor också.

Sammanfattningsvis: För vidare Miljöpartiets och arkitektkontorets gamla storgårdstanke till verklighet!

Anförande nr 122

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte inte lägga mig i denna debatt, men jag kunde inte låta bli när Joakim Larsson sade att han förstod att någon skulle ta upp det här med vem som är bäst på att bygga. Det är inte det jag tänker göra anspråk på, för om det är någonting som vi kan på båda sidorna så är det att prata mycket.

Den som påbörjade det här var faktiskt Hjalmar Mehr när han köpte marken. Jag fyllde 40 för några år sedan, och då fick jag en stadsplan som gällde från 1952. Där slår man fast att det här ska bli ett nytt stadsutvecklingsområde där man ska bygga på ett nytt sätt. Man ska bygga tidsenligt, fräscht, nytt och spännande! Allt sedan dess har man planerat för detta. Det är oerhört glädjande att vi efter idogt arbete på många håll och kanter nu äntligen kan få genomföra projektet. Förhoppningsvis blir det här också en fin bostadsutställning under kommande år.

Anförande nr 123

J o a k i m L a r s s o n (m): Jag tackar Leif Rönngren för denna information. Jag lovar att vidarebefordra den till borgarrådet Söderlund. Det är uppenbarligen många som har gjort anspråk på det här. Jag kan bara konstatera att det därför är desto mer

glädjande att se ett genomförandebeslut i dag. Vi är glada att vi är så pass överens som vi är och att vi kommer att se det här i byggnation alldeles strax.

Anförande nr 124

L e i f R ö n n g r e n (s): Jag har en känsla av att Mikael Söderlund redan vet om det här. Jag fick informationen direkt ifrån den förra markdirektören Göran Långsved, som då var borgarrådssekreterare åt Hjalmar Mehr. Han var med ute på plats när Hjalmar slog ut med armarna och sade: Här, Göran, ska vi bygga bostäder!

Anförande nr 125

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Herr ordförande! Jag vill bara komma med en kommentar. Det gäller orden miljöanpassat byggande som nu håller på att slarvas bort i diskussionerna. Minnet är kort. När ord smyger ut blir det lätt så att de också förlorar sin innebörd och betydelse. Det är naivt att tro att man i all framtid självklart kommer att tillämpa de miljökrav och det miljötänkande som vi har utvecklat i Sverige.

Jag kan ta ett exempel. I USA är det inte vår svenska ambassad som får beröm för sin miljöanpassning. Den är nämligen inte speciellt miljöanpassad. Däremot är det arkitekten Norman Foster, som egentligen inte har den historia som är utvecklad här i Sverige och i Stockholm, som nu får *credit* för sitt miljöengagemang. Så tappa inte orden!

§ 23 Servicetjänster till äldre ("fixare") (utl. 2007:64)

Anförande nr 126

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Tänk att jag står här nu och får ha det här ärendet framför er – äntligen! Men man brukar ju säga att den som väntar på något gott aldrig väntar för länge. Och det gäller väl det här ärendet.

Det har varit några turer. Vi började med försök i ett antal stadsdelar. Efterfrågan ökade och möjligheten till fixartjänster blev mer känd bland de äldre. Vi var tidigt överens om att detta var något som vi ville se till att alla stockholmare över en viss ålder skulle kunna få erbjudande om i våra stadsdelsnämnder.

När vi hade gjort undersökningen och ställt frågan till alla stadsdelsnämnder visade det sig att en del inte hade infört tjänsten. Några hade den från 67 år och andra från 75 år – det såg olika ut. Därför kom vi med ett förslag om att det skulle vara lika över hela staden. Det skulle också gälla från 75 år.

Bakgrunden till ett sådant här ärende är egentligen fallskadorna, som Räddningsverket tog fram siffror på. Det är framför allt de äldre som drabbas så oerhört hårt av detta. Man räknar med att 45 procent av det totala antalet olyckor som man vårdas för på sjukhus handlar om äldre och fallolyckor. 40 000 äldre vårdades på sjukhus under 2003, räknade man ut. Naturligtvis görs detta i första hand för att minimera lidandet för de äldre. Det är därför vi vill införa fixartjänster. I andra hand ser vi också det glädjande i att vi kan spara pengar för samhället.

Det är också en trygghetsfråga för de äldre att veta att när de inte har någon annan att fråga om hjälp i sådana här egentligen relativt enkla hushållsgöromål så finns de här fixarna att tillgå. Man ska inte behöva bli biståndsbedömd för att få den här tjänsten.

Det har som sagt varit några turer kring det hela. Jag hade hoppats på att vi snabbare skulle kunna avgöra ärendet, och vi skickade ut det på en snabbremiss. Det blev reaktion på det. Som jag har sagt tidigare är det här ingen prestigefråga för mig. Man kunde gott gå ut vidare så att alla stadsdelsnämnder kunde tycka till i frågan. Vi gjorde därför ett omtag. Då fick alla möjligheter att uttala sin synpunkt. Överlag är man positiv till tjänsten, även om några har synpunkter på att man sätter en åldersgräns. Vi har tyckt att vi har varit tydliga. I och för sig finns det en åldersgräns, men vi har också sagt att äldre oavsett om de har hemtjänst eller inte och är över 75 år har tillgång till tjänsten. Det tycker vi är viktigt.

Vi har också uppmanat stadsdelstjänsterna att se till möjligheten att samverka med frivilligorganisationer. Jag träffade i fredags Röda Korset för att diskutera anhörigstöd och anhöriggrupper. Många berättade att det inte är helt ovanligt att man faktiskt ringer på hos en granne och ber om en sådan här tjänst. Det är klart att vi ska uppmuntra sådant också framöver. Därutöver ska staden erbjuda fixartjänster. Jag tror att det är viktigt att vi fortsätter att hjälpa varandra på ett naturligt sätt också i de här enkla göromålen.

En fråga som kom upp var diskussionen om huruvida det skulle vara en avgift eller inte. Frågan kom egentligen upp efter en skrivelse från den förra majoriteten – Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Man gav då i uppdrag till äldreomsorgskansliet, som det hette på den tiden, att ta fram underlag för en eventuell avgiftsbeläggning av servicetjänsterna. Därför blev det lite turer kring den frågan också. Men vi har landat i att det ska vara avgiftsfritt och gälla lika i alla stadsdelsnämnder. Från och med den 15 maj i år ska alla 75-plus kunna efterfråga den här tjänsten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 127

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill bara instämma i det som föredragande borgarråd tar upp – det har varit många turer kring ärendet men vi är glada att det ändå kommer till skott i kväll.

Min fråga till Ewa Samuelsson rör just åldersgränsen på 75 år. Hur har ni landat på just 75 år? Jag tycker att du själv har en alldeles utmärkt argumentation utifrån fakta och statistik över fallolyckor och kostnader för samhället och även lidandet för enskilda. Detta fungerar alldeles utmärkt att använda om man vill komma till rätta med problematiken. Men då ska man ju inte sätta upp 75 år. Lagen ger möjlighet att se till att man från 67 års ålder får de här servicetjänsterna till godo. Varför går ni inte hela vägen och säger från 67 år med ambitionen att ha det här från 65 års ålder, som vi tycker? Då kommer man verkligen åt fallolyckorna och minskar både lidande och samhällsekonomiska kostnader.

Anförande nr 128

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är klart att man kan önska att vi alla skulle få hjälp med att minimera risken för fallolyckor. Vi kan ju alla ramla när vi går ut härifrån i kväll. Men statistiken visar att med stigande ålder ökar risken för att man ska falla och slå sig, och slå sig ganska illa. Det är inte så konstigt att vi har satt ned foten och bestämt en viss ålder även om vi naturligtvis vet att också andra åldrar råkar ut för det här.

Det som vi gjorde var att vi vidgade personkretsen till att gälla både dem som har hemtjänst och dem som inte har hemtjänst. Men de ska ha uppnått en ålder på 75 år. Därutöver har människor fortfarande möjlighet att söka hjälp och bistånd hos biståndsbedömarna.

Anförande nr 129

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker som sagt att det är bra att försöksverksamheten med fixartjänsterna ska permanentas. Det har varit många konstiga turer. Jag återkommer till det senare.

Det har varit en framgångsrik verksamhet i ordets rätta bemärkelse. Det är många som har kunnat undvika fallskador. Erfarenhets- och underlagsmässigt vet vi att det

också sparar pengar. De här skadorna är förknippade med stora kostnader för samhället, och de går enkelt att undvika.

Jag vill ändå återigen fråga: Varför landar ni på 75 år? De kommunala pensionärsråden säger också att det borde vara rimligt att ha det här från 67 års ålder. Man borde alltså tidigarelägga det hela med åtta år. Det är många äldre som är i situationen att de står i valet och kvalet inför att stiga upp på en stege. Sedan gör de det felaktiga valet att stiga upp, och så ramlar de ned.

Det skulle vara enkelt att här i kväll bara säga: Vi kör från 67 års ålder! Det kommer inte att medföra några större kostnadsökningar. Alla undersökningar som är gjorda i projektet visar att det inte finns något överutnyttjande. Det är inte så att man ringer bara för att man tycker att det är kul och för att få tjänsten utförd. Flera stadsdelar har haft det här från 65 år, och där finns det inga sådana erfarenheter.

Tjänsten ska vara avgiftsfri. Det har varit fullständigt självklart för oss socialdemokrater hela tiden även om inte Ewa Samuelsson har kunnat läsa innantill ens i de senaste reservationerna. Det står tydligt och klart att fixartjänsterna ska vara avgiftsfria. Däremot har vi velat ta ytterligare ett steg och även införa två timmars hemtjänst i veckan med förenklad biståndsbedömning för alla stockholmare som är äldre än 75 år. Det är någonting helt annat. Det där har du blandat ihop i medierna vid ett flertal tillfällen.

Det är också detta vi vänder oss emot i det förslag som du kommer med i kväll. Det har över huvud taget inte förekommit ett enda svar på den skrivelse som var ursprunget till det arbete som är igångsatt. Vi tog upp både fixartjänsterna och servicefunktionerna för alla över 75 år. Ingenstans har man tagit upp det här. En förklaring kan vara att äldreomsorgsborgarrådet via direktiv från roteln har förbjudit tjänstemännen att ta upp den delen i skrivelsen. Det står nämligen så i det tjänsteutlåtande som äldrenämnden fick ta del av.

Mina frågor är nu återigen: Varför sätter ni 75 år om det nu är så att vi minskar lidandet och sparar pengar? Varför tar ni då inte steget till 67 år? Och varför är du så rädd att få saken prövad om det här med två timmars hemtjänst i veckan för alla över 75 år att du till och med går ut i direktiv och säger att ingen ska svara på detta?

Det är det här som gör att vi här i dag har ett förslag till beslut i den del som rör fixartjänsterna. Där är vi oense, men där tycker vi ändå att vi kan gå till beslut. Men vi yrkar på återremiss i den del som rör två timmars hemtjänst i veckan med förenklad biståndsbedömning till alla stockholmare över 75 år. Det är en riktig valfrihetsreform.

Anförande nr 130

Borgarrådet Samuelsson (kd): Varför i hela världen, Leif Rönngren, ska det vara förenklad biståndsbedömning när man har fyllt 75? Varför inte från 67 år? Varför landar ni på en viss ålder? Det är väl märkligt att det i ett fall är jättebra att landa på en viss ålder, men i ett annat fall förkastligt!

Den skrivelse som med det här ärendet besvaras nu är en skrivelse angående servicetjänster i hemtjänsten. Den är undertecknad av Margareta Olofsson, Christopher Ödmann och Elisabeth Brandt Ygeman. Där står att stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda ett avgiftssystem för servicetjänster. Kan det bli tydligare? Så löd uppdraget. Nu har vi här föreslagit att det ska vara avgiftsfritt för den som är 75-plus oavsett om man har hemtjänst eller inte.

Anförande nr 131

L e i f R ö n n g r e n (s): Vi tycker att det är bra att det gäller alla. Det är bra att ni backade från det som stadsledningskontoret föreslog, nämligen att de som har biståndsbedömd hemtjänst inte skulle få det här. Det är bra att ni har gått emot stadsledningskontoret på den punkten.

Den skrivelse som vi har tagit upp handlar om vaktmästarservice och permanentning. I nästa mening tar vi upp servicetjänsterna. I skrivelsen är vi tydliga med att det handlar om de två timmarna med förenklad biståndsbedömning för alla över 75 år i denna stad. Det handlar om hemtjänst och inte om förenklade fixartjänster. Det här har du konsekvent blandat ihop i debatten, i medierna och ute på möten och förvirrat de äldre med.

Men för att vi ska vara tydliga har vi för alla som är läskunniga skrivit i våra reservationer inte bara en reservation när det gäller fixartjänsterna utan också ett förtydligande så att Ewa Samuelsson och alla andra ska förstå att det här är två olika saker. Vi socialdemokrater vill ha både–och. Vi vill både ha gratis fixartjänster och de två timmarna i veckan för alla över 75 år med förenklad biståndsbedömning.

Anförande nr 132

B i r g i t t a H o l m (m): Man kan inte säga att det är gratis, för det är ingenting som är gratis. Jag skulle vilja återkomma till frågan om 75 år och varför det inte ska vara 65 år. Man kan ställa den retoriska frågan: Varför ska det inte vara 45 år? Vi kvinnor som har ett urkalkat skelett – det påbörjas ju redan i 30-årsåldern – riskerar mycket om vi ställer oss på en stol. Så kan vi ju inte ha det! Man måste naturligtvis dra gränsen någonstans.

Anförande nr 133

L e i f R ö n n g r e n (s): Man kan givetvis föra en sådan diskussion om man tycker att det är seriöst. De lokala pensionärsråden runt om i staden som har fått chansen att yttra sig – alla har ju inte fått det på grund av hanteringen i det här ärendet, som jag för övrigt har anmält till revisionen – och i efterhand har fått komma in med synpunkter har ifrågasatt detta att man sätter en gräns vid 75 år. Vi vet ju att det finns pensionärer i vår stad som också i de yngre åldrarna har svårt att klara sig själva hemma.

Det handlar om valfrihet, säger ni. Men i praktiken begränsar ni valfriheten. Det förslag som ni genomför i dag är faktiskt en försämring i många av de stadsdelar som har haft det här på prov eller i försöksverksamhet. Många har haft det från 65 års ålder. En del har haft det från 67 och några från 75. Lagen föreskriver 67 års ålder.

Det är därför vi föreslår det. Det är inriktningen – att vi ska möta dem som har fyllt 65 år, när man blir folkpensionär. Vi vet att en del är risiga och behöver stöd redan då.

Anförande nr 134

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag tycker att vi ska vara glada i hela salen att vi i dag kan fatta beslut om fixartjänster. Det blir avgiftsfritt. Alla kan ta del av det även om man har hemtjänst.

Det som är viktigt att komma ihåg i ärendet är att alla äldre har rätt till likställighet i denna service. Så är det inte i dag. Efter beslutet i dag blir det tydliga riktlinjer. Alla äldre stockholmare har möjlighet att få den här tjänsten. Jag blir lite konfunderad när ni pratar om 75 år ibland och nu helt plötsligt talar mot oss och undrar varför vi pratar om 75 år. Det framgår tydligt att just fallolyckor oftare inträffar i högre åldrar. Det är svaret på den frågan.

Anförande nr 135

Leif Rönngren (s): Som jag sade inledningsvis är jag i första hand också glad att det blir ett beslut i dag. Det har ju varit så många turer. Jag är också glad att det blir en rättighet för alla äldre, även om ni sätter 75-årsgränsen.

Men vad säger ni till dem som hade det här och som är 65 eller 67 år? Det har ju inte förekommit någon form av överutnyttjande. Stadsdelarna har fått kontakt med många äldre, som många gånger är ensamma och som inte har någon anhörig och inte har klarat det här själva därför att de är skröpliga. Om de är 67 år ska de nu vänta i ytterligare åtta år på att få det här stödet och den här hjälpen.

Varför sätter ni 75-årsgränsen? Jag förstår inte det. De kommunala pensionärsråden har i samtliga sina yttranden också tagit upp den här gränsen och tycker att den verkar något tilltyd. Vi sätter en 75-årsgräns i den andra delen därför att vi vill ge alla över 75 år möjligheten att få två timmars hemtjänst i veckan med förenklad biståndsbedömning med alla de sysslor som hemtjänsten gör.

Anförande nr 136

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Det här är ett beslut som är helt i enlighet med alliansens mål om att vi vill öka livskvaliteten för de äldre. Vi vill gynna det hälsofrämjande arbetet och det förebyggande arbetet. Det är oerhört viktigt. Det här gör att man ökar livskvaliteten för de äldre. Vi vet att fallolyckor är oerhört vanliga bland äldre i dag. Det här beslutet kommer att göra att många äldre kan bo kvar hemma längre. De kan vara kvar i sin vanliga livssituation i många år till. Det är precis så vi vill jobba. Vi vill arbeta för de äldre utifrån hur de vill ha sitt liv. Det här är just en sådan insats.

Det viktiga i detta är, som jag sade tidigare, att alla stockholmare nu också kan ta del av det. En annan sak som är viktig i ärendet är att vi måste göra en ordentlig utvärdering. Det måste göras en uppföljning och en analys. Då kommer vi också att se hur det här kommer att utveckla sig. Vi får då se om det verkligen blir så bra för

de äldre som vi vill att det ska bli. Vi kan också följa den hälsofrämjande delen och se hur det blir i verkligheten. Vi kan fortsätta att utveckla det här.

Om det ska bli bättre för våra äldre stockholmare så tror jag att vi måste jobba mycket mer med förebyggande insatser. Det handlar både om uppsökande verksamhet som ska komplettera stadsdelsnämndernas uppsökande arbete och om att jobba med fler träffpunkter i Stockholm. Det ska bli mer friskvård. Det finns oerhört mycket att göra.

Det här tjänar de äldre på. De får bättre livskvalitet. Det blir naturligtvis också samhällsekonomiska vinster. Det är just sådant här vi ska satsa på. Det är lite tråkigt när Socialdemokraterna börjar prata om åldersgränser hit och dit, tycker jag. Vi säger att vi ska utvärdera det här och att vi ska göra det så snabbt vi bara kan. Det är kul att fatta det här beslutet, och det kommer att gynna alla våra äldre i den här staden. Vi vet att vi har haft väldiga problem just med att det inte har varit en likställig vård och omsorg i Stockholm. Det är någonting som vi kämpar med nu när vi ska försöka få fram riktlinjerna. Det har varit problem under den förra mandatperioden. Insatser har inte blivit utförda. Man har haft olika bedömning i olika stadsdelar. Detta är någonting som vi kämpar med. Vi vill också få fram riktlinjer även för annat inom äldreomsorgen som gör att det blir en rättvisa och en rättssäkerhet för våra äldre.

Jag tycker att fixartjänsterna är en symbolfråga när det gäller hur vi vill komma vidare. Det handlar om att kvalitetsutveckla äldres situation. Jag vill inte prata om äldreomsorg, utan jag vill prata om de äldres situation. Det här gör att man kan leva hemma och vara frisk mycket längre.

Anförande nr 137

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Jag måste börja med att prata lite om det som Helen Jäderlund Eckardt säger. En försöksverksamhet är alltid en start när man kommer fram till att man ska ha någonting i staden. Man måste börja någonstans. Det var precis så den förra majoriteten tänkte med det här. Man ville pröva det för att sedan fullfölja det. Det är där vi är nu i dag, och det är vi glada över. Vi ska också komma ihåg att det var Vänsterpartiet som initierade det här i egenskap av att man hade den här roteln. De riktlinjer som vi väntar på nu låg i startgroparna för att kunna omsättas direkt den 1 januari.

Borgarrådet Samuelsson! Du pratade om i talarstolen och sade även i DN i söndags, den 6 maj, att du beklagar att ärendet har dragit ut på tiden. Det här handlar egentligen om hur man hanterar ett ärende. Vad är egentligen meningen med ett remissförfarande? Är inte tanken med det att man ska ta in kunskaper och erfarenheter? Det gör man väl inte om man redan har fattat beslut i frågan innan man skickar ut den? Då tycker jag inte att man på något sätt lyssnar på de olika krafter som har funnits både i staden, ute i stadsdelarna och framför allt i våra pensionärsråd. De har ju kommit med konstruktiva förslag i frågorna och känner sig illa behandlade därför att de inte har fått ta del av det hela innan beslut fattas.

När det gäller det här med 67 år är vi överens med Socialdemokraterna i den här frågan. Varför ska man sätta gränsen vid 75 år? Här gäller precis samma sak som för gränsen vid sex timmar. Vad är det som säger att man behöver hjälpen just när man

har fyllt 75? Jag tror att det är bra att man själv får känna efter när man behöver det här. Jag tycker också att det är mycket olyckligt med begränsningen på sex timmar. Den sjunde timmen kanske är det som avgör. Det kanske är då man faller och slår sig. Precis som Leif Rönngren sade har det inte varit något överutnyttjande av det här.

Jag tror att detta är ett mycket bra förebyggande arbete och att det är viktigt att vi fortsätter med det. Därför är det tråkigt att man redan från början lägger in restriktioner i stället för att låta det vara en öppen möjlighet. Man måste få pröva det här och efter det sedan titta på vad det var som var bra och vad som var dåligt. Om man bygger in en sådan här konstruktion från början så tror jag att man är inne på fel spår.

Det är mycket beklagligt att frågan om förenklad biståndsbedömning inte har behandlats. Den här delen har också visat sig vara mycket lyckad ute i stadsdelarna när man har prövat det. Jag vill med detta också hänvisa till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. Där framgår det klart och tydligt att vi tycker att när det gäller samverkan mellan olika parter så är landstinget den självklara samverkansparten för att ha ett bra förebyggande arbete i de här frågorna.

Anförande nr 138

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag tycker att det är jättebra att hela salen tycker att det här är en viktig fråga. Det var bra att ni startade det här under förra mandatperioden; det vill jag verkligen säga. Därför tycker jag att vi alla borde glädjas här i dag och inte stå och bråka om smådetaljer i det hela.

Vi kommer att ha en ordentlig utvärdering och analys. Den kommer vi att ta till oss snart. Då kan vi också se hur det går med det här över staden. Jag tycker att det känns så bra att alla stockholmare nu har möjlighet att få fixartjänsten. Det kommer att gynna våra äldre.

Anförande nr 139

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Vi är självfallet jättegglada över det här. Anledningen till att vi står och debatterar är att vi vill ha en högre kvalitet på verksamheten. Vi gör det inte för att bara säga en massa ord, utan därför att vi vill göra det här till en bra verksamhet för de äldre. Därför är det mycket tråkigt att man lägger in så pass många restriktioner redan nu i utformningen av det här.

Anförande nr 140

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är förvånansvärt att Vänsterpartiet ändå föreslår åldersgränser. Under hela förra mandatperioden när vi ibland diskuterade att man kanske skulle se lite generösare på det här med bedömning av bostäder för 85-plussare till exempel fick vi alltid som ett mantra höra att det inte är åldern som har någon betydelse, utan den enskilda individen. Men nu plötsligt är det en viss ålder som är så oerhört viktig för er, och det är 67 år.

Nu har vi landat på 75 år. Vi ska utvärdera verksamheten. Det gäller lika för alla oavsett om man har hemtjänst eller inte. Vi vet att risken för fallskador ökar med stigande ålder. Vi har tyckt att det har varit lämpligt att lägga sig på 75 år. Sedan får vi se hur det kommer att falla ut.

Anförande nr 141

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Apropå att fastna vid ålder så är vi nog lika. Det kan vi nog säga, Eva. Men vi har lyssnat på de förslag och de synpunkter som har kommit från de äldre i frågan. Vi tycker att det har varit så pass värdefullt att vi har varit beredda att ändra oss från att själva ha sagt 75 år tidigare. Vi har köpt de här argumenten, för vi tycker att de är otroligt viktiga. Vi kan också se att det här inte kan innebära någon större kostnad för staden. Man måste därför kunna vara beredd att pröva det här från 67 års ålder. Det är en mycket viktig faktor.

Anförande nr 142

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag tycker att det är minst sagt märkligt att Kristdemokraterna sätter ett tak på sex timmar och en åldersgräns på 75 år. Äldreomsorgen är ju, eller har varit, Kristdemokraternas skötebarn och ett signum för kd.

Den förebyggande servicen ska inte blandas ihop med hemtjänstens omvårdnad, som den har gjort tidigare. De konkurrerar ju inte heller med varandra. Fixar-Malte tränger inte heller undan andra auktoriserade tjänster. Det är smala enkla arbetsuppgifter som Fixar-Malte utför – att sätta upp gardiner, bära upp blomkrukor och så vidare.

Miljöpartiet anser att fixartjänsten ska vara gratis och från 67 år, vilket också är den aktuella lagens nedre gräns. Vi anser inte att denna servicetjänst ska vara begränsad till sex timmar per år. Vi tycker liksom kommunstyrelsens pensionärsråd att 75-årsgränsen är godtycklig. Det bör vara de individuella behoven som avgör. En 70-åring kan lika väl som en 75-åring falla och skada sig allvarligt i hemmet. Vi tror inte att de äldre kommer att överbruka tjänsten. Den uppfattningen har inte Miljöpartiet om våra äldre. Men en utvärdering ska naturligtvis göras.

När det gäller samarbetspartner är det viktigt att staden samarbetar med frivilligorganisationerna. Men ett samarbete med landstinget är att rekommendera i första hand. Landstinget, inte minst dess ortopedverksamhet, tjänar förmodligen också rejält på att fallolyckorna förebyggs. Frivilligorganisationerna är också viktiga, men då snarare för att motverka ohälsa på grund av ensamhet och brist på social kontakt.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen! Jag yrkar på återremiss av förslaget som rör förenklad biståndsbedömning.

Anförande nr 143

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Eivor Karlsson! Går gränsen för medmänsklighet där man ger allt åt alla? Eller handlar det om att visa på att vi ser att ju äldre man

blir, desto större behov har man av stöd och hjälp – i det här fallet en fixare från 75 års ålder för alla oavsett om de har hemtjänst eller inte?

Det är naturligtvis jättebra att samarbeta med landstinget. Vi håller på att titta på det nu. Landstinget har ju redan beslutat om försöksverksamhet med hembesök från 75 års ålder. Den ska starta under det här året. Det är någonting som vi också tittar på från stadens sida. Landstinget tittar på det ur en medicinsk synvinkel, och vi får se mer på bostadsanpassningsdelen. Där kan nu i första hand fixarna hjälpa till genom att dokumentera vilken typ av efterfrågan på tjänster som de äldre nu har.

Vi har landat här nu. Det här är inget beslut som är för evigt. Men nu har vi landat här, och vi är väldigt tydliga med att en utvärdering ska ske. Den första ska komma redan i tertialtvåan.

Anförande nr 144

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag vill fråga dig, Eivor, hur du har tänkt finansiera ditt förslag om att de från 67 år ska få mer än sex timmar. Ni i Miljöpartiet har ju anslagit lika mycket pengar i budgeten till fixartjänster som vi har gjort. Kan du berätta hur du har tänkt finansiera det?

Anförande nr 145

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det är de som behöver denna tjänst som kan utnyttja den om man har gränsen vid 67 år. Jag tror att Stockholm är först med att sätta en gräns vid 75 år när det gäller fixartjänst. Jag vet inte om någon annan kommun har det. Det har i alla fall inte varit så tidigare, sedan Höganäs började med det här för ett antal år sedan.

Anförande nr 146

P e r A n k e r s j ö (c): Fru ordförande, fullmäktige! Man kan säga mycket om det här ärendet. Tråkigt nog verkar mycket av det handla om formalia i den här salen just i kväll. Jag tycker att förslaget är medmänskligt. Det finns ett gott skäl i det – att förebygga fallolyckor. Jag tänker rösta för förslaget i kväll.

Men jag tänkte också ta upp konkurrensaspekterna på fixartjänsterna. Det får inte bli så att man med det här förslaget saboterar och stör verksamheter för företag som sysslar med att skruva och borra hemma hos folk. Det finns en marknad för tekniska hushållsnära tjänster. Efter att ha ”googlat” lite om det här på nätet hittade jag bland annat ett företag i Hammarby sjöstad som heter Klart skruvat. Det drivs av en före detta medarbetare till den förra regeringen. Hon erbjuder bland annat montering av Ikeamöbler. Jag tror att det här är en växande bransch i vår stressade huvudstad där man vill lägga tiden på annat. Detta kan också vara tjänster som äldre människor och anhöriga skulle efterfråga av sig själva.

Därför hoppas jag att man i äldrenämnden och på central politisk nivå även kan ha de här aspekterna i åtanke när man utvärderar verksamheten. Min poäng är att man ska vara mycket noga med nya verksamheter som kommunen sätter i gång. Speciellt

noga ska man vara om det finns risk att man stör privata initiativ eftersom det ju är sådana initiativ som håller samhällsekonomin i gång.

Anförande nr 147

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Tack, Per, för att du tog upp den aspekten! Precis som det står i ärendet ska vi också ta med det i beaktning inför budget 2008. Det handlar om hur beslutet landar i riksdagen när det gäller skatteavdrag för hushållsnära tjänster.

Jag kan berätta att jag tidigare under dagen har varit på äldreboendedelegationen. Där hade vi flera representanter som berättade om sina boenden och vilka olika typer av tjänster man kunde erbjuda. Det var HSB Omsorg, Seniorsgården och Sabo som var där. Detta är sådana tjänster som man tar upp i arbetet med att planera för det framtida boendet. Då vill man erbjuda sådana tjänster, och det handlar om hur man kan upphandla dem. Detta finns naturligtvis också med i ärendet.

Anförande nr 148

P e r A n k e r s j ö (c): Det låter kanonbra – tack!

Anförande nr 149

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Inledningsvis vill jag säga att det här är ett positivt litet steg på vägen; det är vi överens om. Men man måste säga att det är lång väg kvar. Det har varit en lite krånglig väg. Även om det inte har varit någon prestige i det här, Ewa Samuelsson, så kan man konstatera att det hela har varit krångligt.

Jag skulle vilja ta upp den del som Per var inne på. Det handlar om hushållsnära tjänster som man skriver om i texten. Man får vänta in detta och se vad det blir, står det. En naturlig fråga från min sida är då: Vad innebär det? Kommer ni att dra in fixartjänsten? Ska man börja betala igen? På vilket sätt kan det tänkas bli förändringar? Blir det gratis hushållstjänster för de äldre eller blir det någonting annat? Det står skrivet i stjärnorna tills vidare.

Jag vill också stryka under samarbetet mellan landstinget och stadsdelarna. Det är oerhört viktigt att vi fortsätter det samarbetet. Det utvecklades starkt under förra mandatperioden. Min fråga till alliansen gäller hur ni tänker fortsätta och ta vid det arbete som vi har gjort och kommit en bra bit på väg med. I dag ser vi att samarbetet har stagnerat. Det finns inte mycket av diskussioner mellan landstingets instanser och stadsdelarna. Det tycker jag är olyckligt, eftersom vi vet att man kan göra mycket bra för den enskilde med resurser från landstinget och resurser från kommunen, staden och stadsdelarna. Det gynnar inte dem som behöver insatser från både landstinget och staden om ni inte fortsätter samarbetet.

Jag yrkar härmed bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 150

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Vi vill bara vara tydliga med att vi öppnar upp för att den diskussionen ska finnas med framöver. Den vill vi ha. Ni är inne på vilka åldersgränser som ska finnas för fixartjänsterna. Om det kommer ett tydligt ärende med möjlighet till avdrag för hushållsnära tjänster så är det klart att man måste ha med det i beräkningarna framöver.

Jag vet inte om jag riktigt håller med dig om den bild som du ger av samarbetet med landstinget. Vi har regelrätta kontakter och vi planerar för förbättringar framöver, inte minst när det gäller diskussioner om multisjuka äldre, där det finns en del i övrigt att önska. Som jag sade tidigare har landstinget redan beslutat om försöksverksamhet med hembesök. Där kan vi naturligtvis jobba nära landstinget och få hjälp i vårt arbete i förebyggande syfte.

Anförande nr 151

B e r i t K r u s e (s): Det är ingen som riktigt vet hur det ska bli med er modell för avdragsgilla hushållsnära tjänster. Hur kan det komma att bli? Ska den pensionär som inte har särskilt mycket pengar att röra sig med gå in i det systemet, och ska ni då dra ned på nuvarande system som ni ändå har börjat? Det går ju i alla fall i positiv riktning, även om det inte riktigt ser ut såsom vi hade tänkt oss. En del av motionen är ju inte besvarad ännu.

Anförande nr 152

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Berit! Det känns bra att du ser positivt på fixartjänsterna. Samverkan med landstinget är naturligtvis oerhört viktigt. I alliansen är det en prioriterad fråga. Det är viktigt med ett bra samarbete med landstinget. Det är också viktigt med ett bra samarbete med våra frivilligorganisationer och mellan olika stadsdelar. Det är naturligtvis jätteviktigt; annars blir det inte bra för våra äldre.

Anförande nr 153

B e r i t K r u s e (s): Det märks ännu inte ute i stadsdelarna att det pågår ett bra samarbete mellan landstinget och staden. Ofta är det så i Stockholms stad att det sker någonting centralt mellan landstinget och rotlarna, men det når inte riktigt ut. Ni får bli lite tydligare och bjuda in till gemensamma övningar så att vi också får ta del av de tankar som finns. Då kanske vi kan nå längre i vårt samarbete för stockholmarnas bästa.

Anförande nr 154

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Jag försökte göra några noteringar i den här frågan. Berit Kruse undrar hur det ska bli med betalningen för dem som inte har så stor pension. Ett svar på den frågan är att om fler kommer i arbete så kommer det alla i vårt samhälle till del.

Jag skulle vilja uppehålla mig lite vid det här som oppositionen har nästlat in sig i, nämligen samarbetet med landstinget. Ni pratar om att rotlarna skulle behöva ha ett

samarbete. Servicetjänsterna i form av vaktmästarservice ska vara enkla och praktiska. De ska handla om praktiska riskfyllda vardagssysslor, som det står i ärendet. Servicetjänsterna omfattar enkla praktiska riskfyllda vardagssysslor som tunga lyft, att fästa elektriska sladdar samt olika former av insatser som innebär att man måste klättra på stegar. Så står det.

Det är väl jättebra att man kan göra det där. Men jag kan inte förstå varför landstinget ska vara med i serviceåtgärderna. Jag stöttar naturligtvis Pers tankar; det är klart att vi inte får dra undan mattan för de privata utförarna. De ska självfallet få utvecklas. Men jag kan inte förstå varför landstinget och dess personal skulle var med och klistra sladdar. Undertecknad jobbar som distriktssköterska. Samarbetet sker redan i dag på basnivå, det vill säga på golvet. Man pratar med biståndshandläggare och med hemtjänst om vad man behöver göra. Det förekommer redan i dag, och där behöver man inte blanda in några rotlar.

Människor kan slå sig och ramla hela tiden. Det kan vi inte göra så mycket åt. Vi ska försöka undvika att folk klättrar på stolar, men det kan vi inte heller göra helt och hållet. Jag kan inte riktigt få någon klarhet i varför oppositionen tycker att det ska vara just landstinget som man ska samarbeta med. Hälsosamtal ingår i distriktssköterskeutbildningen, och sådana ska man ha. Det kan man säkert utveckla på olika vis. Man gör hembesök. Det ingår i det dagliga arbetet. Man följer upp med hemtjänsten, som jag sade tidigare. Men det ingår inte i primärvården att man ska klistra sladdar. Jag tycker att ni borde förklara vad ni menar.

Man får inte bortse från att det finns en oerhört hög kompetens inom personalen. Man behöver inte dra in några landstings- eller kommunalpolitiker i den här frågan. Jag skulle vilja ha svar från oppositionen, tack.

Anförande nr 155

B e r i t K r u s e (s): Jag förstod inte riktigt vad du menade med att när fler kommer till arbete så kommer det att komma pensionärerna till del på det sättet att de kan göra skatteavdrag, Birgitta Holm. Det är en lång väg. Jag kan förstå om du tänker att man kan få mer skattemedel att fördela till de äldre. Om det är det du menar så kan jag hålla med. Politik är en prioritering, och vi vill inte sänka skatten av den anledningen.

Du kommer in på hälsosamtalen. Vi har diskuterat gemensamma hälsosamtal mellan landstinget och kommunen på grund av att det är mycket bättre för den enskilde att få både omsorgsdelen och hälso- och sjukvårdsdelen liksom genomgången när man har den förebyggande insats som är så oerhört viktig. Det gäller också fixartjänsten, som vi nu kommer att fatta beslut om. Den blir inte fullt ut så som vi vill ha den, men ändå är detta en bit på väg. Även den är en viktig förebyggande insats.

Anförande nr 156

B i r g i t t a H o l m (m): Det som Berit sade om pengarna är delvis sant. Mer pengar i plånboken är en annan paroll från alliansen, så det här är väl inte så konstigt.

Du pratar om samarbetet med hälsosamtal. Men man får inte glömma att fixartjänsten inte går till så att den enskilda ringer biståndshandläggaren. Som det står i ärendet går det till så att man ringer för att få upp grejerna från källaren eller ned från vinden eller för att sätta upp gardiner. Det behöver man inte ha något sådant här samarbete för, tycker jag. Det kan man ha i andra saker. Fixartjänsten handlar om att sätta fast sladdar. Jag förstår inte riktigt vad det är som du inte tar in där.

Anförande nr 157

Susanna Brolin (v): Jag hade egentligen satt upp mig på talarlistan mot slutet. Men jag tänker ändå svara eftersom jag satt som ordförande i den stadsdelsnämnd som gick in i samarbetet med landstinget och en gång startade fixartjänsterna.

Man ska ha lite bakgrund med sig. Projektet startade därför att man i samarbete med Södersjukhuset såg att det var alltför många gamla som kom in för sent eftersom de inte hade haft kontakt tidigare med vare sig sin stadsdelsnämnd eller sjukvården. Då sade vi att vi måste gå in och göra ett antal olika stödinsatser tillsammans för att motverka det här. Det är det som kommer att ge effekt.

Fixartjänster var en sådan sak. Samtal var en annan. Sociala verksamheter var en tredje. Det har redan sagts här. Men en fjärde mycket viktig insats som inte har nämnts här är arbetsterapeuterna, som kan gå ut tillsammans med fixartjänsten och se vad man kan förebygga. Man kan säga: Om vi ändrar en matta här och tar bort toalettrullarna här ifrån, och fixaren hjälper dig att göra det, så behöver du inte utsätta dig för olika risker. Det är här som landstinget och kommunen tillsammans utföra ett förebyggande arbete, och det bör vi ta fasta på.

Anförande nr 158

Birgitta Holm (m): Jag vill bara tydliggöra att det är precis så som Susanna Brolin säger. Och det beror helt enkelt på att det inte fungerade i Enskede-Årsta.

Anförande nr 159

Ann-Katrin Åslund (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Det finns väl inte någon här i salen som inte tycker att beslutet om avgiftsfri fixartjänst för alla stockholmare är ett bra och riktigt beslut.

Vi har diskuterat åldern – 75 år, 67 år eller allra helst 65 år. Så har ni sagt. Sedan säger Berit Kruse att politik är att prioritera. Ja, just det, Berit Kruse – det är att prioritera! Jag tillhör de konstiga människor som tycker att vi allra först måste se till de äldre i Stockholm som har det allra svårast. Det är de allra, allra äldsta som vi har i vår stad. Självfallet är också den här delen viktig, och vi ska göra en noggrann utvärdering och se hur det blir med sex timmar och 75 år. Men vi ska inte lova något som vi inte kan fullfölja. Det ska inte vara så att det är fullständigt fritt ett år vid 75 år och sedan ska man dra tillbaka det nästa år. Det ska finnas en linje och vi ska veta vad vi gör.

Jag tycker att det är lite lustigt att ni nu slår er för bröstet på den här sidan och säger: Vi vill ha fri hemtjänst för alla över 75 år i två timmar! Man kan ju tänka på hur det såg ut under den förra mandatperioden. Politik är att prioritera. Förra mandatperioden bortprioriterade ni äldreomsorgen. Det var precis vad ni gjorde. Det var massnedläggning av servicehus. Det var olika riktlinjer i olika stadsdelar. Det var många människor som inte fick hjälp. Nu jobbar vi hårt med att komma till rätta med de här frågorna – bland annat med nya riktlinjer. Jag tycker nästan att ni borde skämmas.

Nu när ni är i opposition kan ni säga att ni vill ha en massa saker som ni egentligen tog bort under den förra mandatperioden. Det gäller särskilt Socialdemokraterna. Det man kunde ana sig till på vår sida var att Vänsterpartiet, som var satt att ta hand om det här, misslyckades i sina förhandlingar med Socialdemokraterna. Socialdemokraterna ville inte prioritera äldreomsorgen. Den bortprioriterade ni.

Anförande nr 160

B e r i t K r u s e (s): Ja, politik är att prioritera. Vi prioriterar på så sätt att vi inte sänker skatten det första vi gör. Ni har ju det som ett viktigt moment i er alliansbudget. Jag kommer ihåg hur ni beskyllde oss för restriktivitet när det gällde äldreomsorgen. Jag väntar fortfarande på de nya riktlinjerna. Jag vet att de är på väg nu och att man kan skönja att det ser ungefär likadant ut som i våra förslag. Det blir spännande att se hur det blir, för det här innebär att man måste avsätta mer pengar om man ska klara av det.

På något ställe har jag dessutom läst att ni till vilket pris som helst ska behålla tomma servicehuslägenheter. Så kom igen och visa vad ni egentligen kan och vad det är för mångfald ni vill få fram innan ni höjer rösten på det sättet!

Anförande nr 161

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Du antar vad det ska stå i de nya riktlinjerna, men du vet tydligen inte att det inte finns något förslag som är antaget på något sätt. Du kan ju inte bara anta, utan det är väl bara att vänta och se. Det finns mycket att reda upp – så mycket kan jag säga.

Anförande nr 162

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag ge oppositionen en eloge för att ni nu äntligen engagerar er i äldreomsorgsfrågorna. Engagemanget var ju inte så stort under den förra mandatperioden.

Berit Kruse sade nyligen att vi har lång väg kvar att gå. Det hade väl ni också. Först lade ni ju ned en massa servicehus, vilket tog mycket kraft och ork och oroade många äldre. Sedan hände det inte så mycket, men så i början av valåret – förstås – i maj, kom skrivelsen. Sedan kom de nya riktlinjerna precis före valet.

Nu har vi ett förslag som jag tror kommer att uppskattas. Då får man höra från oppositionens sida att alla vill ha det här med 75 år. I Maria-Gamla Stan har man gjort en utvärdering. Det var nämligen ett stort antal personer som utnyttjade

servicen oftare än andra. Behoven visade sig sedan vara av mer social karaktär. Det troliga var att den gruppen av personer också skulle kunna erhålla hemtjänst vid en biståndsbedömning. Det stämde alltså inte att det var de som är över 75 år som ville ha hjälp.

Nu hör man oppositionen prata om hur mycket man vill ha vad gäller både hemtjänst och förenklad biståndsbedömning. Det är två timmar, nya riktlinjer och trygghetslarm. Man har räknat fram att det skulle kosta 81 miljoner. Men när man tittar på era budgetar ser man att till exempel Socialdemokraterna har 46,4 miljoner mer. Hur tänker ni finansiera det här? Miljöpartiet har jag frågat tidigare, men svaret var väl inte riktigt ett svar på min fråga. Vänsterpartiet säger att det här med Fixar-Malte kommer att kosta 4,7 miljoner. Hur tänker ni finansiera det här?

Anförande nr 163

B e r i t K r u s e (s): Jag kan inte låta bli att gå upp när mitt namn nämns. Vi väntar fortfarande på riktlinjerna. Våra riktlinjer som vi en gång i tiden antog och som fortfarande gäller var de som ni ansåg var alldeles för restriktiva, att restriktiviteten hade ökat när vi använde oss av dem. Men vi väntar med spänning på era generösa och trygga riktlinjer och framför att en budget som är anpassad till de riktlinjerna. Vi välkomnar dem.

Anförande nr 164

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! De riktlinjer som nu håller på att arbetas fram kommer att innehålla till exempel valfrihet för boendet, också särskilda boenden inte bara för servicehus, som ni föreslog. De riktlinjerna kommer också att innebära att det kommer att bli en större likställighet över staden. Det var det inte när ni regerade. Då kunde man få väldigt olika hjälp i olika stadsdelar. Vi vill att våra äldre ska behandlas på lika sätt över hela staden.

Anförande nr 165

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker direkt kommentera det här med servicehus. Jag var ordförande i en stadsdel när man lade ned två servicehus. Jag kan se att det föregicks av en enorm diskussion bland de anhöriga och personalen. Vi lägger inte ned någonting utan att ta en diskussion med dem som det faktiskt berör. Det tycker jag är oerhört viktigt i en demokratisk process.

Jag kan också säga att det börjar ge ett bra resultat. Saker och ting tar lång tid. Jag började den diskussionen direkt när jag tillträdde som ordförande i stadsdelsnämnden eftersom vi hade en utredning om de här frågorna. Det har tagit fram till nu. Vi har snart ett helt klart äldreboende färdigbyggt i Sättra, mycket bra som tillgodoser de behov som finns i stadsdelen. Så är det med många av de här frågorna. Det är inte så att vi har varit oengagerade från den nuvarande oppositionen, utan vi har verkligen tagit itu med de här frågorna. Det har varit stora frågor att hantera. Det är först nu som man ser resultatet. Kom ihåg när resultaten kommer att vi vill vara med och faktiskt få ta äran av dem.

Sedan när det gäller hushållsnära tjänster som Per Ankersjö tar upp är det oerhört viktigt att man inte blandar ihop äpplen och päron. Det framgick väldigt klart i alliansens förslag till budget att man genast fick en nedgång hos de grupper som hade fixartjänster. Man avstod från att få en glödlampa iskruvad för 185 kronor. Då håller man i pengarna, för så stor är inte pensionen för de flesta personer.

Jag vill säga till Margareta Björk att vi har finansierat det här. Vi pratar om 4,7 miljoner kronor för att finansiera servicetjänster i form av vaktmästarservice. Vi har dessutom lagt ytterligare pengar till just äldreomsorgen.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation vad gäller fixartjänster. Jag yrkar också på återremittering i förslaget av skrivelsen som rör förenklad biståndsbedömning, eftersom det förslaget inte är besvarat än. Jag hoppas att vi får svaret och att det inte föregås med tystnad.

Anförande nr 166

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag måste fråga dig, Margareta, om du tycker att ni prioriterade äldreomsorgen mellan 2002 och 2006. Ni minskade anslaget med 45 miljoner. Är det en satsning?

Anförande nr 167

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det är väldigt enkelt att leka med siffror på det sättet. Du har också bevisat att du hade ett minskat underlag när det gäller antal boende. Man måste titta på vad siffrorna egentligen står för så att man verkligen ser vad en minskning och en ökning är i det hela.

Anförande nr 168

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det står helt klart att nedläggning och omvandling av servicehus under föregående mandatperiod gick alldeles för snabbt och utan att det togs fram någon behovsanalys eller togs hänsyn till vilka önskemål de äldre har av boende. Det finns utredningar som tydligt visar det och som varit oerhört kritiska till det. Det som var problemet när man tog fram de nya riktlinjerna är, som jag sade tidigare, att under förra mandatperioden var det olika biståndsbedömning i olika stadsdelar. Det var också så att beslutade insatser många gånger inte utfördes. Det såg oerhört olika ut, och det är det vi nu tampas med. Vi vill att det ska bli likställighet över staden och att det ska bli en mycket bättre kvalitetssäkring för våra äldre.

Anförande nr 169

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Självklart ska det vara likställighet över staden, det tycker jag är ingenting som man kan ifrågasätta. Stockholms stad är en väldigt stor stad, och äldreomsorgen har ju inte varit centraliserad så länge jag vet i alla fall utan legat ute i de olika stadsdelarna inom socialtjänsten.

De nya riktlinjer som man tog fram var ett sätt att skapa den här likställigheten över staden.

Anförande nr 170

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är väl bra att man kan ha lite självkritik. Jag vet att det fanns en intern diskussion i de olika partierna i den nuvarande oppositionen om att det fanns en del övrigt att önska när det gäller satsningar på äldreomsorgen. Jag vet att man tyckte att det inte var tillräckligt högt på dagordningen. Därför vill vi nu ha högsta fart naturligtvis i de olika uppdrag som ges till äldreförvaltningen, inte minst när det gäller fixartjänsterna. Det var en av anledningarna till att det gick lite för fort i början. Vi ville sätta i gång så fort som möjligt.

Vi kommer att gå vidare, och vi kommer att beta av det ena efter det andra. Som sagt har vi nu fått siffror på hur många lägenheter redan nu är inflyttningsklara i förhållande till hur många som har fått nej under föregående år. Vi får se vad vi kan göra åt det, men jag hoppas att vi ska kunna utnyttja de lägenheterna framöver.

Anförande nr 171

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag sade aldrig att allting var perfekt i staden. Däremot sade jag att det gjordes väldigt mycket bra, och det ska man inte glömma bort. Som Berit Kruse sade att en riktig bra valfrihet kräver en enorm överkapacitet för att man verkligen ska kunna göra ett val. Då undrar jag var ni tänker avsätta de pengarna i budgeten till de sakerna.

Anförande nr 172

P e r A n k e r s j ö (c): Jag förstår, Margareta Johansson, att du med din ideologi kanske inte ser någon konflikt mellan att kommunen skulle erbjuda en tjänst gratis å ena sidan och att det finns företag som lever på att tillhandahålla samma tjänst å andra sidan. Du tycker inte om privata företag.

Jag och Centerpartiet värnar gärna både äldre och företagare. Därför tänker jag rösta för borgarrådet Samuelssons förslag som innefattar en grundlig utvärdering.

Anförande nr 173

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det kanske inte kan finnas i din föreställningsvärld att det faktiskt finns vänsterpartister som också är egna företagare. Här handlar det om vad det är man köper för tjänster. Vad betalar man för egentligen? Jag tycker att det står väldigt klart i direktiven att man inte ska konkurrera med det privata när det gäller köpet av tjänster som kräver lite mer tid. Men när det handlar om enkla sysslor är det självklart att vi ska ha det som service till våra äldre för att förebygga fallskador etcetera.

Anförande nr 174

S u s a n n a B r o l i n (v): Jag vill säga att det är med en väldigt stor glädje som jag kan se att vi i dag inte bara uppmärksammar de insatser som den förra majoriteten gjorde under förra mandatperioden när det gäller äldreomsorgsfrågorna. Man har tagit till sig behovet av de här fixartjänsterna och tänkt lika, att det här är någonting som måste utvecklas över staden. Jag måste säga att det är väldigt

glädjande också att Enskede-Årsta fick gå som en förebild i den här frågan och har möjligheten att samverka med landstinget.

Men det är några saker som jag hoppas att man vill ta med sig på vägen och som gjorde att det här projektet lyckades så bra som det ändå gjorde. Det var samverkan med landstinget, det förebyggande arbetet måste kommuner och landsting ta tillsammans, och det gjordes inom projektet. Det får vi inte glömma nu och bara göra det till en tjänst man kan köpa.

Till Per Ankersjö vill jag säga att det aldrig varit aktuellt med att det skulle konkurrera med det privata. Det var tydligt i direktiven ändå från start.

Sedan vill jag också säga att en annan sak som gjorde att det blev väldigt bra var att det fanns en finansiering. Den finansieringen fanns, och det tycker jag att man måste ha med sig nu också. Det är därför vi har lagt in tydligt 4,7 miljoner kronor. Men det är två parter som ska samarbeta, och då måste det också vara två parter som är med och betalar. Därför får ni ta samtalet med landstinget nu och se till att de också är med, för jag vet att de var det under förra mandatperioden.

Det är som sagt med stor glädje som vi ser att man har drivit på vidare, och jag hoppas att man driver vidare förebyggande projekt som vi hade, som dagkollo för äldre med mera.

Anförande nr 175

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det var roligt med ett positivt inlägg. Jag vet inte om du kommer ihåg, men Kristdemokraterna lade i de flesta stadsdelsnämnder fram skrivelser som vi kallade "Martin Timell till alla äldre". Det var egentligen den skrivelsen som var upphovet till det som ni i er majoritet kom att kalla vaktmästar-tjänster och som ledde till den här försöksverksamheten och som vi nu glada för att vi är överens som ska fortsätta.

Anförande nr 176

S u s a n n a B r o l i n (v): Det är lite roligt att du tar upp det. Det här hade faktiskt börjat förankras i förvaltningen, och i samarbete med landstinget hade man gjort de här utredningarna. Det nappade ni kristdemokrater på och gjorde en skrivelse. Det var ju kul att vi tillsammans kunde uppmärksamma det. Det var knappast så att ni genomförde det eller att ni kom först på idén.

Anförande nr 177

P e r A n k e r s j ö (c): Man kan inte bara bestämma sig för att det inte konkurrerar med privata företag när man kanske ser till att man samtidigt gör det. Det är därför som vi tycker att det är så viktigt att vi utvärderar det efteråt och ser om det verkligen innebär det eller inte.

Anförande nr 178

S u s a n n a B r o l i n (v): Som sagt var vi väldigt noga redan från början att se till att det inte var det och tala om vilka saker som man inte kunde göra, vilka företag som man inte skulle få sin takkrona polerad av eller fönstret putsat av och så vidare.

Min fråga till dig är snarare följande. Vi garanterade företagen att de inte skulle bli utkonkurrerade på det sättet. Kan du garantera att de äldre som är 65 år får den hjälp de behöver för att inte bryta sina ben?

Anförande nr 179

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Som jag tidigare sade är en punkt för att få de bättre för våra äldre i Stockholm att öka livskvaliteten, satsa på förebyggande arbete och uppsökande arbete. Det här med fixartjänster är ett komplement till stadsdelsnämndernas uppsökande verksamhet. Det tycker jag naturligtvis ska ske i samverkan med landstinget för att få helheten och få det bästa för de äldre. Vi vill satsa på dagkollo och friskvårdscentrum. Det finns mycket man kan göra på det här området.

Det jag frågar mig när det gäller Vänsterpartiet är det här med valfriheten. Ni var ju emot valfriheten inom hemtjänsten, och ni var naturligtvis emot valfriheten inom boendet. Det är svårt för mig att förstå.

Anförande nr 180

S u s a n n a B r o l i n (v): Det är positivt att vi har samsyn i mycket när det gäller det förebyggande arbetet och vill jobba vidare med det. Det tycker jag känns väldigt lovvärt. Det vill jag säga först.

Sedan vill jag säga att valfrihet beror på vad man lägger i orden. Ni har valt att lägga i att det är valfrihet att välja mellan olika företag på Gula sidorna till exempel. Vi har lagt i att valfrihet kan vara att man kan få olika insatser beroende på vilket behov man har. Med det spektrumet tycker jag att vi visade på nya tankegångar under förra mandatperioden, och vi vill fortsätta med det. Det är positivt om vi kan göra det tillsammans.

Anförande nr 181

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det har sagts ganska mycket redan, och det är bara att konstatera att man efter alla dessa år i fullmäktige är med om samma sak vid varje majoritetsskifte. Man är för det som man var emot förr och är mot det som man förr var för.

Det som är riktigt glädjande är att det spelar ingen större roll. Det som spelar roll är det som syns och gör skillnad för enskilda äldre i vardagen. Det som är riktigt bra med det här ärendet, även om vi är oense i delar av det, är den utvärdering som ska göras. Jag tror att ni menar allvar med det. Vi får återkomma för att se hur det blev. Det är det som är det viktiga. Det vill vi alla göra för våra äldre i vår stad.

Jag tror att vi kommer att få se väldigt stora förändringar framöver, och vi är alla är ense om att det ständigt går att verka och göra förbättringar. Likställighet tycker jag är väldigt bra. Vi har brustit i det under många, många år. Vi kan komma till rätta med det bara om vi har tydliga regler och riktlinjer.

Därför skulle jag vilja förtydliga yrkandet. Det återremissyrkande som vi lade i kommunstyrelsen rörde skrivelsen. Den ska vi inte fatta beslut om i dag utan om ärendet om fixartjänsterna. Alltså vill jag ta tillbaka återremissyrkandet i den delen. Det känns väldigt enkelt att göra det därför att riktlinjeärendet ska tas i äldrenämnden om två veckor, sedan kommer det upp och förhoppningsvis går ut på remiss till stadsdelarna så att alla kan yttra sig. Jag lovar att vi kommer att återkomma med vårt förslag om att alla över 75 år ska få två timmars hemtjänst i veckan med förenklad biståndsbedömning.

Det handlar just om det som alla tar upp: Äldreombudsmannen, det som kommer upp i äldreinspektörernas rapporter, det som revisorerna tar upp och det som våra personalgrupper möter ute i vardagen, inte minst KPR själva. Det finns mängder med brister, oavsett vem som styr denna stad. Det gäller bara att man som styrande tar ansvaret och rätta till sådant som inte är fullt tillfredsställande eller fungerar. Då måste man vara lyhörd. Jag har sagt förut att den här salen inte är ett bra forum att föra en konstruktiv diskussion och debatt. Men det gäller att vi är ute allihop, vi som faktiskt brinner för Stockholm och värnar om de äldre. Även om orden här är väldigt hårda i den debatten vet vi innerst inne är vi inte det. Ibland tar man till ord som man kanske inte har full täckning för, om jag säger så.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen. Jag ser fram mot kommande debatter om de riktiga riktlinjerna, som hade kunnat gälla redan nu, eftersom de återremitterades. Men nu är det ett par veckor kvar, det ser vi fram emot.

Anförande nr 182

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag hoppas att jag av dig kan få svar, Leif, vad gäller finansieringen av de nya riktlinjerna, trygghetslarm och allt som ni hade i ert förslag till riktlinjer. Det skulle kosta enligt SLK 76 miljoner mera. Ni har anslagit 46,4 miljoner i årets budget. Hur tänker ni finansiera det? Det skulle vi gärna vilja veta.

Anförande nr 183

L e i f R ö n n g r e n (s): Vi har anslagit i förhållande till förra året mer än 80 miljoner kronor extra. De pengar som du tar upp är de extra utöver det som ni har satsat. Vi gjorde nämligen så att när vi gick ut i valrörelse räknade vi på vad vallöften skulle kosta. Det handlade om matlådan, hemlagat eller inte, hemtjänsten, fixartjänsterna, valfrihet i boendet och allt det som kommer i det riktlinjeärende som ni återremitterade och som kommer upp till beslut. Det är finansierat. På det fullföljde den nuvarande regeringen också satsningen i de delar som handlar om förebyggande arbete, kosten och annat när staden fick 83 miljoner kronor och landstinget lika mycket. Jag tror att vi kan göra mycket mer för de pengarna också. Vi har inte tecknat in alla de pengarna.

Nu pågår mycket arbete för att hitta samverkansformer och använda de pengarna. Men vi har finansierat alla våra förslag. Det är inget som helst bekymmer för vår del i alla fall.

Anförande nr 184

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det som du aldrig säger när du pratar om förenklad biståndsbedömning är att det ska vara gängse hemtjänsttaxa om det skulle bli ett sådant beslut. Det tycker vi också är viktigt. Det är någonting som ni har tagit upp att de äldre inte skulle ha råd att betala. Vi måste också diskutera vad som ska ingå och vad som ska kunna erbjudas enligt förenklad biståndsbedömning och jämföra det i sådant fall med eventuellt skattesubventionerade hushållsnära tjänster. De två ärendena måste gå hand i hand.

Anförande nr 185

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi var väldigt tydliga i valrörelsen och berättade att det skulle vara den gängse hemtjänsttaxan som skulle gälla. Men vad det handlar om är en valfrihetsreform där vi överlåter till de äldre att avgöra i vardagen vad som behöver göras för stunden. Det har gått alldeles för långt i regleringen med biståndsbedömningarna, där vi inte gör så att personalen kan använda sin erfarenhet och sin kompetens eller yrkeserfarenhet för stunden, utan det är biståndsbesluten som gäller. Sedan kan det vara en helt annan situation när man kommer in i bostaden. Det är det vi vill komma åt genom att flytta över makten till de enskilda äldre att själva avgöra. Vi tänkte att det också skulle omfattas av den taxa som redan i dag finns.

Det är faktiskt en reell valfrihetsreform som vi vill införa. Jag ser fram emot den diskussionen. Ni har pratat väldigt mycket om valfrihet på er kant. Det gäller att fylla den med innehåll så att det gör skillnad för de personer som det handlar om. Era reformer skjuter ibland lite över målet.

Anförande nr 186

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag tycker, Leif, att det är bra att du är positiv till fixartjänsterna. Det är någonting som vi alla vill här i salen. Som du säger är det viktigt att göra förbättringar och att när det uppstår brister ska de direkt åtgärdas. Det har naturligtvis varit lite problem med det tidigare. Vi vill införa ordentliga kvalitetssäkringssystem i staden, enhetliga sådana system, för att brister, så fort de upptäcks, ska kunna åtgärdas.

Precis som du sade kommer vi att ha en utvärdering, uppföljning och analys av fixartjänsterna. Sedan får vi se om det behövs några justeringar där.

När det gäller en valfrihetsreform vill jag säga och undrar: Kommer ni att gå med på vår valfrihet för de äldre i fråga om boende? Det är verkligen en stor valfrihetsreform som vi nu håller på att arbeta fram. Det är en reform som skulle betyda oerhört mycket för våra äldre. Vi vet att många av dem har suttit i stadsdelsarrest i de olika stadsdelarna under den tid då ni satt i majoritet. Gå med på den valfrihetsreformen, den behövs.

Anförande nr 187

L e i f R ö n n g r e n (s): Vi har också varit för de här fixartjänsterna hela tiden. Sedan kan man alltid diskutera vilket regelverk som ska gälla. Nu har ni bestämt er för 75 år. Det är upp till er att gå upp och berätta för dem som har varit 65 och 67 som nu inte får den hjälpen gratis i och med fixarna inte omfattas av den åldersgruppen. Det blir ett bekymmer som ni får lösa och ta den debatten. Vi ser att det fanns fördelar med att ha den på det sätt som det har varit i försöksverksamheten.

Det finns mycket att diskutera när det gäller äldrefrågorna och valfrihet. Som jag sade förut handlar det om att fylla den med innehåll. Jag är inte alldeles övertygad om att vi kommer att bli ense i alla de frågor som vi kommer att ta ställning till framöver. Men fortsätter ni som ni hittills har gjort och fullföljer den politik som inte bara vi har jobbat med under förra mandatperioden utan ni under förrförra och vi under dessförinnan blir det nog bra för stockholmarna, även de äldre inom en snar framtid. Politik tar lite tid ibland. Ibland är det formaliteter, men vi vill samma sak i alla fall.

Anförande nr 188

E i v o r K a r l s s o n (mp): Jag vill med anledning av Socialdemokraternas förslag dra tillbaka återremissförslaget. Vi återkommer senare.

§ 25 Motion om användning av diskrimineringskontroller för att främja Stockholms arbete avseende jämlikhet med hänsyn till kön, etnicitet, religion, funktionshinder, sexuell läggning och ålder (utl. 2007:58)

Anförande nr 189

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag har några tecknade bilder med mig som jag ville visa, men jag kanske kan berätta om dem i stället. Det är en ung svart pojke som går bredvid sin pappa, håller honom i handen och säger: Pappa, hur får man jobb? Ja, man utbildar sig, flyttar utomlands och hoppas att bli importerad tillbaka till Sverige, svarar pappan.

Det finns en annan bild, en ung svensk kille med en invandrarkompis. Jaha, du kom in på krogen i går kväll. Javisst, de behövde extra folk i köket.

Sedan en sista bild visar en ung kvinna med sjal som säger till sin arbetsgivare: Jag vill ha samma lön som mina svenska arbetskamrater. Hon får som svar: Männen eller kvinnorna?

Det här är tänkt som en inramning till varför vi har föreslagit att vi ska använda diskrimineringskontroller för att testa våra egna löften. Vi går ut och ställer krav på att andra inte ska diskriminera, har jag hört i alla fall. Men vi kanske borde vara mycket bra i vår egen verksamhet. Vad har vi gjort för att inte diskriminera som arbetsgivare? Vad är det som vi har gjort för att inte diskriminera som serviceorgan? Det är jättetrevligt att politiker numera pratar mer om diskriminering. Problemet är att det alltför ofta bara är prat.

En anledning till att de inte vill göra någonting är att i den situation då man bestämmer sig för att agera mot diskriminering måste man agera mot sina kompisar, mot arbetsgivare, mot fackföreningar, mot tjänstemännen. Det är så när människor som har makten måste agera. Det är därför som de väljer att säga nej till diskrimineringskontroller. Då avslöjar vi ett problem som vi säger att vi verkligen vill göra någonting åt. Det är just därför. Vi borde någon gång ställa krav även på dem som har makten i samhället. Diskrimineringskontroller är ett sätt att göra det på.

Anförande nr 190

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Under förra mandatperioden förde vår majoritet en väldigt aktiv politik mot diskriminering. Vi tog fram antidiskrimineringsklausulen, som ni tyvärr avskaffade. Vi utvidgade jämställdhets- och mångfaldsplanerna. Vi testade sprintmodellen, som var en modell för att få till stånd en rättvis anställningspolitik i staden just för att vi inte skulle vara diskriminerande när vi anställde.

Men vi i Vänsterpartiet tycker att man ska pröva alla metoder, alla möjliga metoder som finns för att minska den diskriminering som vi alla vet faktiskt förekommer. Därför tycker vi att förslaget om diskrimineringskontroller är värt att prövas som ett led i alla andra förslag som läggs fram inom det här området. Det finns bara en sak

där vi skiljer oss från Pauls motion, och det är att vi tycker att de här kontrollerna ska skötas av en utomstående aktör. Man ska alltså inte kontrollera sig själv.

Vi tillstyrker motionen och tycker att det är ett väldigt bra förslag. Vi vill att vi i staden snarast ska inleda det här arbetet och anlita en fristående utvärderare.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 191

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag vill bara säga att jag är helt överens med Vänsterpartiet. Jag förväntar mig inte att stadsledningskontoret ska ha kompetensen för att genomdriva diskriminerings tester. Man ska naturligtvis anlita utomstående.

Anförande nr 192

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att den här salen talar sitt tydliga språk om på vilken nivå man vill ha i integrationsarbetet. Föredragande borgarrådet, som i det här fallet är finansborgarrådet, lyser med sin frånvaro. Inte ens integrationsborgarrådet är på plats. Då är min misstanke att ambitionen inte är alltför hög. Den har inte varit hög över huvud taget hittills under mandatperioden. Den valda församlingen som har övergripande samordningsansvar för integrationsfrågorna i Stockholm har inte haft ett enda sammanträde hittills. Nu har vi fått en kallelse åtminstone till ett möte i maj. Men det har gått ett halvår.

Denna motion är ett exempel på frågor som borde ha hanterats utav integrationsberedningen. Det enda som majoriteten hittills har gjort är att man har påbörjat en gigantisk utförsäljning av allmännyttans bostäder och använder detta som täckmantel för integration. Jag minns så väl Vasaparksduellen i valrörelsen. Finansborgarrådet sade bland annat följande: Om man får friköpa sin bostad blir man svensk.

Jag kan för min del säga att jag inte är svensk ens efter 30 år i det här landet, och det är inget fel med det. Jag trivs med att jag inte är det.

Vi anser givetvis att staden ska använda de metoder som vi har provat hittills. Sprintmodellen när det gäller den egna rekryteringen är ett alldeles utmärkt beprövat verktyg. Det finns mångfald inom vår egen organisation, men ju högre vi klättrar upp i hierarkin, desto glesare är det med människor med annan bakgrund än svensk. Därför är det viktigt att vi inte enbart arbetar mot diskriminering utan även bedriver ett aktivt mångfaldsarbete och att gör det på alla nivåer i vår egen organisation.

Vi anser därför att tanken med diskrimineringskontroller är god och kan användas tillsammans med en rekryteringsmodell. Stadens antidiskrimineringsarbete måste även framdeles också ske genom skärpta krav på tillståndsgivning och antidiskrimineringsklausuler i upphandlingar. Men det har ni lyckats att ta bort. Givetvis kan vi aldrig acceptera hanterandet av det.

En summering av mandatperiodens integrationsarbete hittills blir väldigt kort: utförsäljning av bostäder, borttagande av de vapen som vi kan använda mot

diskriminering. Jag kan inte för min själ påstå att detta är vare sig integrations- eller antidiskrimineringsarbete.

Anförande nr 193

D i k r a n D i s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Diskrimineringen i arbetslivet är ett allvarligt problem för oss nya svenskar. Det är faktiskt mest vi som blir drabbade. Det är också Stockholms stads skyldighet att med kraft bekämpa diskrimineringen inom dess område.

Jag upplever i allmänhet att respekten för människovärdet i vårt samhälle minskar. Det drabbar väldigt många människor. Människor värderas olika och behandlas godtyckligt, det gäller också anställningar.

Jag tycker att motionären Paul Lappalainenens kamp mot diskriminering förtjänar stort beröm. Jag förstår hans avsikter helt, ingen tvekan om att han har goda avsikter. Men det är också viktigt att vi bekämpar diskrimineringen med lagliga medel. Det säger alla remissinstanserna. Där anser man att diskrimineringskontroller inte är i harmoni med lagstiftningen.

Det är som sagt ingen tvekan om att diskriminering förekommer. Vi vet det, vi har erfarenhet av det. Egentligen är det värt att pröva nya metoder. Men dessa måste ändå vara lagliga. Kanske är det någon annan metod som vi bör anstränga oss för att få fram. Detta är klart ett stort samhällsproblem som vi måste bekämpa. Men förslaget i nuvarande form anser jag inte kan vi gå med på grund av det som jag sagt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 194

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det intressanta är att man tar upp någonting som jag inte har föreslagit. Jag har inte föreslagit att det här ska användas i någon rättslig instans. Innan diskrimineringslagen kom skulle det ha varit tillåtet att kolla diskriminering av blåögda? Om vi får en lagstiftning mot diskriminering av blåögda då får vi inte göra någonting? Vi får inte testa huruvida vi har en verklig likabehandling i staden. Den här brottsprovokationsdiskussionen hittar man inte bland remisserna. Man hittar en väldigt märklig mening som Kristina Axén Olin har skrivit.

Anförande nr 195

Borgarrådet L i v h (v): Jag tycker, Dikran, att det är väldigt bra att du säger att man ska använda alla medel för att minska diskrimineringen. Därför är det jättetråkigt att du sitter i en majoritet som tog bort antidiskrimineringsklausulerna. Det skulle nog du se till att de fanns kvar om du verkligen menar allvar med det.

Det är här förslaget om diskrimineringskontroller är något att pröva. Då undersöker man lagligheten i det. Om du tycker att man ska pröva alla medel borde du faktiskt vara positiv till att man testar gränserna för vad som är möjligt att göra inom diskrimineringsområdet.

Anförande nr 196

D i k r a n D i s o n (kd): Vi ska naturligtvis ersätta diskrimineringsklausulerna med någonting annat. Det som var förut var en papperstiger, det hade inte så mycket verkan i det verkliga livet. Det finns en lag som förbjuder diskriminering. Men de antidiskrimineringsklausuler som staden hade var verkningslösa. De hade inte så mycket kraft, de kunde inte bita. Därför vill vi ersätta med någonting mycket bättre.

Man kan ha delade meningar om att klausulerna kanske skulle ha varit kvar. Men de var egentligen inte så mycket att ha.

Anförande nr 197

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag förutsätter att alla som är i den här salen hatar och avskyr diskriminering. Sedan beror det på hur man ska angripa den diskriminering som finns. Att det finns kan vi tyvärr vara alldeles eniga om.

Det handlar inte bara om diskriminering på grund av etnisk bakgrund. Det finns också åldersdiskriminering, diskriminering mot funktionshindrade, på grund av sexuell läggning. Det är många fajter vi måste ta för att komma till rätta med det här.

Jag vill ta upp det här med antidiskrimineringsklausulen. Det har tydligt sagts att vi håller på att arbeta fram en ny klausul. Om den inte ser ut precis som den som Paul Lappalainen förespråkade förra gången vet du att vi är angelägna om att det ska vara ett rättssäkert system. Det är vad det handlar om, inte om att det ska bli mer diskriminering.

Det som verkligen ger resultat är att man är vaksam och uppmärksam och lär sig och kan mer ute på våra förvaltningar. Det är där som ofta anställningarna sker. Det gäller att man kan och gör utvärderingar. Det är till och med så att i Rinkebys stadsdelsförvaltning är man tveksam till att införa de kontroller som du vill införa. Det betyder inte att man inte gillar frågan.

Sedan tycker jag att du är lite arrogant när du säger att ”om man som makthavare vill göra något”. Det vill man egentligen inte göra, för då måste man agera mot sina kompisar. Men då förutsätter du att makthavare inte har kompisar som blir diskriminerade. Det kan makthavare också ha. Man kan känna det ända in i märgen. Jag tror inte att det är rätt system.

Det här med brottsprovokation ligger snubblande nära här. Jag tycker att en så allvarlig fråga måste man ta på allra största allvar. Det gäller att ständigt diskutera frågan ute. Vi är en av de största arbetsgivarna i Sverige. Det är ute på fältet som diskussionen och utvärderingarna måste finnas hela tiden.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 198

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag tycker i och för sig att det är jättetrevligt att alla är mot diskriminering. Jag tycker att det är jättetrevligt att alla är snälla mot

barn. Jag tycker att mycket är jättetrevligt. Vad jag blir trött på, och det kan kallas arrogans, är när jag ser politiker som har makt att göra någonting åt diskriminering avstår. De kan komma i denna sal och i många andra sammanhang och säga: Jag förstår verkligen det här med diskriminering. Samtidigt vänder de sig om och säger: Vi ska inte göra någonting, men vi tycker att det är förfärligt. Det är då jag får problem.

Anförande nr 199

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Men, Paul Lappalainen, du tycker att allt som du själv inte har föreslagit är dåligt. Det ska vara på dina villkor, annars är det inte rätt.

Jag skulle vilja säga så här: Både du och andra har sagt att under förra mandatperioden infördes en massa saker. Ja, men minskade diskrimineringen då?

Anförande nr 200

Borgarrådet L i v h (v): Jag tycker att det är väldigt fascinerande när jag hör majoriteten. Vi införde antidiskrimineringsklausuler som faktiskt var Europas tuffaste. De var väl förankrade. Då säger att Dikran Dison att ni ska ersätta dem med något bättre. Det ska bli väldigt intressant att se. Ni avskaffar en klausul som faktiskt var en av de tuffaste som har tagits fram och att ni ska införa något bättre. Det ska bli väldigt kul att se det förslaget.

Sedan säger ni: Vi måste ut och prata på fältet. Att prata är jättebra, men du kan aldrig få bort diskriminering om du inte har ordentliga åtgärder mot det. Diskrimineringskontroller kan vara en åtgärd, antidiskrimineringsklausuler är en annan åtgärd. Det vi gjorde i det så kallade sprintprojektet var att vi försökte testa och testade rekryteringsförfarandet för att få bort diskriminering vid anställningsförfarande. Jag undrar hur ni, Ann-Katrin och andra borgerliga, tänker gå vidare med det. Det var ett väldigt konkret projekt. Det gäller inte bara att prata på fältet, det gäller att tillämpa de nya metoder som vi började ta fram.

Anförande nr 201

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Du låter som om det inte fanns någon diskrimineringsklausul innan, men det fanns faktiskt en klausul innan. Sedan införde ni en ny. Det var inte något nytt begrepp så att säga. Ni har inte fortfarande inte svarat på min fråga om diskrimineringen minskade under förra mandatperioden. Det gjorde den inte. Den ökade i Stockholm.

Anförande nr 202

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är alltid svårt att säga exakt vad som är mer diskriminering. Men om man avskaffar det enda verktyg man har då kan jag garantera att absolut ingenting kommer att hända. Jag har ingenting mot att diskutera med vem som helst angående vettiga åtgärder mot diskriminering. Blev det över huvud taget något meningsfullt med anledning av den klausul som du nämnde? Jag diskuterade den med Hardy Hedman. Det var inte på grund av ditt parti eller någon

annans. Det var därför att han hade viss etik, och vi insåg problemet och bestämde oss för att bli av med det.

Jag hör inte från den här sidan av salen någon ansats till en seriös diskussion över huvud taget. Vad jag hör är att ni ska utbilda människor. Bland annat kan man se den intressanta formuleringen om brottsprovokation. De diskrimineringskontroller som föreslås i motionen riskerar att i praktiken tangera gränsen för brottsprovokation.

Jag har föreslagit det här för att kontrollera hur vi agerar i våra vardagliga arbeten, inte för att lagen ska tillämpas över huvud taget, även om det är fullt lagligt. Ni kommer ihåg hur det var förra året. Unga juriststudenter hade studerat krograsism i Stockholm, Göteborg och Malmö och gick ut och prövade, gjorde *situation testing*. Det har lett till fem skadeståndsdomar med anledning av diskriminering. Konstigt nog har de inte slängts ut av domstolarna.

För det första är det fel att säga att jag föreslår brottsprovokation över huvud taget. För det andra är det fråga om hur den metoden tillämpas.

Anförande nr 203

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag tycker fortfarande att det skulle vara jätteintressant att höra om du bedömer att diskrimineringen ökade eller minskade under förra mandatperioden när ni gjorde era, som du tycker, succéartade framställningar.

Jag skulle vilja understryka att jag tycker att det är alldeles utmärkt om juriststuderande testar det här med krogköer eller om tidningar testar diskriminering. Men jag tycker att det är en helt annan sak om vi inför det i staden som ett sätt att arbeta.

Anförande nr 204

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag försökte ge ett rimligt svar, men jag kan ge ett sådant här svar också: Jag kan inte säga säkert om diskrimineringen minskade. Däremot vet jag att åtminstone en förlikning har åstadkommits just på grund av att klausulen hade införts. Jag vet också, en tjänsteman i Botkyrka berättade det för mig, att ett statligt företag som hade den klausulen började man ringa honom. De hade kommit på att den här klausulen fanns, och de kanske måste anställa en och annan människa, en invandrare, som bor i den här staden. Viss effekt fick det alltså.

Anförande nr 205

D a n i e l S o m o s (m): Jag håller med om att det är tragiskt att det kommer välutbildade människor till Sverige och inte får något annat jobb än att köra taxi. Efter några år bestämmer de sig att flytta till USA eller Storbritannien och där får ett välbetalt jobb. Det jag inte förstår i Lappalainens förslag är hans radikala angrepp att vi ska utreda det här. Det är faktiskt det tamaste förslaget för att lösa diskrimineringsproblemet jag hört på mycket länge.

Vi vet att det förekommer diskriminering på flera plan. Den är till exempel inskriven i de flesta avtal som facken skriver där man har olika minimilöner för människor i

olika åldrar och sist in, först ut. Det är en typ av åldersdiskriminering. Det finns många olika typer av diskriminering. Det radikala förslag som här lanseras är att vi ska analysera det här. Det är väldigt typiskt politikeraktigt, tycker jag.

Det finns otroligt mycket forskning på det här området som visar att diskriminering förekommer i huvudsak därför att risken att anställa är alldeles för stor i Sverige. Låt oss lägga fram förslag som gör det enklare och bättre att anställa så att fler kan få jobb på ett enklare sätt. Det är uppenbart varför de här människorna får jobb i andra länder men inte i Sverige.

Jag tycker att det är lite av ett hån att tro att vi här inne genom analyser eller att politiken över huvud taget kommer att råda bot på detta problem efter miljonprogram och en havererad flyktingmottagning. Det är vi som har skapat problemet. Låt oss nu ta bort alla de hinder och alla de problem som finns att anställa folk, de lagar som har stiftats som gör det nästan omöjligt för invandrare och unga att få jobb i Sverige. Det är det som är problemet. Det är det som skapar segregationen.

Jag vet inte vad som är poängen med att vi ska analysera det här. Vi vet att det förekommer. Åtgärda det i stället!

Anförande nr 206

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är fantastiskt att man kan få lagen om anställningsskydd till att vara diskriminering! Det är så himla typiskt för den där sidan. Det finns givetvis lagar mot diskriminering. Det finns flera lagar som betecknas som arbetsrättslagar. Men diskriminering sker även på andra ställen än på arbetsplatserna. Det borde du väl ändå förstå.

Anförande nr 207

D a n i e l S o m o s (m): Ordförande, fullmäktige! Det sker på andra ställen än arbetsplatser, men arbetsplatserna är de platser där man spenderar mest tid. Det är därför mycket av värderingar utgår därifrån. När jag jobbade på 7 Eleven som 17-åring och frågade om jag inte kan ha samma lön som den som är 18, så sade man nej, enligt avtalet har du en minimilön som är lägre än för en 18-åring. På vilket sätt är inte det åldersdiskriminering?

Anförande nr 208

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är väldigt kul att höra lite uppläxning med exempel från USA, Kanada, kanske Storbritannien. Det som dessa länder har gemensamt är att de har länge haft ett arbete mot diskriminering. Så enkelt är det. Diskriminering kostar i dessa länder. Det är inte fråga om att utarma arbetskraften. Kanada är det land som OECD säger är bäst på att få in invandrare på arbetsmarknaden. Där sitter de inte och pratar om att nyckeln till integration är att få arbete. Där säger de klart och tydligt: lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Det är nyckeln till integration.

När ska vi lära oss detta?

Anförande nr 209

D a n i e l S o m o s (m): Det som Kanada, USA och Storbritannien har gemensamt är att när människor kommer dit är inte det första som händer är att de blir inslussade i ett gigantiskt betongblock och får ett bidrag uppkört i handen. Det är det som är skillnaden. De börjar jobba direkt.

Anförande nr 210

Borgarrådet L i v h (v): Nej, det gör de inte. Jag känner politiska flyktingar som kom till Spanien efter diktatur i Latinamerika. Det föstes banne mig inte i något betongblock. De hade inte ens pengar till mat. Att förhärliga den delen av världen och den flyktingpolitiken tycker jag är fullständigt makabert.

Det jag ville säga: Nej, vi kan inte i den här salen stoppa all diskriminering i det privata näringslivet. Men vi ska, banne mig, göra det som vi som politiker i den här salen, i den här kommunen, kan göra. Det ska vi göra. Vad kan vi göra? Jo, vi kan ställa hårda krav på de företag som ska handla med vår stad. Det gjorde vi genom våra antidiskrimineringsklausuler. Så tar ni bort dem!

Man kan se till att vi har ett anställningsförfarande som inte diskriminerar. Det började vi med det med sprintprojektet. Fortsätter ni med det? Nej. Man kan pröva diskrimineringskontroller som vi har diskuterat i dag. Vill ni det? Nej. Men gör det som vi som politiker kan göra i den här staden i stället för att prata om vad man kanske gör i USA!

Anförande nr 211

Z a i d a C a t a l á n (mp): Jag läste vad finansborgarrådet skrev som kommentar till Pauls motion. Jag reagerade på precis samma sak som har gjordes, att man tar upp brottsprovokation. Jag är jurist och ganska medveten om att brottsprovokation innebär att till exempel en polis nästan begår ett brott för att provocera fram ett annat brott. Om en invandrare kommer på en anställningsintervju och får reda på att han eller hon inte är önskvärd och går på flera och märker att det har att göra med det ”konstiga” namnet eller mörkare utseende säger det sig självt att det inte är brottsprovokation.

Den bortförklaringen låter som en absurditet. Vi behöver verktyg, vi behöver åtgärder för att komma åt diskrimineringen. Därför förvånar det mig att ni inte vill göra någonting. Det pratas om utbildning, om att vi ska se vad som kommer för förslag i framtiden. Men vad händer egentligen? Precis som sagts innan är antidiskrimineringsklausulen borta. Det här förslaget om än enkel *situation testing* nej, det duger inte. Vad är det som duger? Jo, kartlägga lite hedersvåld, vi ska snacka och se vad som kommer i framtiden.

Vi måste blottlägga den diskriminering som finns i Stockholm i dag och sedan åtgärda den med kraftfulla verktyg. Men det är helt uppenbart att den borgerliga majoriteten inte vill göra vare sig det ena eller det andra. Det är tragiskt.

Anförande nr 212

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Ju mer jag har tänkt på det, desto mer har jag förstått att vi i denna sal har rätt till någon sorts anständig underlag. Med tanke på att det juridiska underlaget i det här ärendet helt enkelt inte räcker föreslår jag att ärendet återremitteras för en grundlig undersökning om just huruvida det som jag har föreslagit i motionen, inte någonting annat, det som jag har föreslagit är lagligt eller inte. Det borde vi kunna klara av.

Dessutom vill jag ta upp någonting som Daniel Samos påpekade. Det är någonting man gör gång på gång i Sverige. Vi säger: Vi är mot diskriminering, vi behöver inte undersöka det. Vi ska komma åt det genom att fler kommer i jobb. Om alla invandrare får städjobb har det ingenting att göra med diskriminering. Jag kan säga det tusentals gånger, och det verkar inte gå hem.

Diskriminering är inte en fråga om sysselsättning. Det är viktigt att människor inte diskrimineras på arbetsmarknaden. Men att skapa arbeten är någonting annat.

Anförande nr 213

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att en del här är lite för unga för att egentligen förstå hur det fungerar på arbetsmarknaden. Jag jobbar dagligen med just de arbetsmarknadslagar som vi har på diskrimineringsområdet. Jag kan som facklig företrädare se när jag löneförhandlar att på den här arbetsplatsen förekommer det lönediskriminering av olika anledningar. Men det handlar om så mycket annat när det gäller att arbeta mot diskriminering.

Jag tycker att majoriteten har handlagt det här väldigt slarvigt den här gången. Ingen av borgarråden borgarråden, finansborgarrådet och integrationsborgarrådet, som egentligen ska ansvara för frågan – jag har inte förstått varför ärendet ligger på finansborgarrådets bord – finns på plats i kväll. Det är tecken på någonting, man värdesätter inte de här frågorna tillräckligt mycket. Man har inte heller värdesatt arbetet med att ha en integrationsberedning. Vi har beslutat att vi ska ha en integrationsberedning som inte har kunnat fungera och inte kunnat diskutera till exempel den här motionen. Det finns ytterligare saker i svaret som borde undersökas.

Jag gör det som föregående talare borde ha gjort och yrkar på återremiss.

Anförande nr 214

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Jag vill bara göra ett klarläggande på grund av att dessa båda borgarråd inte är på plats. Det handlar inte om att de inte vill debattera ärendet. Likaväl som andra ledamöter ibland får bli kvittade har de här borgarråden haft fullt legitima skäl att få bli kvittade. De har varit här från början av kvällen men har haft anledning att nu inte vara kvar. Det har inte någonting att göra med att vi skulle diskutera det här ärendet.

Anförande nr 215

Borgarrådet L i v h (v): Det är säkert rätt, Berthold, men det är mycket ovanligt att man kvittar ut sig när ens egna ärenden står på dagordningen.

Jag begärde egentligen ordet för att vi från Vänsterpartiet vill stödja återremissyrkandet.

§ 26 Motion om rum för barn i Stockholms stadsplanering (utl. 2007:59)

Anförande nr 216

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Barn och ungdomar måste få påverka sin uppväxt- och livsmiljö. Vi vuxna tänker inte alltid som barnen och ungdomarna, och vi bör inte alltid göra oss till tolk för dem utan lyssna på deras åsikter. Vi miljöpartister tror på barnen och på framtiden. Barn leker ofta inte på de iordninggjorda gummiasfaltsytorna eller cementplattorna. De leker i geggpölen på bergkullen eller i buskarna vid sidan av den iordninggjorda lekplatsen och överger snabbt de byggda klätterredskapen.

Jag vill att vi släpper in barnen och ungdomarna i planeringen. Det handlar om att vi måste bli mycket mer demokratiska och lyhörda i planprocessen, speciellt när det gäller områden där barn och ungdomar vistas mycket. Men det går tvärtom utför för Stockholm i vissa hänseenden. Stockholm halkar efter i miljöarbetet internationellt och i svenskt hänseende. Det drabbar barnen hårdast.

Något som oroar mig oerhört är att det blir allt mindre utrymme för demokrati när det gäller planprocessen i Stockholm. Det finns i dag en cynism kontra medborgarna, och det är så oerhört bråttom hela tiden. Glöm då att barnens röster får möjlighet att höras. Förvaltningarna är hårt pressade av de borgerliga partiernas nedskärningar och orkar inte stå emot exploatörerna. Risken är att vi bygger mycket tråkiga livsmiljöer och dessutom förstör befintliga goda livsmiljöer.

Min motion bottnar i barnkonventionen och alla människors möjlighet till inflytande, oavsett ålder. PBL gör ingen skillnad mellan barn och vuxen, men vi måste ge barn och ungdomar rätt redskap för att de ska kunna uttrycka sin åsikt. Barn kan inte skriva en inläga. Men med en engångskamera kan de fotografera miljöerna som de leker i och gillar. De kan bygga en modell av en park eller ett hus. De kan rita och måla. Jag har i motionen givit en mängd konkreta exempel på vad man kan göra, som till exempel barnkonsekvensanalyser vid alla beslut där barns miljöer påverkas.

När det gäller skolor, skolgårdar och förskolor borde det vara självklart att höra vad barnen tycker. Barnchecklistor används till exempel i Skåne län. Lund använder sådana. Det är alltså enkla frågor som man ställer sig när man gör planerna. Uppföljning och utvärdering av planarbete utifrån barnkonventionen är vi jättedåliga på. Utökat samarbete över nämndgränser, hårda nämnder och mjuka nämnder, att bry sig om vad stadsdelarna, som har kompetens på sitt område, säger. Man tar väldigt lite hänsyn till detta i dag, anser jag. Framtagande av åldersindelad statistik i kombination med geografisk bestämning, till exempel Barns tillgång på lekområden, som miljöförvaltningen har tagit fram. Den är väldigt bra. Den måste användas i planeringen. De äldsta och de yngsta behöver den nära grönskan mellan husen. Den bygger vi bort i stor utsträckning utan att fråga barnen och ungdomarna.

Jag skulle vilja ha en barnplan som underlag i översiktsplanen. Det tycker jag vore väldigt bra. Det är charmen som är mycket av Stockholms största attraktionskraft, tycker jag. En barnvänlig stad är charmig. Jag tror att en barnvänlig stad är en bra stad för alla människor. Jag ville få fram en handlingsplan för hur vi kan stärka de

ynGRES perspektiv i planeringen, men jag fick ett jaha, en tummetott till svar. Jag är lätt besviken. Barn och ungdomar ska självfallet ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar delta i utformningen av sin hembygd. Det är deras framtida stad vi planerar. Vi måste låta dem komma till tals.

Bifall till motionen!

Anförande nr 217

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! I takt med att högeralliansen privatiserar, säljer ut och konkurrensutsätter i en rasande fart krymper också det offentliga rummet för barn och ungdomar. Det blir konsekvensen av att man säljer stadens egendom. Konsekvensen av att mark, fastigheter och bostadshus säljs ut blir att det blir mindre plats för barn. Så enkelt är det tyvärr.

När Vänsterpartiet satt vid makten förra mandatperioden var vi benhårda när idrottsplatser, parker eller lektyor var aktuella för exploatering. Vi var tydliga med våra krav på att en fullgod kompensation skulle utgå. Jag hoppas att den policy som vi hade under förra mandatperioden följs, att man tar hänsyn till barns och ungdomars lekplatser och ytor för spontan idrott och även i fortsättningen hanterar dem väldigt varsamt och inte exploaterar till förmån för annat byggande.

Anförande nr 218

T o m a s R u d i n (s): Ordförande! Den här motionen borde bifallas, anser vi. Det gör vi utifrån att barn också är människor, fast små. Barn har ofta synpunkter som är väldigt kloka. Men vi vuxna har en tendens att sluta lyssna på barn bara för att vi har blivit något större. Barn har ett annat perspektiv på saker och ting än vad vi vuxna har. Många gånger klär de av oss alldeles avväpnande, som när ett litet barn frågar: Varför är det så? Varför är det så? Ofta blir man svarslös därför att frågorna är så väsentliga att man egentligen undrar själv varför det har blivit på det ena eller andra sättet.

Den här motionen lyfter in barnens perspektiv i det vi är duktiga på när vi är vuxna, nämligen att planera saker och ting. Vi skulle alltså använda all den kunskap som vi har fått som vuxna och också släppa in barnen. Det är en ganska smart idé om man tänker sig att man skulle vilja göra Stockholm lite bättre för barnen. Men jag tror också att det är en ganska smart idé om man vill göra Stockholm lite bättre för oss allihop. Barn har oftast perspektivet att livet ska vara kul. När vi blir vuxna får vi någon konstig åsikt att livet inte ska vara kul, åtminstone ska det inte vara fullt så kul att man har kul hela tiden. Men när barn är med blir det faktiskt ganska kul. Jag ska ta några exempel.

Jag lärde mig någonting ute i Sköndal, där jag bor, när barnen fick vara med och åter bygga upp ett av Stockholms första, om det inte är det första, i alla fall ett av få arboretum. Det är åtminstone det enda arboretum som har öppnats den senaste mandatperioden. Det här är egentligen en trädutställning, om jag ska översätta det till modernt språk, där man kan gå runt och titta på träd. Den har utformats tillsammans med barnen, och olika perspektiv har lagts på hur det ska utformas. Det har gjort att det har blivit mycket roligare att vistas i denna stadsdel.

Samtidigt byggdes en stor idrottshall vid Sköndalsskolan. Vi lade ned 40 miljoner kronor på att bygga en gigantisk anläggning. När jag var där strax före premiären och vi skulle öppna hallen frågade jag dem som representerade byggherren och stolt visade mig runt: Varför har ni inte anpassat någon enda klädkrok till barnens höjd i denna idrottshall? Det är barn som ska vistas här på dagtid. De hade inget svar på det. Än i dag får ungarna som är där på dagtid klättra upp och ned på omklädningsbänkarna för att hänga sina kläder i vuxenhöjd därför att vi vuxna ska spela handboll där på kvällarna. Är det så klokt? Är det inte smart att bifalla den här motionen och släppa in ungarna i god tid? Deras perspektiv skulle säkert tillföra någonting som vi annars kommer att glömma bort.

Anförande nr 219

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Att bygga bra för barn tror jag att vi alla är överens om. Det är egentligen inte det som det handlar om. Frågan är snarare vilka metoder som är bäst för oss att använd i staden för att uppnå detta. Vilka verktyg har vi? Behövs det ytterligare en handlingsplan för att uppnå detta eller inte?

Jag tycker att det är väldigt viktigt att remissinstanserna, till exempel stadsdelsnämnderna, tittar på alla möjliga saker, även barnperspektivet, och kommer med synpunkter på vad som är viktigt. Det finns faktiskt flera stadsdelsnämnder som har barnchecklistor i ärendena redan i dag, inte bara sådant som berör byggärenden utan alla möjliga typer av ärenden. Framför allt är det stadsbyggnadskontoret som måste väga ihop allting så att det blir bra byggande totalt sett, inte bara för barnen. Det måste vara miljömässigt bra byggt och trygghetsmässigt, trafiken måste fungera, liksom ekonomin och så vidare – totalt sett ett bra byggande.

Barnkonventionen ska ju prägla det arbete som bedrivs i staden. Det har kommunfullmäktige redan fattat beslut om. Det handlar snarare om att se till att det här följs upp och att det verkligen efterlevs. Alla som är intresserade av detta måste ju när det kommer ett tjänsteutlåtande fråga, om det inte framgår: På vilket sätt har barns åsikter eller synpunkter tagits till vara när man har skrivit fram detta ärende? På så sätt får man en dialog och ett tryck på tjänstemännen att faktiskt leva upp till det som kommunfullmäktige redan har beslutat ska ske.

För att göra det lättare för alla medborgare att kunna delta i samrådsprocess och liknande måste, tycker jag, i princip alla ärenden finnas utlagda på nätet så att man på ett enklare sätt kan sätta sig in i frågorna. Då kan exempelvis skolklasser ge sig in i ärenden och tycka till. Men oftast måste jag säga att jag själv tycker att det är svårt när man läser ett tjänsteutlåtande att få ett bra grepp om vad planen eller förslaget i verkligheten innebär i alla sina detaljer. Här tycker jag att tjänstemännen måste bli klart bättre på att både beskriva och åskådliggöra vad förslagen innebär. Men det första och viktigaste är ju att se till att staden efterlever de beslut som redan har fattats.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 220

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det är vackra ord, Anders Broberg, Kristdemokraterna, men vi har knappt några verktyg. De används ju inte. Barnkonventionen syns väldigt lite i staden. Jag skulle verkligen uppskatta om ni lyfte fram den här frågan, för i dag är det mycket lite av det här.

Det är möjligt att vissa stadsdelsnämnder faktiskt arbetar med detta, men i de centrala nämnderna lyssnar man väldigt lite till de signaler som kommer från stadsdelsnämnderna, måste jag säga. När jag tittar på vad stadsbyggnadskontoret plockar fram ser jag att de väldigt ofta kör över vad stadsdelsnämnderna faktiskt uttrycker när det gäller behov av lekplatser, barnomsorgsytor etcetera. Det vore väldigt trevligt om ni såg till att barnkonventionen verkligen efterlevs i alla steg. Då skulle vi komma ett steg på väg.

Jag kan bara tänka på det ärende som vi har haft uppe i kväll, utbyggnaden av Hammarbyhamnen. Det är ett planärende där penningen styr, där exploateringsgraden ska bli högre och högre och byggnaderna stå tätare och tätare. Det är en bra illustration av dåligt byggande, där det inte finns något barn- eller ungdomsperspektiv över huvud taget: få idrottsytor, minimal yta för spontanlek, knappt någon park eller grönt. Det kommer att bli ett enormt tryck och slitage på det fåtal grönpåttar som finns i området. Det enda barnen kan göra i det området är att trilla i spat. Det är inte bra stadsplanering, och ni har verkligen inte frågat barnen vad de vill ha i det här området.

Anförande nr 221

A n d e r s B r o b e r g (kd): Går man efter ditt synsätt rakt av finns det många ställen som inte skulle vara barnvänliga. Men många barn tycker att det är väldigt trevligt att bo i den här staden ändå.

Det som gäller är att hålla tummen på i ärendena och fråga: Hur belyses barnperspektivet i det här fallet? Hur har man vägt in det och hur har man tagit vara på det? Är det otydligt får man be tjänstemännen att förklara hur man har vägt in det i själva utlåttandet. Jag förstår inte varför ytterligare en handlingsplan skulle öka barnperspektivet. Det gäller ju att se till att kommunfullmäktiges beslut följs. Lagg krut och kraft på det!

Anförande nr 222

A b i t D u n d a r (fp): Det är jätteviktigt med barn- och ungdomsperspektiv i Stockholms stadsplanering. Som Anders redan har sagt reviderade fullmäktige 2004 den plan som säger att alla bolag, styrelser och förvaltningar ska jobba utifrån barnkonventionen. Det är bara att se till att man implementerar den i verkligheten. Vi måste jobba utifrån den helt enkelt. Jag är väldigt ny i stadsbyggnadsnämnden, men vid förra nämndsammanträdet hade vi ett jättestort ärende som gällde Norra Station. Där fanns det faktiskt en rubrik om just barnperspektivet. Det tycker jag är glädjande. Det var jätteintressant att läsa i det ärendet att man i stadsplaneringen har samlat olika faktorer utifrån barnens kommande behov. Det är väldigt föredömliga exempel.

Däremot tror jag inte alls på att ta fram en ny policy eller nya regelverk. Det är snarare tvärtom. Det är redan väldigt svårt, med bygg- och planprocesser som är väldigt krångliga. Ytterligare en handlingsplan tror jag bara blir en pappersprodukt, tyvärr. Den kommer inte att leda till någonting vare sig för barnen eller för processen över huvud taget inom stadens verksamheter.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 223

Cecilia Obermüller (mp): Vi måste fokusera mer på de här frågorna. Vi är oerhört svaga på det här området i Stockholm. Det arbetas på ett mycket bättre sätt med de frågorna runt om i Sverige. Jag tycker att Stockholm ligger långt bak. Vi använder väldigt lite av checklistor och sådant. Det är självklart att det åtminstone borde finnas en rubrik i ärendet när vi bygger en stadsdel som är stor som en mindre svensk stad. Det vore väldigt konstigt om man inte skriver någonting om service eller barnens behov.

Det borde vi också ha fokuserat mycket mer på när det gäller Hammarbyhamnsärendet, tycker jag. Man ser också hur mycket trevligare det kommer att bli i Annedals-Mariehällsområdet där vi faktiskt lade fokus just på barnperspektivet. Det kommer kanske att kunna bli en vettig stadsdel. Jag hoppas verkligen att man involverar barn och ungdomar i planeringen av det hela också. Men det är stor skillnad om man tar hänsyn till de här frågorna eller inte.

Anförande nr 224

Abit Dundar (fp): Det håller jag med om. Men det som har sagts är att vi ska ta fram ytterligare en ny handlingsplan eller ett policydokument. Det tror jag inte ett dugg kommer att leda till att man genomför de idéer som du nämner. Vi måste helt enkelt se till att man följer den plan som vi reviderade i fullmäktige 2004. Den säger att man ska följa barnkonventionen. Vad innebär det? Jo, det innebär att man ska höra barnen. Man ska ta hänsyn till barnens och ungdomarnas perspektiv, deras synpunkter och behov. Det är bara att se till att göra det. Vi behöver inte krångla till saker och ting ytterligare. Genom pappersprodukter tror jag inte att man kommer till någon praktisk handling.

Anförande nr 225

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Jag var lite förundrad över Cecilia Obermüllers besvikelse över svaret, därför att om man läser texten i Mina synpunkter ser man att den är väldigt tillmötesgående. Jag har också lite svårt att förstå den avgrund som skulle stå mellan oss i denna fråga. Som flera talare har varit inne på har fullmäktige redan fattat beslut om barnkonventionen och hur den ska implementeras i samtliga stadens nämnder, förvaltningar och bolag, där man ska anlägga ett barnperspektiv på sin verksamhet. Det ska komma till uttryck i verksamhet och redovisas i verksamhetsprogram. Därför tycker jag att fullmäktige har fattat beslut som i högsta grad tillmötesgår Cecilia Obermüllers önskemål.

Sedan blev jag nästan rörd till tårar när jag hörde Tomas inlägg om hur dessa hängare hade kunnat hållas på en lägre nivå om vi bara hade haft detta handlingsprogram. Jag är inte säker på, Tomas, att detta handlingsprogram hade löst frågan om hängarnas placering. Men jag blev nästan till tårar rörd över denna tro på det starka samhällets förmåga att förflytta hängare upp och ner.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi fortsätter att diskutera staden och hur staden ska planeras. Där ingår i högsta grad barnens perspektiv. Där tycker jag att Tomas med flera har varit inne på viktiga frågeställningar. Man kan inte nog lyssna till barn i olika sammanhang. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi gör det och att vi planerar den goda staden så att barnen också får plats i stadsmiljön på ett fint sätt. Den processen måste få fortgå och den ska fortgå i Stockholm.

Jag blir lite ledsen när jag hör Cecilia Obermüller beskriva att Stockholm ligger så långt efter. Vi ligger inte alls långt efter. Vi ligger långt fram. I miljöfrågor ligger vi så långt fram att miljöborgarrådet blir fullkomligt nerringd av människor från hela världen som vill att vi från Stockholm ska komma och berätta hur vi jobbar med miljöfrågor. Jag är övertygad om att vi har mycket att delge – ja, det är sant det jag säger. Jag har blivit inbjuden till London i vår, herr ordförande, för att tala om sopsugen i Hammarby Sjöstad. Det är sant det jag säger.

Men det finns också anledning att diskutera hur vi kan få med barnens perspektiv i planeringen av den goda staden. Jag tycker inte om, herr ordförande, när fullmäktiges ledamöter liksom slänger sig med begrepp om att vi är så dåliga. Vi är inte dåliga på det. Vi är långt framme jämfört med de flesta andra svenska kommuner i att ha en modern syn på stadsplanering. Det borde vi vara lite stolta över. I den nya stadsplanering som vi vill ägna oss åt i Stockholm ingår självklart barnens perspektiv.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 226

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det är jättebra att ni moderater nu tvingas läsa på när det gäller miljöfrågor. Det är väldigt glädjande att ni tvingas ut internationellt för att försöka försvara Stockholms heder när det gäller de miljöfrågor som ni håller på att avveckla i mycket raskt tempo.

När jag tittar på hur staden planeras i dag ser jag att det är väldigt mycket innerstad och kaffelattestuk. Ska barnen sitta på cementplattor och plocka fimpar? Det är lite grann det stuket. Och när man tittar på vad Kungsholmens stadsdelsnämnd svarar noterar man att det är på gränsen till barnfientligt, måste jag säga.

Ni vill ju faktiskt skynda på planprocesstiden. Den ska halveras enligt era önskemål. Hur sjutton ska det då finnas tid att lyfta in barn- och ungdomsperspektivet? Demokrati tar tid. Det verkar ni inte vilja förstå, utan det är bara pengar hela tiden. Då finns det inget utrymme för barnen. Det gör mig väldigt oroad. Det finns så mycket folk som opponerar sig mot många fåniga förtätningsprojekt, men ni tar inte hänsyn ens till de vuxna och absolut inte till barnen.

Anförande nr 227

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Cecilia Obermüller har suttit i byggnadsnämnden i många år. Jag tycker att det är fantastiska påståenden som du ägnar dig åt, att vi inte har några samråd när det gäller nya planer. Det finns väl ingen gräns för hur många samråd vi har. Först är det programskede med flera samråd. Sedan är det planskede med flera samråd. Därefter är det bygglov som överklagas. Vilken planet har du befunnit dig på de åtta år du har suttit i byggnadsnämnden? Det är ett helt fascinerande ställningstagande.

Kungsholmarna har inte heller skrivit något tokigt svar. De har konstaterat att vi har en av världens mest krångliga bygglagstiftningar, och det ligger väldigt mycket i det.

Sedan vill jag faktiskt säga, Cecilia Obermüller, att någon gång får ni faktiskt visa korten. Vad är det för stad ni vill ha? Stå här och ironisera över kaffelattekulturen, i de kvarter i Stockholm där betalningsviljan är som högst, där flest vill bo, finns det flest kaffelattebutiker. Vad är det för stad du vill ha? Är det modernismen vi ska tillbaka till? Ut med hus på stora gården, ett köpcentrum någon annanstans, ett arbetsplatsområde på ett tredje ställe och fullt med vägar runt omkring, eller vilken stadsplanering står du för när du raljerar över den levande stenstaden?

Anförande nr 228

T o m a s R u d i n (s): Jag tycker att Mikael Söderlund är ett bra exempel på en förnumstig vuxen tråkmåns som säger att det här klarar vi ändå. Han gör sig lustig över att jag tar exemplet med krokarna i Sköndals idrottshall. Men det är faktiskt ett exempel på precis vad som händer när man inte har checklistor och när man inte från början bryr sig om vad barn har för behov. Det kan verka larvigt, men det är faktiskt ett väldigt viktigt behov för den som går på gymnastik eller idrott att kunna hänga upp sina kläder. Men någon arkitekt glömde bort att det var barn som skulle vara i lokalen. Handfaten är inte i barnens höjd, toaletterna är inte i barnens höjd, dörrhandtagen är inte i barnens höjd. Jag kan fortsätta hur länge som helst. Det var bara ett exempel. Det finns många andra exempel runt om i denna stad där man inte heller har tagit hänsyn till barnens idéer och perspektiv. Staden blir lite bättre, Mikael, om man väger in det från början i planeringen i stället för att lita på att du och dina kompisar kommer ihåg det.

Anförande nr 229

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag tycker att även Tomas Rudin är intressant. Du och ditt parti står ju för det starka samhället, där det offentliga byggde simhallarna och där den lilla människan hade ett ganska litet inflytande över vilken stad man byggde. Jag å min sida raljerade inte alls över barnperspektivet. Jag tror att det är jätteviktigt. Jag tror också väldigt mycket på stadsplanering där de som är berörda både driver och påverkar hur hallar och annat ska vara utformade. Men till skillnad från Tomas Rudin är jag inte säker på att detta handlingsprogram hade hjälpt i det konkreta fall du tar upp. Jag tror på engagerade medborgare som förenar sig, bygger hallar och driver dem efter eget tycke, där man också får med barnperspektivet. Det är tvärtom Tomas Rudin som har stått för en planeringsattityd som har varit väldigt mycket från ovan. Hur många handlingsprogram du än inför är jag inte säker

på att du kommer att få de där krokarna på rätt nivå. Det bygger på ett lokalt engagemang, ett föreningsengagemang, betjänta människor som vill skapa nya idrottsmöjligheter. Där tror jag att de perspektiven mycket väl kan komma in. Barnperspektivet ska vi ha i alla våra planer. Det har vi kommunfullmäktiges uppdrag att ha. Det kommer vi att fortsätta bevaka.

Anförande nr 230

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! När man lyssnar upplever man det som märkligt att alliansen svarar på motionen på det sätt som man gör. I alla andra sammanhang kräver vi av de olika aktörerna att de ska samarbeta i de frågor som vi har. Det är vad motionären föreslår i att-satsen. Olika nämnder måste samarbeta så att vi får bättre kvalitet i den verksamheten som vi har ansvar för.

I det här fallet väljer alliansen bland annat att inte bry sig om att lyssna på barnen och ungdomarna när det gäller frågor som berör just dem. Demokratin får antagligen stanna enbart i köket, enligt alliansen. Brukarinflytande, förankring och dialog om viktiga frågor får stanna i de slutna rummen.

Avslutningsvis: Du pratar om tidsplanen, Mikael Söderlund. Tidsplanen är redan halverad. Med det yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 231

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande! Det dras oerhört mycket konstiga slutsatser av det här. Om ni har lyssnat från början på det vi har sagt på den här sidan salen borde ni ha märkt att vi är helt överens i sak. Frågan gäller metoderna. Det är det jag inte begriper. Varför skulle en ny handlingsplan lösa detta när det redan finns ett fattat beslut? Det gäller att se till att det följs, att det får rätt uttryck och att det fungerar. Se till att det blir verkställt! Ligg på i stället för att klaga på vårt synsätt!

Anförande nr 232

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige! Du lyckades reta mig så mycket, Mikael, att jag till och med glömde att trycka på replikknappen.

På stadsbyggnadsnämnden är det faktiskt så att vi allt oftare hoppar över det som heter programsamråd. Vi har allt oftare enkla planärenden, och när vi har vanligt planförfarande hoppar vi över programsamrådet och går direkt på plansamråd. Man tappar en av de här förankringsprocesserna. Man försöker skynda på det hela. Medborgarna ges inte tid och definitivt inte barnen och ungdomarna att komma in i det här skedet därför att allt ska snabbas på. Vi håller på att tappa demokratin i planeringsprocesserna. Jag är väldigt oroad av det.

Ett annat tecken på det är den rullande översiktsplan som man pratar om. Nu har vi en aktualitetsprövad översiktsplan, en översiktsplan som är väldigt bra och som också täcker barnperspektivet på ett bra sätt, tycker jag. Den är på olika sätt rejält förankrad hos medborgare och organisationer. Men i Stockholm ska man försöka frångå det här och göra något slags rullande planprocess som man kan förändra

gradvis. Då tappar du helt den demokratiska förankringsmöjligheten. Jag är väldigt oroad av det här.

Du frågar vad jag och Miljöpartiet vill ha för stad. Jag tycker att vi ska arbeta efter översiktsplanen där vi långsiktigt har lagt fast hur vi vill använda våra olika markområden. Vi har alltså tolv utvecklingsområden i Stockholm där vi är ense om att vi ska bygga. Det är till exempel nordvästra Kungsholmen och Liljeholmen. Hammarby Sjöstad ska vi fortsätta bygga ut och även Bromma flygplats är utpekad som ett av stadsutvecklingsområdena – jättebra! Vi vill bygga en koldioxidneutral, en klimatneutral stadsdel där med god kollektivtrafikförsörjning. Det kan bli jättebra.

Men man måste redan från början ta in barnperspektivet. Man kan inte slänga in det efteråt, som med Norra Stationsområdet där det inte står en stavelse om att man kanske ska ha lite miljötekniktänkande och integrera det redan i första planeringen. Vi måste ha med detta hela vägen, och barnperspektivet finns inte i Stockholm i dag. Det är jättelite av det. Det är det jag vill lyfta fram med min motion. Om ni verkligen kommer att se till att barnkonventionen används i alla sammanhang säger jag tack, det är jättebra. Jag hoppas att den här debatten har lyft fram frågan och att vi har mer fokus på detta. Jag tror att en stad som är bra för barn och ungdomar är bra för alla människor, och jag tror att det attraherar både företag och besökare till Stockholm. En charmig stad lockar mer folk än en stad full med motorvägar. Så är det!

Anförande nr 233

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! De rullande planerna som Cecilia Obermüller har snöat in på handlar ju om att man faktiskt ska låta bli att göra en omprövning vart sjunde år och i stället oftare se över våra översiktsplaner och hålla dem aktuella. Jag kan inte för mitt liv förstå vad som är problemet med det. Det är väl en jättebra idé att vi lite mer löpande ska ompröva översiktsplanen, se över den och hålla den modern och aktuell. Det tycker jag är ett jättebra förslag. Jag förstår inte vad Cecilia Obermüller har emot det.

Sedan är det intressant med den här charmiga staden som Cecilia Obermüller är inne på. När du föraktfullt pratar om kaffelattekulturen tolkar jag ändå det som att stenstaden och kaffelattebutiker inte hör ihop med en barnvänlig stad. Jag förstod det så. Det är också så att den lagstiftning som du har varit med och påverkat innebär att myndigheterna nu problematiserar när vi försöker få in bostäder längs med Drottninggatan. De som ska tolka den lagstiftning som Cecilia Obermüller har infört säger att de gående på Drottninggatan kan störa bostäderna. Det är alltså den nivån vi befinner oss på med Cecilia Obermüller. Hur ska vi få den blandade staden då? Hur ska vi gå från kommersiellt centrum till levande stad med den typen av lagstiftning?

Anförande nr 234

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Mikael! Enligt plan- och bygglagen, den lagstiftning som gäller i dag, måste översiktsplanerna aktualitetsprövas under varje mandatperiod. Det trodde jag att du visste. Alltså görs det minst vart fjärde år. Man behöver inte hålla på och ta delar av översiktsplanen, de delar som passar enligt den då rådande politiska ordningen och ändra dem som man vill. Det blir väldigt obehagligt, tycker jag, när översiktsplanen utsatt för politiska nycker och man inte

alls får den demokratiska förankring som är tanken bakom översiktsplanen. Man tappar också långsiktigheten i tänket. Det finns en risk med rullande översiktsplanering. Den är som en konstig fågel.

I övrigt kan jag säga att jag gillar förorterna. Jag har inget problem med förorterna. Där har man en blandning av natur, handel och boende. Det finns många trevliga förortsområden som ungarna gillar. Jag vet ju att större delen av Stockholms befolkning bor i förort. Jag tycker att vi ska vara lite rädda om de förorter vi har och utveckla dem på ett bra sätt utan att bygga sönder de små grönytor som finns mellan husen som just de yngsta och de äldsta är väldigt beroende av.

Anförande nr 235

A b i t D u n d a r (fp): Om jag inte hörde fel nämnde Cecilia just ärendet som handlar om Norra Station. Jag gav som exempel att det faktiskt är tvärtom. Jag har ärendet framför mig. Där står att man har ett barnperspektiv. Man har samlat in alla sociala faktorer, tillgänglighet, trygghet, etcetera, utifrån barn- och ungdomsperspektivet. Som exempel skulle man kunna fortsätta att ta det stora projektet. Jag blev förvånad när du nämnde detta. Menade du någonting annat? Jag hängde inte med faktiskt. Om du påstod att det inte fanns ett barnperspektiv i det ärendet menar jag att du har missat någonting.

Anförande nr 236

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det är väl jättebra. Det är egentligen självklart att ta in det när man planerar en ny stadsdel stor som en liten svensk stad. I till exempel Liljeholmens stadsdelsområde höll det på att gå helt på tok. Där hade man över huvud taget inte tänkt på att det kanske behövdes flera skolor eller förskolelokaler. Det var ren tur att vi hittade ett hus som kunde användas till skola och barnomsorg. Det är oerhört viktigt att vi får in det här tänket och att vi lyssnar på stadsdelarnas åsikter också, för det gör man väldigt lite i de centrala nämnderna, tycker jag. Det är väldigt mycket penningen och byggherrarna som styr. Man missar den sociala och kulturella aspekten. Man missar absolut barnens perspektiv i det hela. Det är väldigt mycket ekonomi som styr. Det är liksom inte poppis att ha förskolelokaler i bottenvåningen på ett bostadshus. Man anpassar sig till det som byggarna vill. Det måste vi råda bot på. Vi måste få in de här tankarna i planeringen.

Anförande nr 237

T o m a s R u d i n (s): Med Mikael Söderlunds retorik ska man ha så lite som möjligt av samhällsmedverkan i den planeringsprocess som han tycks stå för. Då kan man förskräckas och undra hur det skulle se ut i ett marknadsliberalt Söderlunds-Stockholm för barnens del. Då skulle de väl få en barnanpassningscheck att gå runt med och försöka få livet att fungera.

Men det är inte så. I ett gott Stockholm, i det goda samhället, måste man försöka ta hänsyn till olika medborgares behov och perspektiv. Den här motionen tar ju upp väldigt enkla metoder för det, att vi med all den apparat vi besitter och all den kompetens vi har ska lyssna till olika personer, organisationer och referenspersoner. Men en grupp som vi särskilt bör beakta i denna planeringsprocess är barnen. Då bör

man ställa sig frågan: Är barnen värda att lyssnas till? Jag tycker nog det. Just som jag sade tycker jag att barn ofta har ganska bra synpunkter på saker och ting. Varför kör bilarna så fort runt skolan? Varför är det så mycket avgaser här där vi bor? Varför är det på det här sättet, varför är det på det andra sättet? Vi har anledning att lyssna på de där frågorna därför att de är ganska väsentliga och de har relevans.

Jag tror dessutom att det i någon mening har någonting med vårt samhälles funktion att göra om vi bygger det på ett demokratiskt vis. Om vi visar våra barn i tidig ålder att vi är beredda att lyssna till dem och att det också har betydelse att man har åsikter och att man kan ha en påverkan genom att vara kunnig och sätta sig in i saker och ting tror jag att våra barn genom detta får en syn på demokratin som vi alla kommer att ha glädje av i framtiden. Jag tror att barn visar oss respekt under sina uppväxtår om vi visar dem respekt tillbaka under deras första år. Om vi inte gör det får vi igen det i form av andra synbara effekter, som att ungdomar inte känner någon som helst samhörighet med det lokalsamhälle där de bor, skadegörelse och annat tråkigt som uppstår. I förlängningen kan en sådan metod som föreslås i motionen faktiskt leda till ett mycket bättre samhälle.

Jag tog exemplet med arboretumet i början som ett positivt exempel. Krokarna var ett negativt exempel. Gå gärna och besök arboretumet och titta på barnens teckningar. De har målat träden i det närområde där de bor. Ända sedan det arboretumet invigdes har inte en enda av de jättefina teckningar som barnen gjorde, och som plastades in och ställdes upp som en del av utställningen, förstörts av en enda av de ungdomar som har passerat genom området under de två år som skyltarna har varit där. Jag tror att vi har något att vinna på att lyssna på barnen.

Anförande nr 238

A n d e r s B r o b e r g (kd): Tomas Rudin vantolkar Mikael Söderlund å det grövsta, skulle jag vilja säga. Det kanske ingår i spelets regler. Jag höll på att säga att det verkar vara en tradition i ditt parti att göra sådana saker. Du verkar fullständigt ha missat vad vi har sagt över huvud taget. Vi är överens om att tillvarata barnperspektivet, men vad hjälper en ny handlingsplan, en extra handlingsplan detta? Hjälp i stället till att se till att beslutet som redan är fattat av fullmäktige efterlevs och kommer till ett bra uttryck. Var på där i stället! Det hjälper till att få barnperspektivet framåt.

Anförande nr 239

T o m a s R u d i n (s): Jag kanske övertolkade lite. Jag ber om ursäkt i så fall. Mikael Söderlund gav mig också några epitet på vägen.

Det starka samhället vill jag kalla för det goda samhället. Och i det goda samhället lyssnar vi på barn och andra medborgare, precis som vi lyssnar på arkitekter, byggherrar och andra som har synpunkter på våra processer. Vi är utsatta för en enorm lobbying. Alla ni som har jobbat med den här otroligt stora planprocessen vet att det är oerhört många människor som har synpunkter på allt vi gör. Den här motionen säger lite blygsamt: Ska vi inte lyssna på barnen också? Då säger ni nej.

Anförande nr 240

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag tycker att det här ändå förtjänar att påpekas igen, flera andra har redan gjort det. Nu har Tomas Rudin värtaligt berättat om barnens perspektiv och vill ha en ny handlingsplan. Det är lite fascinerande att ni inte genomförde det de senaste fyra åren eller de fyra åren innan när ni styrde den gången eller någon annan gång. Det har funnits rika möjligheter för er. Ni har också haft regeringsmakten under decennier. Ni hade kunnat införa en sådan lagstiftning på det nationella planet. Det har jag konstaterat att ni inte har gjort. Men att utifrån det, herr ordförande, påstå att vi är ointresserade av barnen tyder på att man inte har läst texten i Mina synpunkter. Det är en hel sida som handlar om att motionärens intentioner är goda och att jag instämmer. Även om man är i opposition för tillfället kan man ta sig tid att i alla fall läsa den texten innan man tvärsäkert bestämmer sig för att inte vilja ha detta över huvud taget.

Sedan finns det en diskussion om metod. Det är en annan sak. Men att vi alla är överens om att barnens perspektiv ska komma till sin rätt tror jag har framgått av denna debatt, i alla fall från den här sidan salen.

Herr ordförande! Jag vill fortfarande yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 241

T o m a s R u d i n (s): Om jag vore ett barn och läste den här motionen och sedan läste utlåtandet skulle jag så småningom vara tvungen att ställa frågan: Vad betyder ordet "besvaras"? I mitt samhälle heter det möjligtvis att man har bifallit någonting om man har gillat det. Men, Mikael Söderlund, ni har ju besvarat den med en massa invändningar, att det här inte är riktigt rätt metod att gå fram. Jag började mitt inlägg med att säga: Låt oss bifalla den här motionen i all dess enkelhet!

Anförande nr 242

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Den är besvarad, Tomas Rudin, därför att fullmäktige redan har fattat beslut om att vi ska ha med barnens perspektiv i stadsplaneringen.